

Dee woto u Masa Jesosi dee Johanisi sikifi

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë disi da di u fö pampia di ta taki u di libi u Masa Jesosi ku dee soni dee a fan di a bi dë a goonliba aki. Nöö wan u dee möön gaan mati fëen di bi ta waka ku ën hiniwanten, hën sikifi ën.

Nöö fa Johanisi mbei di pampia aki, nöö a tooka gaanfa ku di u Mateosi ku di u Maikusi ku di u Lukasi. Biga sömëni gaan soni de oto dii sëmbë taki Johanisi an taki, kuma di fa Masa Jesosi bi go a di sabana hën didibi ko tesi ën, ku di fa hën ku de dii bakama fëen bi go a di kununu liba hën a ko tooka a de wojo. An taki di fa Masa Jesosi ku dee bakama fëen bi sindo njan di lasiti njan. An taki andi di diingi ku di bëëë kë taki di de bi njan a di Pasika daka dë. An taki kumafa a bi go begi a di djai de kai Gëtiseimani. Dee lö oto naandë an dë a di pampia u Johanisi aki seei.

Ma a di pampia aki nöö i sa lesi fa Masa Jesosi bi fan ku Nikodemusi di bi ko nëen a ndeti, ku di fa a fan ku di Samalia mujëë a di baaku wata. A di pampia aki i sa si fa a weki Lazalosi a dëdë. Di pampia aki ta konda finifini tu dee soni ku dee soni Masa Jesosi taki da dee bakama fëen bifö a dëdë, faa kötö de hati.

Nöö a 20:31 u di pampia aki, Johanisi seei taki faandi mbei a sikifi ën. A taa a sikifi ën fu te sëmbë lesi ën, nöö de musu biibi taa Masa Jesosi hën da di Könu di Gadu paamusi taa a o manda ko a goonliba

faa heepi libisëmbë. Hën da di Womi Mii u Gadu seei. Biga te i biibi sö kaa, nöö joo feni di libi u teego a Gadu.

A di pisi aki, de o taki soni u di Sëmbë de kai Di Wöutu u Gadu.

1 Söö. Wë dee sëmbë, mi da unu piimisi e, taa mi kë konda wan gaan soni da unu aki. 1-2 A dë sö taa bifö hii soni u mundu bi seti, nöö di Sëmbë de ta kai di Wöutu u Gadu bi dë gaanduwe kaa. Nöö di Sëmbë dë ku Gadu bi dë makandi. Hën seei wë bi da Gadu e. 3 Hën mbei hii dee soni dee dë a mundu tuu. Biga na wan soni seei dë di ko fëen seei, söndö hën mbei ën. 4 Hën abi libi, nöö te wan sëmbë i feni libi nëen kaa, nöö i kumutu a dungu ko a limbo. Biga hënseei da di limbo. 5 Nöö di limbo dë ta sëndë seei a di dungu. Hii fa i si di dungu ta mbei möiti u tapëen, ma an sa tapëen möönsö.

6 Söö. Wë u dë te wan pisi, hën wë Masa Gadu manda wan womi de kai Johanisi ko, 7 faa konda soni a fesi u di Limbo di o ko abiti möön. Nöö fa a o konda soni fëen dë, a o kondëen fu hii sëmbë musu jei, be de biibi dee soni a o taki. 8 Ma nöö di Johanisi dë, nëen da di Limbo eti e, ma ko a ko nöö faa konda dee soni dee a sabi u di Sëmbë di da di Limbo. 9 Biga di Sëmbë di o ko dë, hën da di tuutuu Limbo di sa limbo hiniwan sëmbë wojo. Nöö abiti möön nöö a o ko a lanti wajaa u si.

10 Nöö di Sëmbë di u ta konda soni fëen aki, nöö a ko a di goonliba aki tuu e, di goonliba di hënseei bi mbei. Ma dee sëmbë bi dë a di ten dë, de an bi sabi ambë dëen. 11 Dee Dju sëmbë dee bi musu dë sëmbë fëen seei an tei ën u soni. 12 Ma tökuseei sëmbë bi dë dee bi tei ën u soni, hën de ko biibi nëen liba. Nöö

hiniwan sēmbē di tei ēn sō kaa, nōō sō wan sēmbē a da i di leti fi ko miii u Gadu. ¹³ Ma na kumafa de ta pali miii a libisēmbē fasi e. Nōnō. Ma fu di Gadu hēn o wooko sō a i, nōō hēn mbei joo ko miii fēēn.

¹⁴ Nōō di Sēmbē u ta konda soni fēēn aki di de ta kai di Wōutu u Gadu dē, a ko wan libisēmbē tuu e, nōō hēn a ko libi a u mindi fu wan pisiten. Nōō u seei bi si di waiti fēēn di a abi. Nōō di waiti u si nēēn naandē, a dē di waiti di di wan kodo womi mii u Masa Gaangadu tō nōō sa abi. Biga fa a libi a u mindi aki, nōō nēēn u si fa Gadu abi bunuhati u libisēmbē tjika. Nōō nēēn u si tu kumafa a sabi hii soni gbelingbelin tjika, „leti kumafa a dē a Gadu wojo„.

¹⁵ Nōō kumafa u taki dē, Johanisi hēn bi ta konda soni fēēn. Nōō hēn di a si ēn, hēn a bai taa: “Sōō. Un si di Sēmbē dē nō? Hēn wē mi bi ta konda da unu taa o ko a mi baka di hebi gaanfa mōōn mi. Mi, djunsudjunsu aki ufō de pali mi, ma hēn a bi dē gaanduwe kaa a mundu. Nōō hēn wē i si di dē e!”

¹⁶ Nōō di Sēmbē di i si Johanisi taki dē, nōō u seei ko sabi ēn tu e, dee sēmbē. „Hēn da Masa Jesosi Keesitu„. Nōō fa di bunuhati fasi u Gadu dē nēēn tjika dē, nōō u tuu ta feni sōmēni bunu nēēn baka na baka te a hia. ¹⁷ Biga a Mosesi Gadu bi manda dee wēti ko da u fuu hoi. Ma a Jesosi Keesitu a mbei u ko sabi di bunuhati fasi fēēn di a abi. Hēn a mbei u ko sabi soni gbelingbelin tu, „leti kumafa a dē a Gadu wojo. Sō wanlō gaangaan bunu u feni a Masa Jesosi e„.

¹⁸ Dee sēmbē, fa Masa Gadu sai dē, na wan daka seei libisēmbē si ēn ku wojo mōōnsō e. Ma di wan kodo Womi Mii fēēn dē, di hēn ku ēn dē wan

makandi te wata an sa pasa a de mindi, hën mbei u ko sabi ën awaa.

A di pisi aki de manda sëmbë go fini Johanisi di Dopuma.

Mat. 3:1-12; Maik. 1:1-8; Luk. 3:1-18

¹⁹ Wë nöö di juu Johanisi ko dë, nöö dee gaan hedima u Dju bi ta dë a di köndë de ta kai Jelusalen. Nöö hën dee hedima dë manda wanlö begima u Dju ku wanlö oto sëmbë ta wooko ku de makandi a di Gaan Wosu u Masa Gaangadu a Jelusalen dë, u de go hakisi Johanisi ee ambë dëen.

²⁰ Nöö hën dee sëmbë dë nango tefa de go dou a Johanisi, hën de hakisi ën ee hën da di Keesitu, di Heepima di Gadu bi paamusi taa a o manda ko a goonliba.

Nöö Johanisi an ganjan de. A piki de gbelin taa: “Nönö, na mi da di sëmbë dë e.”

²¹ Nöö hën de toona hakisi ën möön taa: “Wë a sa kë taa i da Elia di tjabukama u Gadu, hën weki toona ko nö?” Hën a piki taa: “Nönö, nëen disu e.”

Hën de taa: “Wë di oto Tjabukama di Gadu bi o manda ko wë, hën da i nö?”

Hën a toona piki de möön taa: “Nönö, nëen da mi e.”

²² Hën de taa: “Wë nöö ambë seei da i? Taki da u bumbuu, fuu sa toona go piki dee sëmbë dee manda u ko a i aki. Andi i ta taki fii seei?”

²³ Nöö hën a taa: “Wan bi jei fa di tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi buta a di Buku u Gadu nö? A taa:

U ta jei wan töngö kuma wan basia ta bai a di sabana taa,

‘Un seeka di pasi oo, be a ko dë tololoo da Masa!

‘Un seeka di libi fuunu buta a tatai liba!’

Wë di sëmbë di Jesaaja bi taki abi di töngö dë, nöö hën wë disi e. Awaa di soni ta pasa kumafa Jesaaja bi taki.” Sö Johanisi piki dee sëmbë.

²⁴ Nöö fa de ko ta hakisi Johanisi dee soni dë, nöö wanlö sëmbë u di Dju keiki paatëi de kai Falisei bi dë a dendu tu. ²⁵ Nöö hën de toona hakisi ën taa: “Wë ja dë di Keesitu. Ja dë Elia. Ja dë di oto Tjabukama tu. Nöö andi mbei i ta dopu sëmbë u du?” Sö de hakisi ën.

²⁶ Hën a taa: “Wë nönö, fa mi ta dopu sëmbë aki nöö an bigi sö e. Biga ku wata nöö mi ta dopu de. Ma wan sëmbë dë a unu mindi di wan sabi, nöö hën o du wan möön gaan wooko. ²⁷ Hën wë mi ta taki da unu taa mi ta seeka di pasi da. Nöö fa a sai dë, a hei teee ma hei tjika fu mi sa dë futuboi fëen seei. Na di susu fëen seei mi sa lusu puu nëen futu.”

²⁸ Nöö di kamian ka de ko ta fini Johanisi dee soni dë, a dë zuntu ku di köndë de kai Betania, a di oto së banda u di lio de kai Joodan Lio. Ala wë Johanisi ta dopu dee sëmbë.

A di pisi aki Johanisi ta taki soni u di Sikapu Mii u Gadu.

²⁹ Nöö di dobooko fëen, nöö hën Johanisi si Masa Jesosi ta waka ta ko nëen. Hën a taa: “Un luku di Sikapu Mii u Gadu dë e. Hën wë Gadu manda faa ko paka fu dee hogi du fu hii libisëmbë, kumafa de ta kii sikapu ta paka paima. ³⁰ Nöö hën wë mi bi ta konda da unu taa mi ta seeka di pasi da. Nöö a hebi möön mi e. Biga a bi dë gaanduwe kaa bifö de pali mi.

³¹ “Nöö mi seepi tu, ma bi o sabi ën. Ma nöö fu soni fëen musu ko wajaa a limbo da u dee Isaëli

sëmbë aki, hën mbei i si mi ko ta dopu sëmbë a di wata aki.” Sö Johanisi taki u Masa Jesosi.

³² Nöö un haika bunu fa Johanisi konda fëen e. A taa: “Mi seepi si di Akaa u Masa Gaangadu saka ko kuma wan pomba ko tan a di Sëmbë dë liba e.

³³ “Nöö ma bi o sabi ën, ma Masa Gadu di manda mi fu mi dopu sëmbë aki, nöö hën bi taki ën da mi a fesi. A taa di sëmbë di mi o si di Akaa fëen saka ko fika nëen liba, nöö hën da di Sëmbë di o dopu sëmbë ku di Akaa u Gadu.

³⁴ “Nöö di soni Gadu taki da mi dë, mi si ën tuu e. Nöö fëen mbei wë mi ta konda da unu gbelingbelin taa di Sëmbë i si dë, hën da di Womi Mii u Masa Gaangadu.” Sö Johanisi taki da de di ten dë.

A di pisi aki sëmbë ta o seti waka

a Masa Jesosi baka.

³⁵ Di dobooko möön, hën Johanisi ku tu u dee bakama fëen dë taanputaanpu a di wan seei kamian naandë. ³⁶ Te wan pisi hën Johanisi si Masa Jesosi ta waka ta pasa, hën a taa: “Un luku di Sikapu Mii u Gadu, hën wë di dë e.” ³⁷ Nöö di de tu sëmbë dë jei a taki sö, nöö hën de tei nëen baka wante ta faakëen.

³⁸ Te wan pisi hën Masa Jesosi bia luku, hën a si de ta ko nëen baka. Nöö hën a hakisi de taa: “Andi un kë sö baa?”

Hën de piki taa: “Wë Labi, wë u kë ko sabi unsë i ta dë.” (“Labi” hën da “Mësitë” a de tögö.)

³⁹ Hën a taa: “Wë antoobi. Un ko luku nöö woon si.”

Nöö hën wë de go. Nöö a di juu ten de go dë, nöö a bi dë kuma fö juu sapate, hën de fika ku ën dë tefa ndeti.

⁴⁰ Wë nöö de tu sëmbë dee go ku Masa Jesosi naandë, wan u de de kai Andiasi, nöö a abi wan baaa fëen de kai Simon. ⁴¹ Nöö hën wë di de kumutu a Masa Jesosi dë, hën Andiasi go nëen baaa Simon wante. Hën a taki dëen taa: “Womi e, womi, u feni di sëmbë baa, di Gadu bi paamusi taa a o manda da u faa ko Könu fuu.”

⁴² Nöö hën a tjëen baaa Simon go a Masa Jesosi. Nöö hën wë di Masa Jesosi si de ko nëen, nöö hën a fan ku Simon taa: “Di mii u Jonasi aki, fa u dë aki de ta kai i Simon. Ma bakaten nöö de o bia ta kai i Kefasi e.” (Nöö Kefasi, hën kē taki “gaan sitonu.” Hën seei da “Petuisi”.)

Aki Nataniëli ko sabi

Masa Jesosi.

⁴³ Nöö di dobooko fëen möön, nöö hën Masa Jesosi kē go a di pisiwata de kai Galilea. Hën a suku wan womi de ta kai Filipi tefa a si ën. Hën a taa: “Womi, mi kē i ko go ku mi e, baa.” ⁴⁴ Nöö di soni mbei a kai Filipi. Biga a dë sëmbë u wan köndë u Galilea de kai Betisaida. Hën da di köndë u Andiasi ku ën baaa Petuisi tu.

⁴⁵ Ma nöö ufö de go, nöö hën Filipi seei go a wan womi de kai Nataniëli, hën a fan ku ën taa: “Womi, u feni di sëmbë di Mosesi ku dee fesiten tjabukama bi sikifi soni fëen e. Di sëmbë dë, hën da Jesosi, di Mii u Josëfu u di köndë de kai Nazalëti.”

⁴⁶ Nöö hën Nataniëli hakisi ën taa: “Ma wan bumbuu soni sa kumutu a Nazalëti nō, womi?”

Hën a piki ën taa: “Wë ko luku nöö joo si.” Hën de hopo nango a Masa Jesosi.

⁴⁷ Nöö hën wë di Masa Jesosi si Nataniëli ta waka ta ko nëen, hën a taa: “Un luku wan sëmbë ta ko

aki. Bumbuu Isaëli sëmbë e. Biga aan ten seei a ta ganjan sëmbë möönsö.”

⁴⁸ Nöo hën Nataniëli hakisi ën taa: “Wë unfa i du sabi mi baa?”

Hën a piki ën taa: “Mi bi si i sabi gaanduwe kaa a di ten i bi dë a di figa pau basu, ufö Filipi ko kai i.”

⁴⁹ Nöo di soni bigi da Nataniëli tee, hën a taa: “Ee, aai Mësitë, i da di Mii u Gadu tuu e. I da di Könu fu u dee Isaëli sëmbë.”

⁵⁰ Nöo hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Awa, wë di mi taki sö da i taa mi bi si i a di figa pau basu, hën mbei i biibi sö nö? Wë joo si möön gaan foombo soni möön di dë e. ⁵¹ Biga mi taki da unu gbelin, taa a a’ wan ten woon si mundu jabi wajaa, nöo dee basia u Masa Gadu Köndë o kumutu a Mi di ko Libisëmbë Mii aki ta subi nango a Gadu ta saka ta ko.” Sö Masa Jesosi fan ku ën.

2

Aki Masa Jesosi go a wan too.

¹ Nöo baka tu daka u dee soni u taki dë, nöo hën de hoi wan tööu wosu a di köndë u Galilea de kai Kana, nöo di mama u Masa Jesosi ko a di piizii.

² Nöo de bi kai Masa Jesosi ku u dee bakama fëen tu, fuu ko a di piizii.

³ Nöo hën wë u dë te wan pisi, hën di win u ta bebe ko kaba. Hën Masa Jesosi mama go nëen go taki dëen taa: “Wë Baa o, gaan soni, di win u dee sëmbë kaba.”

⁴ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Faandi mbei i ko a mi? Juu u mi an kisi eti e.”

⁵ Ma nöö hën di mama bia fan ku dee futuboi dee ta wooko a di wosu taa: “Haika e. Di soni di i si a o taki da unu, nöö hën fuun du e.”

⁶ Nöö de bi abi sikisi gaan sitonu djogu naandë. A dee djogu dë de bi guwenti u lai wata u wasi kumafa di wëti u dee Dju bi dë, nöö hiniwan u dee djogu ta hoi kuma wan höndö liti wata sö. ⁷ Nöö hën Masa Jesosi fan ku dee futuboi taa be de go ba wata lai a dee djogu naandë tuu. Nöö hën de go ta tja di wata ta tuwë a dee sikisi gaan gindi djogu dë te de fuu pöö.

⁸ Hën a taa: “Un go ba so u di wata tja go da di hedima u di piizii be a tesi ën luku.”

Nöö hën de ba di wata tja go da di hedima, ⁹ nöö hën di hedima tesi ën te a kaba. Ma nöö bifö de bi tjëen go dëen, nöö di sösö wata dë bi bia ko win kaa. Nöö fa di hedima tesi ën dë, an sabi naasë di win kumutu. Dee futuboi wanwan nöö sabi, biga de bi tja di wata lai a dee djogu.

Nöö hën di hedima u di piizii kai di tööuma a së. ¹⁰ A taa: “Womi, unfa di soni waka? Biga hii sëmbë lobi u da di suti win a fesi, nöö te dee sëmbë bebe te a tjika de ufö de o ta da de di möön sösö wan awaa. Ma nöö i ja du sö. I hoi di suti win a baka hën i buta de bebe di sösö wan fosu, ufö i ko ta da di möön suti wan awaa. Mi kë sabi faandi mbei.”

¹¹ Wë nöö fa di soni pasa dë a Kana a di pisi-wata u Galilea naandë, nöö hën da di fosu foondo wooko Masa Jesosi du e. Ku ën a mbei sëmbë si di Gadu fasi fëen di a abi, nöö hën u dee bakama fëen ko biibi möön taanga nëen liba.

¹² Nöö hën a baka u di dë, hën Masa Jesosi ku ën mama ku dee baaa fëen ku u dee bakama fëen tuu,

hën u go a di köndë de kai Kapenaumi, hën u tan ala wantu daka.

Aki Masa Jesosi go a di Wosu

u Gadu a Jelusalen.

Mat. 21:12-13; Maik. 11:15-17; Luk. 19:45-46

¹³ Nöö di ten dë, di gaan daka fuu dee Dju de kai Pasika, juu fëen ko zuntu faa kai. Nöö hën Masa Jesosi tei pasi, nöö hën a go a Jelusalen.

¹⁴ Nöö hën a nango tefa a go dou a di gadii u di Gaan Wosu u Masa Gadu. Nöö hën a luku, hën a si hia sëmbë sai dë ta sei kau, ta sei sikapu, ta sei pomba. So sëmbë dë sindosindo ta tooka möni da dee sëmbë dee ta ko dë.

¹⁵ Nöö di a si dee soni de ta du a di Wosu, hën a tei wanlö tatai mbei wipi tefa a kaba. Nöö hën a buta ku dee sëmbë ta jaka de ku dee kau u de ku dee sikapu u de tuu ta puu a di gadii dë. Hën a ta du soni a di kamian teee, ta tombi dee tafa u dee tookamönima ta tuwë djolou a goon ta paaja dee möni fanjaan a goon dë.

¹⁶ Nöö hën a bai dee sëmbë ta sei pomba dë taa: “Un hopo kumutu aki ku dee soni fuunu dë, biga di wosu u mi Tata aki na wojowojo a dë e!”

¹⁷ Nöö fa a du dë, nöö hën wë u dee bakama fëen ko fusutan wan soni bi dë a Gadu Buku sikifisikifi taa: “Di biinga di mi ta biinga da di wosu fii, Gadu, a o njan di kaakiti u mi tuu fiaa.”

¹⁸ Wë nöö di soni Masa Jesosi du naandë an kai ku dee hedima u Dju seei. Hën de hakisi ën taa: “Womi, ambë manda i fii du di soni naandë? Un maaka joo da u fuu sabi taa Gadu da i leti u du sö.”

¹⁹ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Un sa booko di Wosu u Masa Gadu aki, nöö baka dii daka mi o toona hopo ën baka.”

²⁰ Hën de taa: “Höön, föteni-ku-sikisi jaa longi de tei kaa ta mbei di Wosu aki, nöö hën i taa i sa hopo ën a dii daka dendu nö?”

²¹ Ma nöö fa Masa Jesosi ta fan naandë, na di wosu dë a ta mëni. Ma a ta mëni hënseei sinkii. Biga hën da di Wosu u Gadu kaa ka Gadu ta dë. Nöö Masa Jesosi sabi taa a bakaten nöö de o kii ën, ma a di u dii daka fëen nöö a o toona hopo baka.

²² Nöö hën u dë te a bakaten di a hopo baka a dëdë tuu, bifö u dee bakama fëen ko mëni taa sö wan soni a bi taki. Nöö hën u ko biibi hii dee soni dee dë sikifikifi a Gadu Buku ku dee soni dee Masa Jesosi seei bi fan ku u tuu awaa.

²³ Wë ma nöö di juu ten dë di Masa Jesosi dë a Jelusalen faa njan di Pasika dë, nöö a du sëmëni foombofoombo soni e, nöö fëen mbei sëmëni sëmbë ko biibi nëen liba taa Gadu hën mandëen.

²⁴ Ma hii fa de biibi ën dë seei, ma Masa Jesosi an ta futoou de möönsö. An hopo hënseei tuwë da de, biga a sabi libisëmbë fasi fa de dë. ²⁵ Fa a sai dë, an bi a’ fanöudu u sëmbë musu konda soni u libisëmbë dëen, biga a sabi gbelin hii soni di dë a de hati kaa.

3

A di pisi aki Masa Jesosi ku Nikodemusi ta fan.

¹ Nöö di juu dë, wan Faliseima bi dë de ta kai Nikodemusi, nöö a bi dë wan u dee kuutama u dee Dju. ² Nöö hën wë a ko a Masa Jesosi a wan ndeti gbolo. A kai ën: “Mësitë o.” Hën a piki.

A taa: “Wë u sabi taa i da wan leima di Gadu seei manda ko. Biga na wan sëmbë sa du dee gaan foombo wooko dee i ta du, ee na Gadu dë ku i.”

³ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë a bunu di i taki sō, mati. Ma mi o taki wan soni da i, nöö tuutuu soni seei a dë. Mi taki e, ee wan sëmbë i dë, nöö de an toona pai i fii feni wan njunjun libi baka, nöö ja o sa dë a dendu u dee sëmbë Gadu ta tii.”

⁴ Nöö hën Nikodemusi hakisi ën taa: “Wë nöö unfa de o du pai wan sëmbë möön di ko gaangaan sëmbë kaa? A o toona go nëën mama bëë dendu, faa pai ën di u tu pasi nö?”

⁵ Hën a piki ën taa: “Be mi taki wan soni da i gbelin, mati. Fa de pai i a libisëmbë fasi aki, nöö an tjika eti e. Ma di Akaa u Gadu hën musu toona pai i a wan hii oto fasi baka. A musu da i wan njunjun libi a i akaa ufö joo sa dë a dendu u dee sëmbë Gadu ta tii. ⁶ Biga te de pai i a libisëmbë fasi, nöö i ta feni libi a i sinkii nöö. Ma te di Akaa u Gadu pai i, nöö i ta feni libi a i akaa.

⁷ “Nöö fa mi ta fan ku i aki, taa de musu toona pai i baka, nöö an musu dë gaan soni da i sō e. ⁸ Biga na hii soni mbei fii sa fusutëen wantewante.

“Luku fa u dë aki, di ventu ta böö nango ka a kë. Fa a ta mbei vuuu dë, di bai fëen nöö i ta jei, ma ja sabi naasë a ta kumutu, ja sabi naasë a nango tu. Wë sō nöö a dë tu ku hii dee sëmbë dee di Akaa u Gadu mbei ko pai baka fu de toona feni di njunjun libi u ta taki aki. Ja o fusutëen, ma joo sabi nöö taa sō a dë.”

⁹ Ma nöö fa Masa Jesosi ta fan dë, di soni toobi Nikodemusi eti. Hën a hakisi taa: “Unfa seei di soni dë o sa waka maingë?”

¹⁰ Hën Masa Jesosi toona piki ën taa: “Wë mati o, fa i dë wan gaan leima u Isaëli aki, nöö hën ja fusutan dee soni u ta taki aki eti ö?”

¹¹ “Wë haika e. Mi o taki da i gbelin taa uu sabi andi u ta taki e. Biga dee soni dee u si nöö de wë u ta konda. Ma nöö wan kë piki dee fan fuu.

¹² Wë nöö ee wan kë piki te mi ta konda soni u di goonliba aki da unu, nöö unfa woon du piki te mi ta konda soni u Gadu? ¹³ Biga na wan sëmbë go ka Masa Gadu ta dë wan daka, boiti mi wanwan tö di kumutu nëën ala ko dë Libisëmbë Mii aki.

¹⁴ “Luku di soni di bi pasa a fesiten a di sabana. Gadu manda Mosesi faa mbei wan köpö sindeki hopo buta a liba, nöö hiniwan sëmbë di luku di sindeki dë ku biibi, nöö a ko bunu kaa. Wë nöö söseei de o hopo Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki a liba tu e. ¹⁵ Nöö ee wan sëmbë i ta biibi a mi, nöö joo feni libi a Gadu fu teego.

¹⁶ “Wë biga Masa Gadu lobi libisëmbë sö tee a da de di wan kodo Womi Mii fëën di a abi. Nöö ee wan sëmbë i ta biibi a di Mii fëën aki liba, nöö ja o lasi go kaba a sösö möönsö, ma i abi di libi u teego kaa. ¹⁷ Biga fa Masa Gadu manda di Mii fëën ko a goonliba aki, nöö an mandëën ko faa kuutu sëmbë tuwë go da sitaafu e. Ma a mandëën ko faa hai sëmbë puu a didibi basu, be de feni di libi u teego.

¹⁸ “Nöö ee wan sëmbë i ta biibi a di Mii u Gadu aki liba, nöö ja o kisi sitaafu a Gadu e. Ma ee ja kë biibi ën, nöö Gadu kuutu i kaa fi kisi di sitaafu dë. Biga ja kë piki taa di Sëmbë aki, hën da di wan kodo mii u Gadu di a manda ko.

¹⁹ “Nöö di soni aki sö, hën da di soni mbei sö wan sëmbë musu kisi sitaafu. A dë sö taa Gadu manda limbo ko a goonliba u limbo libisëmbë wojo, ma

nöö de an këen. Fa de sai dë, de lobi di dungu möön di limbo. Biga de an kë disa di hogilibi u de fu de ko a di së u limbo. ²⁰ Biga di sëmbë di ta du hogi, hën ta buuse limbo. An o ko seei ka di limbo sa kai nëen, fu di an kë u sëmbë si dee hogi a ta du.

²¹ “Ma nöö ee wan sëmbë ta libi leti, nöö hën aan toobi ee di limbo kai nëen. Biga a kë u de si taa Gadu dë ku ën a dee soni a ta du.”

Sö Masa Jesosi fan ku Nikodemusi di ndeti dë.

A di pisi aki sö, Johanisi di Dopuma ku dee bakama fëen ta taki soni u Masa Jesosi.

²² Nöö a baka u di dë, nöö hën Masa Jesosi ku u dee bakama fëen kumutu „a Jelusalen dë, nöö hën u go a wan oto kamian u Judea, fuu ku ën sa dë u wanwan ufö. Nöö hën u go dë ala te wan pisi, hën sëmbë ta ko a u ala fuu dopu de.

²³⁻²⁴ Wë nöö di juu dë, nöö de an bi buta Johanisi a dunguwosu eti e. Nöö hënseei dë a wan kamian de kai Anon ta dopu sëmbë tu. Nöö di Anon dë, a dë zuntu ku di köndë de kai Salim, nöö naandë bi abi hia wata, hën mbei Johanisi ta dopu sëmbë ala. Nöö sëmëni sëmbë ta ko nëen tu faa dopu de.

²⁵ Te wan pisi hën dee bakama u Johanisi ku wan oto sëmbë u Dju ko ta fia wan gaan fia a unfa i musu wasi ufö i sa ko limbo a Gadu wojo. ²⁶ Nöö hën dee bakama u Johanisi ko nëen, hën de taki dëen taa: “Wë Mësitë, ja jei nö? Di sëmbë u bi si ku i a di oto së banda ala, di i bi ta konda soni fëen nöömö dë, a dë leti a wan kamian ala ta dopu sëmbë seei tee a hia. Hii sëmbë nango nëen ala gililili sö ta disa i.”

²⁷ Nöö hën Johanisi piki de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Na wan sëmbë sa feni sö wan hei ee na Gadu hën hei ën sö e. ²⁸ Nöö wan bi jei fa mi bi fan

ku unu kaa nö, taa na mi da di Paamusi Könu, ma Gadu manda mi ko neën fesi nö.

²⁹ “Wë nö fa di soni un taki ta pasa dë, nö a dë leti kuma te wan womi o tööu ku wan mujëe, a o abi wan mati fëen ta seeka soni dëen. Nöö te di mati seeka te a kaba kaa, nö a o go dë fëen pii, ta haika ee unfa soni ta waka. Nöö ee a si taa a ta waka bunu, nö a o wai seei gaanfa. Na sö nö? Wë nö di wai di mati u di tööuma ta wai dë, nö hën da di wai di miseei ta wai aki e. ³⁰ Biga di Sëmbë dë hën musu ta hei nango nöömö, ma mi musu ta saka nango möönmöön.

³¹ “Biga wë di sëmbë di kumutu a Gadu nö hën hei möön hii sëmbë. Mi, a goonliba aki de pai mi e. Hën mbei goonliba sëmbë nö mi dë, nö te mi ta fan mi ta taki soni nö kumafa goonliba sëmbë sa fusutan soni. Ma di Sëmbë dë, fa a sai dë, hën a musu hei möön hii sëmbë biga a Masa Gaangadu a kumutu. ³² Nöö fa a kumutu neën dë, nö a ta konda dee soni dee a si ku dee a jei a Gadu ala, ma tökuseei libisëmbë an kë tei dee soni a ta taki.

³³ “Ma ee wan sëmbë i ta piki taa dee soni a ta taki dë, de dë tuu, nö hën da i ta sitampu taa dee soni Gadu seei ta taki, de dë tuu. ³⁴ Biga di Sëmbë dë, fa i si a sai dë, nö Gadu wë mandëen e, nö a ta konda soni leti kumafa Gadu ta dëen. Nöö i si fa Masa Gadu dëen di Akaa fëen dë nö? An dëen hafuhafu e, ma a dëen tuu seei ku telu faa sa ta wooko neën liba nöömö.

³⁵ “Di sëmbë i si u ta taki aki sö, nö Masa Gadu seei Mii a dë e, dee sëmbë. Nöö hën Tata lobi ën tee, nö hën a buta hii soni neën maun faa ta tii. ³⁶ Nöö ee wan sëmbë i ta biibi a di Womi Mii u Gadu i si dë, nö i abi di libi u teego kaa. Ma ee wan sëmbë

ja kē biibi ɛn, nōō ja o feni di libi dē mōōnsō, biga di hatiboonu u Gadu dē a i liba kaa.”

Sō Johanisi fan ku dee bakama fēēn di daka dē te a kaba.

4

Aki Masa Jesosi ta fan ku

wan mujēē u Samalia.

¹ Wē nōō di juu dē, hēn dee Faliseima ko jei taa sēmbē ta ko a Masa Jesosi te a hia faa dopu de. Nōō de ta fika ku ɛn dē ta ko bakama fēēn, teefa dee bakama u Masa Jesosi ko hia mōōn dee u Johanisi seei. ² Ma nōō fa u ta taki aki seei, na Masa Jesosi ta dopu dee sēmbē e, ma u dee bakama fēēn, u ta dopu de.

³ Nōō hēn wē di Masa Jesosi ko jei taa sō dee Faliseima ko sabi fēēn kaa, nōō hēn a kumutu a Judea dē wante faa toona go a Galilea. ⁴ Ma nōō a musu latja pasa a di pisiwata de kai Samalia ufō a sa go dou.

⁵ Nōō hēn u nango te u go dou a wan kōndē u Samalia de ta kai Sikali. A dē zuntu ku wan pisi goon di di gaan sēmbē fuu de kai Jakopu bi da hēn mii Josēfu. ⁶ Naandē Jakopu bi diki wan baaku wata fēēn, nōō a sai dē eti. Wē nōō di juu dē, Masa Jesosi ko wei u waka, nōō hēn a go sindo a di baaku bandja dē. Nōō a bi dē wan soni u tuwalufu juu sō u didia.

⁷ Te wan pisi nōō hēn wan mujēē u di kōndē naandē ko u ko ba wata. Hēn Masa Jesosi hakisi ɛn taa: “Mujēē o, mi begi i, da mi wan piki wata mi bebe.” ⁸ (Di juu dē, u dee bakama fēēn bi go a di kōndē ganda u go bai sondi u njan.)

⁹ Nöo hën di mujëe hakisi ën taa: “Wë womi, unfa i sa hakisi mi wata u mi da i fii bebe? Na i da wan Dju nö? Wë mi da wan Samalia mujëe.” (Biga dee Dju ku dee Samalia sëmbë an ta koti.)

¹⁰ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë mujëe, ee i bi sabi di bunu di Gadu kë da i, ku ee i bi sabi di Sëmbë ta hakisi fii dëen wata aki, nöo i bi o bia begi ën faa da i kuwakuwa wata fii sa feni libi nëen.”

¹¹ Nöo hën di mujëe piki ën taa: “Wë womi, fa i ta fan dë, nöo ja abi na wan wojo sonde naandë fii kisi wata, ufö di baaku aki fundu poi tu. Nöo naasë joo feni di wata dë u da mi? ¹² Fa i sai dë, i hei möön di gaan sëmbë fuu de kai Jakopu nö? Biga di baaku i si aki, nöo hën wë diki ën da u, nöo hën seepi bi ta bebe di wata fëen, hën ku dee mii fëen ku dee mbeti fëen tuu.”

¹³ Nöo hën Masa Jesosi toona taki taa: “Wë di sëmbë ta bebe di wata aki sö, nöo dëewata ta toona kisi ën. ¹⁴ Ma di sëmbë di o bebe di wata di mi o dëen, nöo hën dëewata an o kisi möönsö a mundu. Biga di wata di mi o dëen, nöo a o dë nëen dendu kuma wan kiikihedi ta kule wata ta ko nöömö. An o kaba möönsö. Nöo so wan sëmbë abi di libi u teego e.”

¹⁵ Nöo hën di mujëe taki dëen taa: “Wë womi o, wë mi kë di wata dë e baa, fu dëewata an musu kisi mi möön. Nöo an o dë u mi ta ko aki ta ko ta ba wata hiniwanten möön.”

¹⁶ Hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Wë antoobi. Go kai i manu be i ku ën ko.”

¹⁷ Hën di mujëe taa: “Ambë? Mi nö? Ma a’ manu e!”

Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Söö mujëe, fa i piki naandë, ja ganjan e. Ja a’ manu tuu. ¹⁸ Biga feifi womi i tei tuwë kaa. Nöo di i ku ën sai naandë fa

u dë aki, nöö an dë manu fii tu. Hën mbei mi taa i piki bunu.”

¹⁹ Nöö hën di mujëe taa: “Aai, womi, awaa mi si taa i da wan tjabukama u Gadu tuu.

²⁰ “Wë nöö dee gaan sëmbë fuu bi ta begi Gadu a di kuun aki sö. Ma un dee Dju taa Jelusalen ala da di möön bunu kamian fuu ta begi Gadu. Nöö unfä i ta taki u di soni dë?”

²¹ Hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Mujëe, mi o taki wan soni da i aki, nöö i biibi mi e, taa wan ten ta ko, nöö na a di kununu i si aki, na a Jelusalen tu woo go u go begi Gadu di Tata fuu möön. „Biga di kamian ka fuu begi ën, nëen o dë di gaan soni möön.”

²² “Ma nöö haika e. Fa i si un dee Samalia sëmbë ta begi Gadu aki sö, ma an dë taa sabi un sabi ën ufö un ta begi ën e. Ma nöö u dee Dju uu sabi ën kaa bifö u ta begi ën, biga a u di heepi u Gadu ta kumutu ta paaja go a oto sëmbë.

²³ “Ma mi taki e, di soni dë seei an o dë gaan soni möön tu. Biga wan ten o ko, nöö a dë kaa tu, taa te sëmbë o begi Gadu u Tata, nöö ku hii de akaa de o ta begi ën ta hopo ën në a wan gbelingbelin fasi söndö ganjan. Nöö te i begi ën sö kaa, nöö hën da i ta begi ën a wan leti fasi. Nöö sö wanlö sëmbë Gadu ta suku u ta begi ën e.

²⁴ “Biga fa Gadu sai dë an dë libisëmbë ku sinkii e, ma a dë akaa. Nöö ee wan sëmbë i kë begi ën, nöö ja musu begi ën a wan döösë fasi nöö e, ku ganjan. Nönö. Ma i musu ta hopo ën në ta begi ën a wan tuutuu fasi ku hii i akaa.”

²⁵ Nöö hën di mujëe taa: “Wë i sabi nö? Un boo disa di oto ufö e, baa. Biga di Könu di Gadu bi

paamusi u taa a o manda ko, nöö te a ko, nöö a o lei u hii soni möön fini.”

²⁶ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mujëe o, di Sëmbë i taki dë, hën wë i si ta fan ku i aki kaa e.”

A di pisi aki dee bakama u

Masa Jesosi toona ko.

²⁷ Nöö di juu dë, nöö u dee bakama u Masa Jesosi toona ko nëën. Nöö di u si taa a ta fan ku wan „Samalia” mujëe nöö a bigi da u seei. Ma tökuseei na wan fuu hakisi ën ee andi a ta taki, ee nasö un oto de ta da naandë.

²⁸ Nöö fa u mbei dë, hën di mujëe tuwë di djogu fëen disa dë, hën a kule go a köndë ganda. Nöö hën a go kai dee sëmbë ala taa: ²⁹ “Un ko luku wan womi ala, dee sëmbë. A konda hii sondi dee mi bi du tuu da mi. A sa kë hën da di Könu di Gadu bi o manda da u nö?”

³⁰ Nöö fa a fan dë, nöö hën dee sëmbë hopo gililili nango a Masa Jesosi.

³¹ Nöö di juu dë, u dee bakama bi dë a di baakuwata dë ta begi Masa Jesosi taa: “Mësitë o, wë fi ko njan.”

³² Hën a piki u taa: “Mi abi wan njanjan aki ta njan di wan sabi e, „nöö hën ta da mi kaakiti kaa.”

³³ Nöö hën u ta hakisi u seei taa: “Wë a sa kë fa u go ala, nöö hën wan sëmbë tja soni u njan ko dëen aki a njan nö?”

³⁴ Nöö hën Masa Jesosi piki u taa: “Di njanjan u mi, hën da te mi ta du dee soni di Sëmbë manda mi ko aki kë fu mi du, be di wooko fëen go dou.

³⁵⁻³⁷ “Wan jei fa de taki nö? De taa a fika fö liba nöö dee njanjan u dee goon o lepi u koti. Ma mi taki da unu taa, un hopo wojo luku dee njanjan u

dee goon. De lepi tjika u koti kaa. „Biga ja ta si dee sëmbë ta ko gidjii ala nö?” De lepi kaa e, fuu heepi de feni di libi u teego wantewante aki. U sa hai de tja ko buta a suwa seei. Nöö hën da u dee kotima ta feni u paima kaa.

“Nöö aki sö di nöngö ko tuu taa wan sëmbë ta paandi, di otowan ta koti. Nöö te di njanjan u di goon lepi, nöö di sëmbë di bi paandi ku di sëmbë di ta koti tuu ta wai makandi.

³⁸ “Fa mi bi manda unu go dë, dee sëmbë, mi bi manda unu go fuun koti dee soni dee oto sëmbë bi paandi. Dee otowan dë, de bi waka a unu fesi, nöö de bi wooko taanga ta konda di buka, nöö hën un ko a baka aki ko ta feni di wini. Biga awaa ufö dee sëmbë ta piki di buka.”

A di pisi aki hia sëmbë u

Samalia ko biibi a Masa

Jesosi liba.

³⁹⁻⁴⁰ Nöö di juu dë, dee Samalia sëmbë ko dou gidjii dë kaa. Nöö hën de begi Masa Jesosi faa tan ku de naandë. Nöö hën a fika ku de tu daka.

Wë nöö fa de bi ko nëen naandë, nöö sëmëni u de bi ko biibi nëen kaa, fu di fan di di mujëë bi fan ku de taa, “A konda hii dee soni mi bi du tuu da mi.” ⁴¹ Ma nöö fa Masa Jesosi fika ku de dë, nöö hën sëmëni oto sëmbë ko biibi nëen möön, fu dee wöutu u Gadu dee a tei ta lei de hedi.

⁴² Nöö hën de piki di mujëë taa: “U bi ta biibi fu di i bi fan ku u, ma nöö fa u dë aki u seepi jesi ko jei dee soni dee a taki. Nöö hën mbei u ko sabi tuutuu taa di Sëmbë i si aki, hën da di Paamusi Könu, di

Heepima di Gadu manda ko u heepi hii sëmbë u goonliba.”

A di pisi aki Masa Jesosi kula wan womi mii u wan sëmbë.

⁴³ Wë nöö kumafa u taki dë, Masa Jesosi fika dë tu daka a Samalia ala, nöö hën u kumutu dë. Hën u go dou a Galilea awaa. ⁴⁴ Wë nöö Masa Jesosi bi taki taa wan tjabukama an ta feni nëbai nëen seei köndë. ⁴⁵ Ma nöö „di pasi aki, di a ko dou a Galilea, nöö dee sëmbë kisi ën seei ku wai. Biga sëmëni u de bi dë a Jelusalen ta njan di Pasika piizii, nöö de bi si fa Masa Jesosi bi du sëmëni gaan foombofoombo soni ala. Hën wë mbei de wai ku ën gaanfa sö.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nöö hën a toona go a Kana ka a bi mbei di wata bia ko win. Nöö di a go dou, hën wan womi kumutu a Kapenaumi ko nëen. Di sëmbë aki, a dë wan lantima ta wooko da di Könu. Nöö di a jei taa sö Masa Jesosi kumutu a Judea ko a Kana dë, nöö hën a go nëen wante go begi ën faa ko kula wan womi mii fëen dëen, biga a siki te a fika piki a dëdë.

⁴⁸ Nöö hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Söö, wë fa un dë aki, ee na un si foombo wooko, nöö wan o biibi mi möönsö nö?”

⁴⁹ Ma nöö tökuseei hën di womi fan ku ën taa: “Mësité o, gaantangi mi begi i baa, ko go heepi mi ku di mii u mi bifö a dëdë.”

⁵⁰ Hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Wë antoobi. Go fii a wosu e. Di mii fii an o dëdë, a libi kaa.” Nöö fa a fan ku di sëmbë dë, nöö a biibi, nöö hën a go fëen. ⁵¹ Nöö fa a tei pasi nango dë, te wan pisi hën dee futuboi fëen ko miti ën a pasi. Hën de tja buka ko dëen taa di mii libi, a bëtë kaa.

⁵² Nöö hën a hakisi de taa: “Wë nöö na un juu u di daka di mii ko bëtë?”

Hën de taa: “Jeside a di sonuati a di wan juu ten, nöö hën di fëbë an kisi ën möön e.”

⁵³ Nöö hën di tata kai pakisei diin. Hën a si taa a kai leti a di ten Masa Jesosi bi fan ku ën dë taa di mii libi, an o dëdë. Nöö hën di de ko sabi sö kaa, nöö hën di womi ku hii dee sëmbë fëen wosu dendu tuu fiaa ko biibi a Masa Jesosi.

⁵⁴ Nöö di soni di i si pasa naandë, hën mbei di u tu gaan foombo wooko di Masa Jesosi du a Kana, nöö a du ën di a kumutu a Judea toona ko a Galilea baka.

5

Aki Masa Jesosi kula wan suwakima a wan peti-wata bandja.

¹ Nöö a baka u di dë, hën wan oto piizii u dee Dju o dë. Hën Masa Jesosi tei pasi hën a toona go a Jelusalen.

² Wë nöö di juu dë, wan peti wata bi dë a Jelusalen ganda, zuntu ku di djai dööbuka ka de ta tja dee sikapu ko a di köndë dendu. Di peti naandë sö, dee Dju bi ta kai ën Batesita, nöö de mbei feifi baiko lontu ën. ³ Nöö a dee baiko naandë sëmëni sikima sai dë kandikandi: bookowojoma, sëmëni lanlan sëmbë, de tuu sai dë [ta luku di ten di wata o seki. ⁴ Biga de taa a ta a’ juu nöö wan basia u Gadu Köndë ta saka ko naandë ko seki di wata, nöö ee wan sëmbë i fosu go nama a di wata, nöö i sa ko bunu nöömö aluwasi un sootu siki i bi abi].

⁵ Wë nöö wan womi bi sai naandë, diitëni-ku-aiti jaa longi a siki, an sa hopo waka. ⁶ Nöö di Masa Jesosi go si ën kandikandi dë, nöö a sabi taa a bi sai

dë longi kaa. Nöo hën a hakisi ën taa: “Wë womi, unfa wë? Ja kë ko bëtë nö?”

⁷ Hën a piki ën taa: “Wë awa, mi kë bëtë, ma ma abi sëmbë u tja mi go a di wata. Biga te a ta seki, nöo ufö mi penapena go dou nëen nöo wan oto sëmbë bi go a mi fesi gaanduwe kaa.”

⁸ Nöo hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Wë antoobi. Hopo, nöo i tei di kama fii, nöo i waka go fii a wosu.” ⁹ Nöo fa i si a taki dë, wantewante hën di womi ko bunu kaa. Hën a tei ën kama hën a go. Ma nöo di soni aki pasa leti a wan saba daka u dee Dju.

¹⁰ Nöo di a nango te wan pisi hën wanlö hedima u Dju ko si taa a ta waka ta tja di kama fëen. Hën de hakisi ën taa: “Womi, unfa i du ta tja di kama fii a di saba daka aki? Ja sabi di wëti taa ja musu wooko a saba ö?”

¹¹ Hën a piki de taa: “Wë nönö, di sëmbë di kula mi, hën taki da mi taa mi musu hopo tei mi kama nöo mi go a mi wosu.”

¹² Nöo hën de hakisi ën taa: “Ambë da di sëmbë di manda i sö?”

¹³ Ma nöo di sëmbë an bi sabi Masa Jesosi seei. Biga hia sëmbë bi dë a di kamian, nöo di a kulëen te a kaba, hën a fusi go fëen.

¹⁴ Ma nöo te wan pisi hën Masa Jesosi ko si di womi möön a di Wosu u Masa Gadu. Hën a fan ku ën taa: “Womi.” A piki. A taa: “Fa i si i ko bunu aki, nöo i musu kaba ku hogilibi e, ee nasö wan möön gaan soni o miti i.”

¹⁵ Nöo di di womi ko sabi Masa Jesosi, hën wë a go konda wante da dee Dju hedima taa Jesosi hën wë kulëen mbei a ko bunu.

Aki ta lei fa Masa Jesosi piki

dee Dju hedima.

¹⁶ Nöo di dee Dju hedima jei sö kaa, hën de bia buta ku Masa Jesosi taa a ta poi tjina fu di saba.

¹⁷ Nöo hën a piki de taa: “Wë mi tata an ta disa bunu fëen u du fu di a dë saba daka hedi e, nöo hën mbei miseei di Mii fëen aki, më sa disa bunu u du a saba tu.”

¹⁸ Wë nöo fa a piki de dë, nöo an bunu da dee hedima, nöo hën hati u de boonu seei te de ta suku köni u de feni ën kii. Biga na di tjina u di saba nöo a poi, ma a kai Gadu hën eigi tata ta mbei taa hën ku Gadu dë pei.

¹⁹ Nöo hën Masa Jesosi fan ku de, a taa: “Söö. Wë mi o taki wan soni da unu aki, nöo a tuu möön hii soni. Mi taki da unu e, taa fa mi ku mi Tata dë di wan tjika aki, ma sa du na wan soni mi wanwan möönsö söndö ën. Di soni mi si a ta du nöo hën nöo mi seei ta du tu, biga u tuu ta du di wan soni.

²⁰ “Fa mi dë aki, mi Tata lobi mi e, nöo hii dee soni a ta du kaa tuu a ta lei mi. Nöo a o lei mi möön gaan soni eti u mi du möön leki dee un si aki kaa, nöo a o foombo unu seei. ²¹ Biga fa i si mi Tata ta weki dëdë sëmbë toona da de libi, nöo sö nöo mi di Mii fëen aki sa da hiniwan sëmbë di mi kë libi tu.

²² “Nöo na mi Tata ta kuutu libisëmbë e. Ma hii kuutu tuu a buta a mi maun. ²³ Nöo di soni mbei a du sö, fu hii sëmbë musu sa hei mi di Mii fëen aki leti kumafa de ta hei mi Tata.

“Nöo sö e. Ee wan sëmbë an kai di Mii fëen aki gaan soni, nöo söseei an kai mi Tata di manda mi ko aki gaan soni tu.

²⁴ “Nöo tuutuu mi o taki wan oto soni da unu, taa ee wan sëmbë i tei dee fan mi ta fan aki taa tuu nöo

i ta biibi a di Sëmbë manda mi ko aki liba, nöö i abi di libi u teego kaa. De an o sa kuutu i tuwë go da di sitaafu u teego, biga i kumutu a di së u dëdë ko a di së u libi.

²⁵ “Nöö mi taki da unu e, taa wan juu o dou nöö a dë kaa tu, taa dee sëmbë dee an bi feni di libi u Gadu eti o jei di fan u mi di Mii u Gadu aki. Nöö ee de piki mi, nöö de o feni libi. ²⁶ Biga leti kumafa Gadu hën abi libi, nöö sö nöö mi di Mii fëën aki abi libi tu. Sö a butëën da mi kaa. ²⁷ Nöö hën a da mi di leti tu fu mi kuutu libisëmbë fu di mi seei ko dë libisëmbë miii.

²⁸ “Dee soni mi ta fan aki nöö de an musu bigi da unu poi e, dee sëmbë. Biga wan juu o dou, nöö hii dëdë sëmbë tuu o jei mi di Mii u Gadu aki ta kai de u de musu ko a kuutu, nöö de tuu o weki kumutu a geebi toona ko ku libi baka. ²⁹ Dee bi libi bunu a Gadu wojo, de o weki fu de libi ku Gadu fu teego. Ma nöö dee bi libi hoga a Gadu wojo, nöö de o toona weki fu de feni di sitaafu u teego. Sö mi o kuutu a de liba e.

³⁰ “Nöö te mi ta kuutu a sëmbë liba, nöö di kuutu u mi ta dë leti. Biga ma ta du na wan kodo soni mi wanwan, ma kumafa mi ta jei a mi Tata nöö sö nöö mi ta kuutu buta. Nöö ma ta du na wan wojo soni tu faa kai ku miseei e, ma mi ta du dee soni dee ta kai ku mi Tata di manda mi ko aki.”

Aki Masa Jesosi ta lei dee fesima u Dju taa a abi kotoigima

ta taki soni fëën.

³¹ Hën a taa: “Un haika e. Ee mi ta konda soni u miseei da unu kumafa mi dë, nöö wan o kë piki mi

e. ³² Ma nöö wan oto sēmbē ta konda soni u mi, hēn da mi Tata, nöö a ta kondēen leti kumafa a dē.

³³ “Nöö Johanisi seei tu bi ta konda soni u mi. Unu seei bi manda sēmbē go fini ēn u dee soni a bi ta konda, nöö fa i si a piki dē an ganjan unu e. Ma a piki unu leti kumafa a dē.

³⁴ “Ma nöö fa mi ta fan aki seei, ma an dē taa mi ta langi a dee soni libisēmbē ta taki u mi e. Ma mi taki ēn sō nöö fuun musu piki, be un feni libi u teego. ³⁵ Biga Johanisi bi dē kuma wan lampu sēndēsēndē ta lei sēmbē di pasi, nöö a bi suti da unu fu wan pisiten. Di juu dē un bi kē jei ēn seei.

³⁶ “Ma nöö wan oto soni möön dē eti di ta konda u mi, nöö a möön hebi möön dee fan u Johanisi seei. Hēn da dee wooko dee mi Tata manda mi ko u mi ta du aki. Biga fa i si mi ta du dee foombo wooko aki, nöö de ta sitampu gbelin taa mi Tata Masa Gadu hēn manda mi ko aki tuu.

³⁷ “Nöö fa a manda mi ko aki, hēnseei bi ta taki soni u mi tu. Ma kumafa un dē aki, un wan jei fan fēen wan daka. Wan si ēn sabi wan daka tu. ³⁸ Fa un ta jei dee wōutu fēen dē, de an ta fika a unu hati möönsō. Biga wan kē piki mi, di Sēmbē di a manda ko da unu aki.”

³⁹ Hēn a taki da de möön taa, “Wan oto soni dē möön di ta konda soni u mi, hēn da di Buku u Gadu. Nöö un ta hulu di Buku dē ta bia nango ta ko kodo, fu di un sabi taa nēen un sa feni di libi u teego. ǀWē nöö sō a dē tuu.ǀ Ma fu mi wē di Buku ta taki di taki e, ⁴⁰ ma wan kē ko a mi möönsō fuun sa feni di libi dē.

⁴¹ “Ma nöö fa mi ta fan aki, dee sēmbē, wan musu mēni taa pena mi ta kēē e, fu di un libisēmbē wan kē hei mi. Nönō. Biga a Gadu nöö mi ta suku hei.

42-43 Ma nöö fa un sai dë, mi sabi unu taa wan lobi Gadu. Biga ee un bi lobi ën, nöö un bi o tei mi u soni. Biga fa mi ko aki, a Gadu në mi ko. Hën da mi Tata, nöö hën manda mi ko aki tuu. Ma nöö wan ta tei mi u soni möönsö. Ma te wan oto sëmbë hopo ko nëën seei në, nöö hën un ta tei u soni waiwai seei.

44 “Ma nöö fa mi fan dë, unfa un sa biibi mi? An foombo mi tu. Biga a libisëmbë nöö un ta suku u feni nëbai, ma wan a’ bisi möönsö fuun feni nëbai a di wan kodo Gadu u mundu.

45 “Ma nöö hii fa i si mi ta fan ku unu aki seei, dee sëmbë, ma wan musu mëni taa mi o tja unu go kaagi da mi Tata e. Ma wan sëmbë dë kabakaba kaa u kaagi unu. Hën da Mosesi di i si un ta buta mëni fuunu sö gaanfa nëën liba taa woon feni heepi a dee soni a sikifi buta dë. 46 Ma ee un bi biibi Mosesi tuu nöö an bi o toobi unu fuun sa biibi mi e, biga soni u mi wë a bi sikifi buta dë. 47 Nöö sö wë i si taa wan ta biibi dee soni a sikifi dë, nöö unfa un sa biibi dee soni mi ta fan ku unu aki?”

Sö Masa Jesosi fan ku dee hedima u Dju dë te a kaba.

6

A di pisi aki Masa Jesosi ta da feifi dusu sëmbë soni u njan.

Mat. 14:13-21; Maik. 6:30-44; Luk. 9:10-17

¹ Hën u dë te wan daka hën u ku Masa Jesosi koti di ze u Galilea de kai Tibelia, go te a di oto së banda.

²⁻⁴ Hën u subi go sindo a wan kununu bandja. Nöö di ten dë, di gaan daka fuu dee Dju de kai Pasika ko zuntu faa kai.

Nöö di juu dë, wanlö gaan hila sëmbë ta lontu a futu ta faaka Masa Jesosi ta ko, fu di de bi si a du

sömëni foombofoombo soni ta kula sëmëni sikima. ⁵Nöö fa u ku Masa Jesosi dë sindosindo naandë, te wan pisi hën a hopo wojo hën a si dee hia sëmbë ta ko.

Nöö hën a hakisi Filipi taa: “Wë womi, dee sëmbë ta ko dë, naasë woo feni soni u njan u da de?” ⁶Ma fa a hakisi ën dë seei, ma a ta poobëen luku ee unfa di biibi fëen bigi tjika. Wë biga a bi saandi a o du kaa.

⁷Hën Filipi piki ën a taa: “Wë Masa o, ee u bi wooko tu höndö daka seei, ma töku möni fëen an o tjika fuu bai soni u njan da dee hia sëmbë gidjii dë e. Aan fa fuu paati ën pikipiki te nöö a sa tjika de.”

⁸Nöö hën Andiasi di baaa u Simon Petuisi taa: ⁹“Wan mii dë aki abi feifi piki bëëë ku tu pikipiki fisi tö, ma nöö unfa dee soni dë sa du heepi dee hia sëmbë aki?”

¹⁰Nöö di a taki sö, hën Masa Jesosi taa: “Antoobi.” Hën a manda u taa u musu mbei dee sëmbë sindo a goon, biga di kamian naandë bi dë ku hia ahun.

Nöö hën dee sëmbë saka sindo. Nöö fa de bi ko hia dë, nöö de dë feifi dusu womi söndö de konda dee mujëë ku dee mii. Sö dee sëmbë bi hia tjika.

¹¹Nöö hën Masa Jesosi tei dee bëëë ku dee fisi dë, hën a da Gadu tangi te a kaba. Nöö hën a booko de pisipisi te a kaba, hën a tëndëen da u dee bakama fëen fuu paati da dee sëmbë. ¹²Nöö hën u tja go paati da de, hën de njan tefa de bëë fuu.

Nöö di de kaba u njan, nöö hën Masa Jesosi manda u taa: “Söö. Wë nöö be un go pii dee pisipisi dee fika e, be de an poi kaba a sösö.” ¹³Nöö hën u

go pii te a fuu tuwalufu gaan manda. Sö a fika hia tjika u dee feifi bëëë dee sëmbë njan.

¹⁴ Wë nöö di dee sëmbë si di gaan soni Masa Jesosi du dë, nöö a bigi da de te na soni. Hën de taa: “Söö. Wë di soni aki an dë u fia. Di sëmbë i si aki, hën da di Tjabukama di i si Masa Gadu paamusi taa a o manda ko a goonliba.” ¹⁵ Nöö hën di de taki sö kaa, hën de kë kisi ën ku taanga buta kõnu u de wante. Ma nöö di Masa Jesosi sabi sö kaa, nöö hën a fusi kumutu a de mindi, hën a go a dee kununu ala hën wanwan.

A di pisi aki Masa Jesosi waka

a wata liba.

Mat. 14:22-33; Maik. 6:45-52

¹⁶⁻¹⁷ Nöö hën u sai dë tefa di ndeti buka, Masa Jesosi an ko möönsö, nöö hën u dee bakama fëen go subu a di boto fuu aba go a Kapenaumi. Nöö di juu dë kamian ko ta dungu kaa.

¹⁸ Nöö hën di u nango te wan pisi, hën wan gaan ventu ko ta böö teee, di wata ta seki te na soni.

¹⁹ Hën u ta puu ku taanga nango te u go kuma wan feifi kilomëti longi ku ka u bi kumutu, nöö hën u bia luku. Hën u si wan sëmbë ta waka ku futu a di wata liba ta ko a u. Nöö hën u ko fëëë te, u ta tëëmë tjatjatjatja sö, biga wa saandi da di soni ta ko a u dë. Nöö hii u di dë, Masa Jesosi wë gbolo, ma wa bi sabi.

²⁰ Nöö hën a fan ku u taa: “Dee sëmbë, wan fëëë e. Mi wë disi.”

²¹ Nöö di u jei sö kaa, hën hati fuu ko kötö, nöö wa fëëë möön faa ko a di boto. Ma nöö fa i si a subu a di boto dë kaa, nöö te fuu mëni hën u dë a di oto së banda ala pii, ka u bi nango.

²² Di dobooko fëen möön, hën dee hia sëmbë dee bi dë a di oto së banda ka u kumutu ala, hën de ko foondo tee. De an sa naasë Masa Jesosi bi go. Biga oto boto an bi sai dë möönsö möön leki di fuu boto, nöö de sabi taa na u ku Masa Jesosi bi go di go.

²³ Nöö di juu dë wanlö gaan boto fu Tibelia Köndë ko tjökö naandë zuntu ku di kamian ka Masa Jesosi bi tei dee bëëë da Gadu tangi paati da de de njan. ²⁴ Nöö hën di dee sëmbë ko sabi taa Masa Jesosi an sai dë möön, u dee bakama fëen seei wa sai dë möön tu, hën de subi a dee gaan boto hën de koti ko a Kapenaumi.

A di pisi aki Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë taa hën da di bëëë di ta da sëmbë libi u teego.

Hën dee hia sëmbë ta suku Masa Jesosi ²⁵ teefa de ko si ën. Nöö hën de hakisi ën taa: “Mësitë o, na un ten seepi i ko aki baa?”

²⁶ Nöö hën Masa Jesosi taki da de taa: “Fa i si mi o fan ku unu aki, nöö tuutuu soni a dë e. Wan ta kule a mi baka fu di un ta fusutan dee foombo wooko mi ta du hedi e, ma fu di a dë taa mi bi da unu di bëëë un njan te bëë fuunu fuu.

²⁷ “Nöö mi taki e, taa wan musu ta biinga fuun feni di njanjan di ta hoi unu fu wan pisiten nöö e, dee sëmbë. Ma be un biinga fuun feni di njanjan di sa mbei un feni libi u teego. Di njanjan dë, Mi di ko Libisëmbë Mii aki nöö sa da unu ën e. Biga mi nöö Gadu si taa fiti faa da mi di taki fu da unu sö wan soni.”

²⁸ Nöö hën de piki ën taa: “Wë nöö unfa u musu du te nöö u sa du dee wooko Gadu kë fuu du?”

²⁹ Hën a piki de taa: “Di wooko Gadu kë nö? Hën nöö da fuun musu biibi a Mi di Sëmbë di a manda ko aki.”

³⁰ Hën de toona hakisi ën taa: “Wë nöö un maaka joo lei u fuu sabi taa a i u musu biibi? ³¹ I sa du foombo wooko kuma Mosesi nö? Biga hën bi ta da dee fesiten sëmbë fuu di njanjan de kai ‘mana’ hibiwan daka, u de njan a di gaan sabana kumafa di Buku taki taa: ‘Gadu Köndë bëë a da de de njan.’ Nöö i sa du sö wan soni tu nö?”

³² Hën Masa Jesosi piki de taa: “Dee sëmbë, be mi taki wan tuutuu soni da unu e. Na Mosesi bi da de di mana dë e, ma mi Tata seei bi da de ën. Ma nöö fa mi taki dë seei, ma nëën bi da di tuutuu njanjan di ta kumutu a Gadu ala eti. ³³ Biga awaa ufö a ta da libisëmbë di tuutuu njanjan awaa. Hën da di Sëmbë aki di kumutu nëën ala, nöö hën bumbuu möön di mana. Biga hën sa mbei sëmbë feni di tuutuu libi di dë u teego.”

³⁴ Hën de taa: “Wë nöö Mësitë o, tide wante fii seti da u di njanjan dë, fuu sa ta njan mën nöömö.”

³⁵ Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Un haika e. Mi wë da di njanjan di i si mi ta taki dë, di ta da sëmbë libi u teego. Biga ee wan sëmbë i ko a mi, nöö hati fii an o hangì na wan soni möön. Ee i ta biibi a mi liba, nöö dëewata seei an o kisi i möön. Biga joo dë bööböö.”

³⁶ “Ma nöö a dë leti kumafa mi bi taki da unu dë kaa. Un ta si mi fa mi dë, ma wan ta kë piki taa Gadu hën manda mi ko aki. ³⁷ Ma fa mi fan dë seei, ma hii dee sëmbë dee mi Tata Gadu ta da mi, nöö de tuu o ko a mi nöömö, nöö di sëmbë di ko a mi ma o jakëën möönsö.

38 “Biga fa mi kumutu a liba ala ko aki, dee sëmbë, ma ko u mi du kumafa mi kë e. Ma mi ko u mi du dee soni dee di Sëmbë manda mi ko kë u mi du. 39 Nöo andi da di kë fëen? Hën wë da ma musu lasi na wan u dee sëmbë dee a da mi, ma mi musu weki de a dëdë a di kaba lasiti daka.

40 “Tuu wë e, dee sëmbë, disi da di soni mi Tata kë, taa hiniwan sëmbë di ta si mi di Mii fëen aki nöo i biibi a mi liba, nöo di sëmbë dë i abi di libi u teego kaa. Nöo sö wan sëmbë mi o weki a di kaba lasiti daka.” Sö Masa Jesosi taki da dee hia sëmbë dee ko nëen dë.

41 Nöo fa de jei di fan fëen naandë taa hën da di njanjan di kumutu a liba, hën so u de tei ën fu hogi seei. Hën de ta guunjëen, 42 taa: “Wë di mii aki sö, nëen da di mii u Josëfu de kai Jesosi nö? U sabi hën mama ku ën tata, nöo unfa a sa taki da u taa a kumutu a liba?”

43 Nöo hën Masa Jesosi taa: “Dee sëmbë o, un disa di guunjan un ta guunjan mi naandë e. 44 Biga na wan sëmbë sa ko a mi ee na mi Tata di manda mi ko aki hën hai ën ko. Nöo sö wan sëmbë, hën mi o weki a dëdë a di kaba lasiti daka.

45 “Wan jei fa dee tjabukama sikifi buta a di Buku u Gadu nö? De taa hii sëmbë tuu o kisi lei a Gadu. Wë nöo ee wan sëmbë i jei di lei u Gadu dë, nöo i tei ën tja go a i hati, nöo a mi joo ko nöömö.

46 Biga fa sëmbë ta kisi lei a Gadu seei, ma na wan sëmbë bi si ën ku wojo wan daka, boiti mi tö di kumutu nëen ala. Hën mbei a mi i musu ko fii sabi soni fëen.” 47 Nöo fëen mbei mi taki da i tuutuu taa di sëmbë di ko biibi a mi, nöo hën feni di libi a Gadu di dë u teego.

48 “Mi taki da unu möön e, taa mi da di njanjan di ta da sëmbë gbelingbelin libi. 49 Dee fesiten sëmbë

fuunu, de bi njan di mana a di sabana tuu, ma töku de bi dëdë. ⁵⁰Ma aki sö di njanjan dë awaa di kumutu a Gadu ko, nöö ee wan sëmbë i njan mën nöö ja o dëdë, ma joo feni di libi a Gadu di dë fu teego.

⁵¹“Mi taki da unu möön e, dee sëmbë, taa mi da di njanjan ta da sëmbë libi. A Gadu mi kumutu, nöö di sëmbë di ta njan di njanjan aki hën abi di libi u teego. Nöö di njanjan di mi ta taki aki, nöö hën wë da di sinkii u mi aki, di mi o da fu hii goonliba sëmbë musu sa feni libi.”

⁵²Nöö di dee hedima u Dju jei a fan sö, hën de bigi ta fia ku deseei makandi taa: “Unfa di sëmbë aki sa da u hën sinkii fuu njan, maingë?”

⁵³Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Tuutuu soni seei mi o taki da unu aki, dee sëmbë, taa ee wan sëmbë ja tei di sinkii u Mi di ko Libisëmbë Mii aki kuma njanjan fii, nöö ee ja tei di buuu u mi kuma wata di i ta bebe, nöö ja feni libi seei eti e. ⁵⁴Ma ee wan sëmbë i tei di sinkii u mi kuma njanjan fii u njan, nöö i tei di buuu u mi kuma wata fii u bebe, nöö i abi di libi u teego kaa, nöö mi o weki i a dëdë a di kaba lasiti daka.

⁵⁵“Biga di sinkii u mi aki, hën da di tuutuu njanjan fii njan ee i kë libi. Nöö di buuu u mi, hën da di tuutuu wata fii bebe. ⁵⁶Nöö ee wan sëmbë tei di sinkii u mi aki kuma njanjan fëen a ta njan, nöö a tei di buuu u mi kuma wata fëen a ta bebe, nöö mi ku di sëmbë dë ko di wan. Wa o paati ku u seei möönsö.

⁵⁷“Dee sëmbë o, fa mi Tata sai dë, nöö hën wë abi libi e, nöö hën toona da mi ën fu mi abi ën tu. Nöö hën manda mi ko aki. Nöö ee wan sëmbë tei mi kuma njanjan fëen a ta njan, nöö di sëmbë dë hën

mi o da di libi dē tu e. ⁵⁸ Fēen mbei mi taa mi da di njanjan di kumutu a Gadu ala di ta da sēmbē libi. An dē kuma di mana di dee fesiten sēmbē fuunu bi njan, biga wē de bi dēdē, ma ee wan sēmbē njan di njanjan aki sō, hēn o abi di libi u teego.”

⁵⁹ Nōō a sō wan fasi Masa Jesosi ta lei dee sēmbē e, a di keikiwosu u dee Dju a Kapenaumi.

Aki sēmbē bia go disa

Masa Jesosi.

⁶⁰ Nōō fa dee sēmbē dee bi ta waka a Masa Jesosi baka jei di fan a fan dē, nōō hēn sōmēni u de taa: “Maingē, andi da dee soni a ta lei dē? Ambē tjika u tei de?”

⁶¹ Ma nōō Masa Jesosi sabi kaa taa sō de ta fan, nōō hēn a fan ku de taa: “Wē di soni mi taki dē, hēn taanga da unu fuun tei sō nō? ⁶² Wē nōō unfa seei a o dē da unu te un si Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki toona go a liba ka mi bi kumutu? ⁶³ Dee soni dee mi fan ku unu dē, na a sōsō sinkii fasi un musu fusutan de e. Biga sinkii soni an sa heepi i fii feni di lö libi dē. Ma Akaa soni mi fan naandē, nōō ee i tei ēn, nōō joo feni di libi u teego. ⁶⁴ Ma nōō fa mi ta biinga ku unu aki seei, so fuunu an kē piki mi.” Biga Masa Jesosi bi sabi gaanduwe kaa ambē ku ambē an o kē biibi ēn, nōō a sabi di sēmbē di o sei ēn a bakaten tu.

⁶⁵ Nōō hēn a toona taki da de taa: “Di soni aki wē mbei mi taki da unu taa na wan sēmbē sa ko a mi ee na mi Tata da i taanga.”

⁶⁶ Nōō kumutu a di ten naandē, hēn sōmēni u dee sēmbē bi ta waka nēen baka kumutu go disēen, de an dē ku ēn möön.

⁶⁷ Nöo hën a bia hakisi u dee tuwalufu bakama fëen dee a bi pii tei apaiti taa: “Unfa un pakisei baa? Un kë go tu nö?”

⁶⁸ Nöo hën Simon Petuisi piki ën taa: “Masa o, na ambë seei u sa go möönsö? Biga i nöo abi dee wöutu dee ta da sëmbë libi u teego. ⁶⁹ Nöo u ta biibi a i liba, biga u sabi taa i da di Paamusi Könu, di Mii u Gadu gbelingbelin di a manda ko.”

⁷⁰ Nöo hën a piki de taa: “Awa, sö un ta piki tuu. Ma nöo a dendu fuun dee tuwalufu womi mi pii tei aki, wan fuunu dë didibi e.”

⁷¹ Fa a taki naandë, nöo di mii u Simon Isikaliotu de kai Judasi, hën wë da di sëmbë a ta taki. Biga hii fa i si a dë a dendu fuu dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi seei, ma hën o sei ën a bakaten.

7

Aki Masa Jesosi o go a wan piizii u dee Dju sëmbë.

¹ Nöo a baka u di dë, hën Masa Jesosi ta waka a dee köndëköndë fu Galilea. An nango a dee köndë u Judea ala möön, fu di dee hedima u Dju ta watji ën fu de feni ën kii. ² Ma nöo di juu dë, wan oto piizii fuu dee Dju sëmbë de ta njan bi zuntu faa kai. A dee daka dë, u ta mbei tjëkëliba ta toona mëni fa dee gaan sëmbë fuu bi libi a di sabana hii föteni jaa longi.

³ Nöo hën dee baaa u Masa Jesosi ko ta kaakei ën taa: “Womi, andi i ta fika aki u du? Na a Judea ala fii go nö, fu dee sëmbë dee lo’ u nama ku i si dee foombo wooko i ta du. ⁴ Biga ee wan sëmbë ta suku nëbai, nöo an o ta dë tjubitjubi, ma a o go lei ën seei a lanti wajaa be hii mundu si ën. Wë nöo di i ta du dee soni aki kaa, nöo fii go a lanti ala e, be de si i.”

⁵ Biga wë hii fa de dë baaa fëen seei, ma de an ta biibi ën. Hën wë mbei de fan sô.

⁶⁻⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Awa, mi sa go, ma di ten u mi an kisi eti e. Ma be un go nöö. Biga hiniwan juu uun kë, nöö un sa go ala. Fa un dë aki, dee sëmbë u di goonliba aki an ta buuse unu, ma mi de ta buuse. De an sa si mi a wojo seei, fu di mi ta konda da de gbelingbelin taa de an ta libi bunu a Gadu wojo. Nöo be unu wanwan go a di piizii e.” ⁹ Nöo di a fan ku de sô kaa, hën de de go, ma hën a fika a Galilea naandë ufö.

¹⁰ Ma baka u di de go, nöö hën a tei pasi faa go a di piizii awaa. Ma fa a nango naandë, an waka u lanti si ën. A waka a wan tjubi fasi sô.

¹¹ Nöo di juu dë, fa de dë a di piizii dendu a Jelusalen naandë, nöö dee hedima u Dju ta watji ën ta hakisi taa: “Naasë a dë? Unsë di womi dë?”

¹² Nöo dee hia sëmbë dee ko a di piizii naandë, nöö deseeri ta taki soni fëen tu. So u de ta gafëen taa a dë bumbuu sëmbë. Otowan taa: “Nönö huun, a dë wan ganjansëmbëma, politikima.” ¹³ Ma hii fa de ta fan naandë seei ma na wajaa a lanti, biga de ta fëëë dee hedima u Dju.

A di pisi aki, Masa Jesosi ko

dou a di piizii.

¹⁴ Nöo dee daka dee de buta u de njan di piizii nöö de pasa mindi kaa bifö Masa Jesosi ko dou awaa. Hën a go fëen wante a di gadii u di Wosu u Masa Gaangadu, nöö hën a seti lei sëmbë. ¹⁵ Nöo dee hedima u Dju ko sai dë ta haikëen tu, nöö de ko foondo seei teee, de taa: “Wë unfa di lagilagi sëmbë aki ko sabi soni sô, ma na a dee siköö fuu a go?”

¹⁶ Hën Masa Jesosi bia piki de. A taa: “Dee sëmbë, un haika e. Di lei i si mi ta lei aki, nöö na a mi a kumutu e. Ma di Sëmbë di manda mi ko aki, nëën a kumutu. ¹⁷ Nöö ee wan sëmbë i ta hangi fi du fa Gadu kë nöö joo sabi ee a Gadu di lei u mi ta kumutu, ee miseei sondi mi ta tei ta taki.

¹⁸ “Ma nöö ee wan sëmbë hopo ta konda soni fëen seei, nöö nëbai nöö a ta suku, na sö a dë nö? Ma ee a ta suku nëbai da di sëmbë di mandëën ko, nöö di sëmbë dë dë bumbuu sëmbë kaa. Na politiki a ta naki.”

¹⁹ Nöö hën a taa: “Dee sëmbë, na Mosesi bi tja dee wëti u Gadu ko da unu nö? Hën mbei un ta hei ën sö. Ma töku na wan fuunu kë hoi dee wëti dë, biga un kë kii mi. Nöö mi kë sa faandi mbei.”

²⁰ Nöö hën de piki ën taa: “Soni hën ko a i hedi nö, womi? Ambë da di sëmbë di kë kii i?”

²¹ Nöö hën a taa: “Fa mi dë aki, wan kodo foondo wooko tö mi du a saba, hën wë a bigi da unu te wan saanfa fuun du. ²² Ma nöö unu, hiniwanten un ta poi saba. Biga Mosesi bi da unu wan wëti taa un musu koti di maaka u Dju a dee womi mii fuunu sinkii, te de abi aiti daka u di de pai ën. Ma nöö tökuseei na a Mosesi ten wë di wëti dë kumutu e, ma sensi a dee oto gaan sëmbë fuunu dee bi dë ufö ën. ²³ Nöö ee wan sëmbë ko a unu fuun koti di maaka a di mii fëen sinkii dëën, nöö ee a kai a saba daka seei ma un ta koti ën waiwai fu di di wëti musu hoi. Wë nöö na wooko un ta wooko a di saba dë nö?”

“Wë nöö faandi mbei un musu ta guunjan mi u di mi heepi wan sëmbë ko bumbuu ku telu a saba daka? ²⁴ Isi ö? Wan musu ta kuutu soni hesihesi sö e, dee sëmbë, ma un musu ta wegi soni luku fini ufö

un kuutu, nöö di kuutu fuunu o dë leti.” Sö Masa Jesosi fan ku dee hedima naandë.

Di pisi aki ta lei i kumafa sëmbë ta mëni u Masa Jesosi.

²⁵ Nöö fa dee sëmbë u Jelusalen dë ta haika di fan u Masa Jesosi, nöö so u de ta hakisi taa: “Wë di sëmbë aki, nëën dee hedima fuu bi ta suku u kii nö? ²⁶ Nöö hën a ko dë aki ta fan a lanti dendu wajaa sö. Ma na wan sëmbë dë aki ta suku u tapëen seei. Wë a sa kë sonte dee hedima fuu ko si taa hën da di Paamusi Könu di Gadu bi o manda ko nö? ²⁷ Ma ee de ta mëni sö seei, ma u sabi naasë dë sëmbë aki kumutu. U sabi ën bumbuu. Ma te di Paamusi Könu ko, sëmbë an o sabi naasë a kumutu.”

²⁸ Nöö di de fan sö, hën Masa Jesosi bai fan möön taanga ka a dë a di djai dendu dë taa: “Awa, un sabi mi tuu, di da un taa un sabi naasë mi kumutu. Ma tökuseei wan sabi fini fëen eti e. Biga fa mi ko aki, ma ko u mi seepi ma wan Sëmbë hën manda mi ko. Nöö di Sëmbë dë an ta ganjan sëmbë. Ma fa uun sai dë, wan sabi di Sëmbë mi ta taki aki möönsö. ²⁹ Ma nöö mii sabi ën biga nëën ala mi kumutu. Hën manda mi ko aki.”

³⁰ Nöö fa a fan dë, nöö di fan fëen an kai ku dee hedima seei, nöö hën de kë kisi ën tja go. Ma tökuseei na wan sëmbë panjëen, biga di juu fëen an dou eti.

³¹ Ma nöö hii fa dee hedima bi ta suku ën u kisi seei, ma wanlö hila sëmbë sai dë ko ta biibi nëën. Biga de taa: “Wë mi hakisi e, te di Paamusi Könu ko, nöö a o sa du möön gaan foombo wooko möön fa di sëmbë aki ta du nö?”

³² Nöö fa dee lanti ta fan kusikusi naandë, nöö dee Faliseima an kë jei seei taa sö de ta mëni u

Masa Jesosi taa hën da di Paamusi Könu. Nöo hën de go a dee Gaan Begima dee ta dë a di Gaan Keikiwosu dë, hën de fiti buka makandi. Nöo hën de manda dee wakitima dee ta watji di Wosu taa be de go kisi Jesosi tja ko da de.

³³ Di juu dë, Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë eti. A taa: “Wan sati pisiten nöo mi o dë ku unu möön eti e, nöo mi o toona go a di Sëmbë di bi manda mi ko aki. ³⁴ A di juu dë woon ta suku mi te un wei, ma wan o feni mi möönsö. Biga ka mi o go dë, wan o sa ko dou ala e.”

³⁵ Nöo hën dee Dju hedima hakisi deseei taa: “Wë nöo naasë di womi aki sa go maingë te nöo wa o sa si ën möön? A sa kë taa a o go a dee oto köndë ka dee Dju sëmbë fuu paaja go, faa musu go ta lei dee oto köndë sëmbë nö? ³⁶ Andi da di oto a ta taki naandë taa woon suku mi te un wei, wan o si mi möön, nöo ka mi o go nöo wan o sa dou ala?”

³⁷ Nöo di kaba lasiti daka u di piizii dë, hën bigi möön hii dee oto daka tuu. Nöo a di daka dë, hën Masa Jesosi hopo taanpu hën a bai taa: “Ee wan sëmbë dëewata kisi i nöo be i ko a mi e, ko tei wata fii bebe. ³⁸ Biga a sikifi a Masa Gadu Buku taa, di sëmbë di ko biibi a mi nöo a o dë nëen hati dendu kuma wan kiiki hedi ta kule wata ta ko nöömö, ta tja di libi u teego ta paaja.”

³⁹ Wë nöo fa a fan naandë, a ta taki u di Akaa u Gadu di dee sëmbë ta biibi nëen o kisi a bakaten. Biga di juu dë, sëmbë an bi kisi di Akaa eti fu di Masa Jesosi an bi toona go a Gadu Köndë faa feni di nëbai fëen eti.

⁴⁰ Nöo di dee sëmbë jei fa a bai dë, hën so u de taa: “Maingë, di sëmbë dë, a musu u dë di Tjabukama di Gadu bi o manda ko e.”

⁴¹ Otowan taa: “Hën di Paamusi Könu seei di dë wante.” Otowan taa: “Hun? Nönö, na a Galilea di Paamusi Könu bi o kumutu e. ⁴² Biga Gadu Buku taki taa a o dë wan bakamii u Dafiti, nöö a Betelehem a o kumutu, ka Dafiti bi ta libi.”

⁴³ Nöö da sö dee sëmbë ko paati fu Masa Jesosi hedi. ⁴⁴ So u de kë go kisi ën seei fu de tja go a kuutu, ma tökuseei na wan sëmbë panjëën möönsö.

Aki ta lei fa dee Dju hedima buuse Masa Jesosi tjika.

⁴⁵ Nöö fa de mbei dë, hën wë dee wakitima toona go a dee Faliseima ku dee Gaan Begima, dee bi manda de ko. Hën dee hedima hakisi de taa: “Unfa wë? Wan kisi ën tja ko nö?”

⁴⁶ Hën de taa: “Wë nönö. Fa u jei di fan fëen te u kaba dë, nöö a bigi da u poi. Biga wa jei na wan sëmbë fan sö wan daka.”

⁴⁷ Nöö hën dee Faliseima taa: “Ambëë? A ganjan unu kisi tu nö? ⁴⁸ Fa u dë aki, un jei wan daka taa wan fuu dee takima ku dee Faliseima aki ko biibi nëen ö? ⁴⁹ Wan sabi taa dee lagilagi sëmbë sösö wan dë, dee na sabi wan wojo soni u Gadu wëti, de nöö ta biibi ën nö? Helu u de tu!”

⁵⁰ Nöö fa de fan dë, nöö Nikodemusi di bi go fan ku Masa Jesosi a wan ndeti, nöö hënseei dë wan u dee hedima tu. Nöö hën a hakisi de taa: ⁵¹ “Wë nöö unfa di wëti fuu dë? U sa kuutu wan sëmbë da sitaafu söndö u dëen pasi faa fan, fuu sabi taa hogi a du tuu nö?”

⁵² Nöö hën de piki ën taa: “Aa, fa u dë aki, nöö i seei dë a di së u dee Galilea sëmbë tu nö? Wë go suku a di Buku luku ee unsë joo si taa wan tjabukama u Gadu kumutu a Galilea wan daka.”

[⁵³ Nöö fa de fan dë, nöö hën hii sëmbë booko paaja go u de a wosu.

8

¹ Ma nöö Masa Jesosi hën a go a di kununu de kai Oleifi Kununu.

A di pisi aki de tja wan mujëë ko a Masa Jesosi di de bi kisi ku waka manu.

² Nöö di dobooko fëen mamate biten, hën Masa Jesosi toona ko a di Wosu u Masa Gadu möön. Nöö fa a ko dë, nöö hën hii sëmbë hai ko wante nëën naandë, hën a seeka sindo faa lei de.

³ Nöö di juu dë, dee Sabima u Wëti ku dee Faliseima tja wan mujëë ko nëën naandë. A dë sö taa de kisi di mujëë dë ku wan womi, hën de tjëën ko buta taanputaanpu leti a dee hia sëmbë fesi dë.

⁴ Hën de taki da Masa Jesosi taa: “Wë Mësitë o, di mujëë aki, hën wë u kisi ku womi djunsu dë nöö hën wë u tjëën ko a i. ⁵ Wë nöö a dee wëti Mosesi bi da u, nöö a taa te u kisi wan mujëë sö nöö u musu naki ën ku sitonu kii. Nöö unfa ii taki u di soni dë?” Sö de hakisi ën. ⁶ Ma nöö fa de ta hakisi ën dë, taapu tö nöö de ta seti dëën sö fu de feni föutu nëën u de tjëën go kaagi. Ma nöö Masa Jesosi an piki de, hën a bendi ta sikifi soni ku ën finga a goon. ⁷ Hën de ta buta ku ën nöömö faa musu taki wan soni.

Te wan pisi hën a hopo taanpu. Hën a taa: “Luku, di fuunu di si taa a dë söndö föutu a Gadu wojo, nöö be a hiti di fosu sitonu naki di mujëë.”

⁸ Hën di a fan sö kaa, hën a toona bendi ta sikifi soni ku finga a goon möön.

⁹⁻¹⁰ Nöö di dee sëmbë bi tja di mujëë ko dë jei sö, nöö hën de bia ta fusi nango u de oto a oto baka, seti a dee gaan wan te dou a dee möön njönku wan.

Biga de tuu ko si taa de an dë söndö föutu a Gadu wojo.

Nöö hën Masa Jesosi hopo taanpu, nöö an si na wan kodo sëmbë dë möön boiti di mujëe wanwan tö sai dë taanputaanpu. Hën a hakisi ën taa: “Wë mujëe o, unsë dee sëmbë dee tja i ko aki dë? De an da i sitaafu möön nö?”

¹¹ Hën a taa: “Wë nönö, Mësitë.”

Nöö hën a taa: “Söö, wë antoobi. Nöö miseei, ma o da i sitaafu tu. Nöö i toona go fii, ma te i go nöö na du hogi möön e, mujëe.”]

A di pisi aki dee hedima u dee Dju ta fia ku Masa Jesosi.

¹² Nöö hën Masa Jesosi toona seti fan ku dee sëmbë dee bi ko nëën naandë. A taa: “Mi da di limbo u di goonliba aki e. Hën mbei ee wan sëmbë i ta waka a mi baka nöö ja o waka a dungu möönsö, ma fusutan fii o dë limbolimbo gbegedee. Biga i kisi di libi u Gadu kaa.”

¹³ Nöö di a taki sö, hën dee Faliseima buta ku ën wante. De taa: “Haika fa i ta fan fii seei naandë. Ja abi na wan sëmbë u dë kotoigima da i, hën mbei sëmbë an sa piki di fan fii taa tuutuu soni i ta taki.”

¹⁴ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Ee soni u miseei mi ta konda seei, ma nöö tuutuu soni mi ta taki e. Biga mii sabi naasë mi kumutu, nöö mi sabi naasë mi nango tu. Ma fa un sai dë, un wan sabi dee soni dë.

¹⁵ “Nöö fa un ta kuutu mi aki, un ta kuutu mi a libisëmbë fasi nöö. Ma fa mi dë aki, ma ta kuutu na wan sëmbë. ¹⁶ Ma te mi o kuutu, nöö di kuutu u mi o dë leti e, biga na mi wanwan o kuutu ën. Ma mi ku mi Tata di manda mi ko aki tuu o kuutu ën makandi.

17 “Nöö unfa a dē a di wēti fuunu, dee sēmbē? Na tu sēmbē musu taki di wan soni ufō de sa piki taa tuu nō? 18 Wē nōo mi dē wan sēmbē ta kotoigi da miseei kaa, nōo di otowan hēn da mi Tata di manda mi ko aki.”

19 Nōo hēn de hakisi ēn taa: “Sō nō? Wē naasē di tata fii dē?”

Hēn a piki de taa: “Wē di wan sabi mi, hēn mbei wē wan sabi mi Tata. Ma ee un bi sabi ambē da mi, nōo un bi o sabi ambē da mi Tata tu.”

20 Nōo dee fan Masa Jesosi ta fan naandē, nōo a fan de leti a di Wosu u Masa Gaangadu dendu, zuntu ku di kamian ka de ta tja mōni ko u da Gadu. Ma nōo fa hii sēmbē bi dē gidjii dē seei, ma tōku na wan sēmbē kisi ēn panjan, biga di juu fēen an dou eti.

A di pisi aki Masa Jesosi ku dee hedima u Dju ta fan eti.

21 Nōo hēn a toona fan ku de mōon taa: “Mi o go, nōo woon suku mi te un wei ma wan o sa dou ka mi nango e. Nōo woon dēdē sōndō Gadu puu unu a bēē u dee hogidu fuunu.”

22 Nōo hēn di a taki sō, hēn dee hedima u Dju taa: “Wē unsē a o go di a taa ka a o go wa o sa dou ala? A sa kē a o go kii ēn seei nō, maingē?”

23 Ma nōo hēn a taki da de taa: “Un haika e, uun dē u goonliba aki, ma nōo mii dē u Gadu. 24 Nōo fa mi taki da unu taa woon dēdē sōndō Gadu puu unu a bēē u dee hogi du fuunu aki, nōo tuu e. Biga ee wan kē piki mi taa mi da di Sēmbē di mi taki da unu taa mi dē aki, nōo woon dēdē a dee hogi du fuunu liba sōndō Gadu puu unu a bēē.”

²⁵ Nöo hën de hakisi ën taa: “Wë fa i ta fan dë, ambë seei da i?”

Nöo hën a piki de taa: “Mi da di Sëmbë di mi ta taki da unu nöömö kaa taa mi dë. Hën nöo mi dë eti. ²⁶ Nöo fa mi dë aki, mi abi sëmëni soni u mi sa tei kuutu unu, ma nöo ma o du sö e. Biga di Sëmbë di manda mi ko aki, nöo dee sondi dee a ta taki da mi nöo de nöo mi ta tei ta taki. Nöo tuutuu sondi a ta taki e, dee sëmbë. I sa futoou ën.”

²⁷ Ma nöo fa Masa Jesosi ta fan naandë, de an ta fusutan taa soni fëen Tata Masa Gadu a ta taki.

²⁸ Fëen mbei a taki da de taa, “Te di daka woon hopo Mi di ko Libisëmbë Mii aki buta a liba bifö woon ko sabi ambë da mi awaa. Nöo a di ten dë, nöo woon ko si taa ma ta du na wan wojo sondi u mi seei, söseei tu ma ta fan wan soni u miseei, ma dee soni mi Tata lei mi, nöo de mi ta taki. ²⁹ Nöo fa a manda mi ko aki, nöo a ta dë ku mi tu e. An ta disa mi wanwan möönsö, biga hiniwan juu mi ta du dee sondi dee ta kai ku ën.”

³⁰ Nöo di dee hia sëmbë bi sai dë jei fa a fan, nöo sëmëni u de bia ko biibi nëen, „te kisi so u dee hedima u Dju.”

A di pisi aki Masa Jesosi ta taki da de taa de an dë tuutuu bakamii u Abahamu.

³¹ Nöo hën Masa Jesosi fan ku dee „hedima u, Dju dee ko biibi ën dë taa: “Ee un ta hoi dee lei mi ta lei unu aki nango nöömö, nöo woon ko dë bakama u mi tuutuu. ³² Nöo woon ko sabi sondi gbelingbelin, leti kumafa a dë a Gadu wojo. Nöo te un ko sabi sondi sö kaa, nöo a o mbei un ko fii kumutu a di saafu un sai dë.”

³³ Nöo hën de piki ën taa: “Ambëë? Fa uu dë aki, u da Abahamu böngö. Hën da gaan sëmbë fuu. Na

wan ten u bi dē saafu a sēmbē basu wan daka. Nöo unfa i sa taa woo ko fii kumutu a saafu?”

³⁴ Nöo hēn Masa Jesosi piki de taa: “Fu tuutuu mi taki da unu taa ee wan sēmbē i ta du hogi nango nöömö, nöo saafu wē i dē a hogi du basu e.

³⁵ “Nöo ee i dē saafu ta wooko da wan famii, nöo ja a’ wan tan kamian a di famii dē möönsö. Biga saafu nöo i dē. Ma nöo di sēmbē di dē mihi u di famii, nöo hēn o dē a di famii nöömö, nöo hēn o abi taki a di wosu dendu.” ³⁶ Wē nöo ee di Mii u Gadu aki, hēn puu i a saafu mbei i ko fii, nöo i ko fii tuutuu seei.

³⁷ “Dee sēmbē, fa un sai dē, mi sabi taa unu da dee böngö u Abahamu, ma nöo wan ta djei ēn e. Biga un dē kabakaba u kii mi fu di wan kē tei dee soni mi ta lei unu aki. Ee Abahamu wē, an bi o du sö o. ³⁸ Fa mi dē aki, mi ta lei unu dee sondi dee mi si ku dee mi jei a mi Tata, ma nöo unu ta du dee sondi dee un si a di tata fuunu.”

³⁹ Nöo hēn de piki ēn taa: “Un tata fuu i ta taki dē? Na di böngö u Tata Abahamu u dē nö?”

Hēn a piki de taa: “Ee un bi dē dee gbelingbelin böngö u Abahamu, nöo un bi o libi kuma hēn.

⁴⁰ Ma un dē kabakaba u kii mi, hii fa mi da di Sēmbē di ta lei unu dee tuutuu soni u Gadu dee miseei jei nēen. Abahamu an bi o du sö wan soni e. ⁴¹ Ma uun ta du dee soni dee un si a unu tata, hēn mbei un kē kii mi.”

Nöo hēn de piki ēn taa: “Wē nöo fa i ta fan dē, i kē mbei taa u da oto tata mii nö? Nönö. Masa Gaangadu mii seei u dē. Hēn nöo da u Tata.”

⁴² Nöo hēn Masa Jesosi piki de taa: “Ee Gadu hēn bi da unu tata, nöo un bi o lobi mi e, biga nēen ala mi kumutu ko aki. Hēn seei wē manda mi ko aki.

⁴³ Nöo faandi mbei wan ta fusutan dee soni mi ta

taki aki? A dē fu di wan dē a di fa fuun tei de, hēn wē mbei e.

⁴⁴ “Di didibi seei wē da unu tata e, dee sēmbē. Biga dee soni dee a lo’ u du, nōō deseei wē un ta kē du dē kaa. Fa a sai dē, sensi a di seti u mundu a bi ta kii sēmbē kaa. An nama wan daka seei a tuu soni mōōnsō, biga di soni de kai tuu, an dē nēēn hati seei. Mindi soni, hēn da di hiniwan daka fan fēēn di a ta fan kaa, biga nēēn mindi soni ku lēgēdē kumutu. ⁴⁵ Nōō fu di un nama ku ēn, hēn wē mbei wan kē piki mi a dee tuutuu soni mi ta lei unu aki.

⁴⁶ “Fa un dē aki, na wan fuunu sa lei finga a mi taa mi du hogi wan daka mōōnsō. Wē ee wan sa lei sō, nōō hēn da tuutuu soni nōō mi ta taki. Nōō faandi mbei wan kē piki mi? ⁴⁷ Na fu di wan dē sēmbē u Gadu nō? Aai, hēn wē mbei. Wē biga di sēmbē di dē u Gadu nōō hēn ta haika Gadu woto.”

⁴⁸ Nōō hēn de piki ēn taa: “Sōō. Wa bi taki leti o, taa ju da wan takusēmbēma, ju Samalia sēmbē ju? Wan hogi soni wē dē a i liba ta fan dee lō fan naandē!”

⁴⁹ Hēn Masa Jesosi piki de taa: “Nōnō e, dee sēmbē. Na soni hēn dē a mi liba e, ma mi Tata nē hēn nōō mi ta suku u bai. Ma unu ta wisiwasi mi. ⁵⁰ Ma nōō ma a’ toobi, biga ma ta suku nēbai da miseei. Ma nōō wan Sēmbē dē di ta suku ēn da mi, nōō hēn ta kuutu buta ambē fiti nēbai ku ambē an fiti. ⁵¹ Nōō ka a hei mi tjika aki, nōō fu tuutuu mi taki da unu taa ee wan sēmbē ta hoi dee soni mi ta fan aki, nōō an o dēdē kaba a sōsō mōōnsō.”

⁵² Nōō hēn dee Dju hedima piki ēn taa: “Sōō. Awaa u ko si gbelin taa wan didibi hēn dē a i liba tuu, fa i ko ta fan dee laulau fan naandē. Biga Abahamu dēdē gaanduwe kaa, sōseei dee fesiten

tjabukama tu. Ma nöö ii ko dë aki ta bai taa ee wan sëmbë ta hoi a dee lei fii nöö an o dëdë möönsö. ⁵³ Fa i sai dë, i hei möön Abahamu ku dee oto tjabukama u Gadu dee dëdë kaa nö? Unfa seei i ta mëni fii seei?”

⁵⁴ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Ee miseei ta hei miseei, nöö an dë wan wojo sondi. Ma mi Tata di un taa hën da Gadu fuunu, hën ta hei mi e. ⁵⁵ Nöö hii fa un taa a dë unu Gadu ma töku wan sabi ën, ma nöö mii sabi ën. Ee mi taa ma sabi ën, nöö hën da mi dë wan lëgëdëma kuma unu. Ma nöö mii sabi ën e, nöö mi ta hoi dee taki fëën tu. ⁵⁶ Nöö Abahamu, di gaan sëmbë fuunu, bi wai tumusi e, di a sabi taa a o si di daka di mi o ko a goonliba aki. Wë nöö a si ën tu, nöö a wai seei.”

⁵⁷ Fa a fan dë, hën de mbei: “Höön, andi i ta taki dë? Fa I sai naandë, ja gaandi dou feifiteni jaa eti, hën i bai taa i si Abahamu nö?”

⁵⁸ Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Tuutuu mi taki da unu taa bifö de pai Abahamu, nöö mi bi dë gaanduwe kaa.”

⁵⁹ „Nöö fa a piki dë, nöö de jei seei gbelin taa a taki taa hënseei da Gadu.” Nöö hën de kule go kisi sitonu mii u de naki ën kii. Ma nöö Masa Jesosi fusi a de dendu pala kumutu a di Wosu dë go fëën.

9

A di pisi aki Masa Jesosi kula wan bookowojoma
a

wan saba daka.

¹ Nöö hën fa Masa Jesosi nango dë, te wan pisi hën a si wan bookowojoma di de bi pali sö.

² Nöö hën u dee bakama fëën hakisi ën taa: “Wë Mësitë o, fa de pali di sëmbë bookobookowojo aki,

hogi hën tata ku ën mama du mbei de pali ën sö nö, naa nëën seei a kumutu?”

³ Nöö hën a piki u taa: “Nönö, na hogi di womi aki du e, na hogi hën mama ku ën tata du tu. Ma a ko pasa sö u di kaakiti u Masa Gadu musu ko a limbo nëën libi. ⁴ Fa u dë aki, nöö u abi ten eti fuu ta wooko da di Sëmbë di manda mi ko aki, biga didia dë eti. Ma te wan pisi ndeti o ko, nöö na wan sëmbë o sa wooko möön. ⁵ Hën mbei solanga mi dë a goonliba aki, nöö mi da di Limbo di ta limbo sëmbë u di goonliba aki wojo.”

⁶ Nöö fa a fan naandë, hën a tunta a goon wante. Nöö hën a mbei ën pötöpötö, hën a lobi a di bookowojoma naandë wojo. ⁷ Nöö hën a taki dëën taa be a go wasi a di tobo de kai Siloam. (Nöö di “Siloam” dë, hën kë taki “de mandëën”.)

Nöö hën di sëmbë go, hën a go wasi te a kaba. Nöö fa a du naandë, hën wojo fëën limbo gbegedee, a ko ta si soni, nöö hën a toona go fëën a wosu.

⁸ Wë nöö di a dou a wosu, hën dee sëmbë ku ën ta libi bandja ku bandja naandë, ku dee oto sëmbë dee bi naa si ën ta pidi möni, hën de ko si ën naandë.

Hën de ta hakisi taa: “Wë nöö di sëmbë aki, nëën u bi ta si sindosindo ta pidi möni nö?”

⁹ Otowan taa: “Hën seei wë di dë e.”

Otowan taa: “Nönö, nëën. Oto sëmbë nöö wë djei ën sö.”

Ma nöö hënseei piki taa: “Mi seei wë disu wante e, dee sëmbë!”

¹⁰ Hën de taa: “Wë nöö unfa a waka wojo fii jabi te i ko ta si soni baa?”

¹¹ Hën a piki de taa: “Wan womi de kai Jesosi hën wë mbei wan pötöpötö lobi a mi wojo, hën a

manda mi u mi go wasi a di tobo de kai Siloam. Nöö hën di mi go wasi, nöö hën mi ko ta si soni.”

¹² Hën de hakisi ën taa: “Wë nöö naasë di sëmbë dë?”

Hën a taa: “Wë nönö, ma sabi.”

¹³ Nöö hën wanlö sëmbë bi sai naandë tei ën tja go a dee Faliseima. ¹⁴ Wë biga di daka di i si Masa Jesosi kulëen naandë, nöö a bi dë leti a wan saba.

¹⁵ Hën dee Faliseima hakisi ën taa: “Wë womi, unfa i du ko ta si soni? Kondëen da u.”

Hën di sëmbë piki taa: “Wë di sëmbë tei doti mbei pötöpötö lobi a mi wojo, hën mi go wasi. Hën wë wojo u mi ko limbo, mi ko ta si soni e.”

¹⁶ Nöö hën so u dee Faliseima taa: “Hön, di sëmbë naandë, na a Gadu a kumutu e. Biga an hoi di saba.”

Ma dee otowan u de taa: “Ma wan hogi sëmbë an bi o sa du sö wan gaan foondo soni e.” Hën de kisi toobi ku deseai naandë.

¹⁷ Nöö hën de toona bendi ko a di sëmbë di wojo bi booko naandë baka, hën de taa: “Wë ju a bi kula mbei i ko ta si soni. Nöö unfa fëen ii taki?”

Hën a taa: “Wë mi si taa a dë wan tjabukama u Gadu.”

¹⁸ Ma nöö de an kë piki seei taa de bi pai ën bookobookowojo ma nöö fa u dë aki a ko ta si soni. Nöö hën de dë a di taki tee, hën de kai hën tata ku ën mama ko.

¹⁹ Hën de hakisi de taa: “Wë di sëmbë aki sö, miii fuunu nö? Nöö bookobookowojo un bi pai ën nö? Nöö unfa a waka ufö a ko ta si soni fa u dë aki? Un piki u boo jei.”

²⁰ Nöö hën di tata ku di mama piki de taa: “Wë u sabi taa a dë miii fuu, nöö u sabi gbelingbelin tu

taa u bi pali en bookobookowojo. ²¹ Ma nöö fa a waka ufö a ko ta si soni, nöö di dë wa sabi. Nöö wa sabi tu ambë da di sëmbë di kulëen te a ko ta si soni. Ma nöö di a dë gaangaan sëmbë kaa, nöö a kandë un sa hakisi en seei i si, be hënseei fan ku unu.”

²² Nöö sö di tata ku di mama u di womi piki, u di de fëëe dee hedima u Dju. Biga wë de bi buta taa ee wan sëmbë ta piki taa Jesosi hën da di Paamusi Könu, nöö de o puu i a keiki. ²³ Hën mbei de piki a di lö fasi dë taa: “Un hakisi hënseei biga a ko gaan sëmbë kaa.”

²⁴ Nöö hën de toona kai di womi di u tu pasi ko a de.

Hën de taki dëen taa: “Wë womi, fa i fan dë, u kë jei en möön. Ma nöö i musu hopo maun a liba soi a Gadu fesi taa tuutuu soni gbelin joo taki awaa. Biga u sabi taa di sëmbë di i taa hën kula i dë, nöö takulibima a dë e.”

²⁵ Nöö hën di sëmbë piki de taa: “Wë ee a dë takulibima nöö di dë ma sabi. Ma wan kodo soni nöö mi sabi. Hën da mi bi dë bookowojoma, ma nöö fa u dë aki mi ko ta si soni.”

²⁶ Nöö hën de hakisi en möön taa: “Wë andi ku andi seei a du da i baa, ufö i ko ta si soni. Piki u boo jei.”

²⁷ Nöö hën a piki de taa: “Wë mi bi taki di soni da unu kaa ma nöö wan kë piki. Andi fëen seei un kë jei a mi möön? A sa kë taa unu seei kë bia ko bakama fëen tu nö?”

²⁸ Nöö fa a piki de naandë, hën de kisi faja awaa. Hati u de boonu ku en tee hën de kosi en te a bigi. De taa: “Höön, wë nöö i kë dë bakama u sö wan lagilagi sëmbë nö? U dee sëmbë aki, bakama u Mosesi uu dë, ²⁹ biga u sabi taa ku Mosesi wë Gadu

bi fan. Ma di lö sëmbë dë, hën wa sabi naasë seei a kumutu ko aki.”

³⁰ Nöö hën di sëmbë taa: “Aa, wë a foombo mi tumisi o, di un taa wan sabi naasë a kumutu, ma nöö a kula mi te mi ko ta si soni. ³¹ Wë u sabi taa fa Gadu sai dë, an ta haika di begi u wan takulibima. Ma di sëmbë di ta lesipeki ën ta du dee soni dee a ta taki, nöö te hën begi ën nöö a ta jei. ³² Wë nöö fu sensi di goonliba mbei te kisi tide, nöö wa jei taa de mbei wan sëmbë di de pali bookobookowojo ko si soni wan daka. ³³ Ee di sëmbë dë an bi dë u Gadu, nöö an bi o sa du sö wan soni e.”

³⁴ Nöö fa di womi piki naandë, hën dee hedima kosi ën tee, de taa: “Ju! Fa i si de pali i bookobookowojo dë, nöö ja sabi taa hogilibi mbei de pali i sö nö? Nöö andi i abi u lei u?” Nöö hën de jakëën puu a di keikiwosu dë buta go a döö.

³⁵ Nöö di Masa Jesosi ko jei taa sö de jaka di womi, hën a ko miti ku ën. Hën a hakisi ën taa: “Unfa wë baa? I ta biibi a di Mii u Gadu di ko libisëmbë mii nö?”

³⁶ Nöö hën di womi piki ën taa: “Wë nöö Mësitë o, unsë seei a dë baa? Mi kë biibi nëën.”

³⁷ Nöö hën a piki ën taa: “Hën wë i si disi kaa e. Hën seei wë ta fan ku i aki.”

³⁸ Nöö hën di womi taa: “Aaa, wë Masa, mi ta biibi o.” Hën a saka tjökö kini a goon dëën.

³⁹ Nöö di soni pasa dë, hën mbei Masa Jesosi taki wan soni aki sö. A taa: “Fa mi ko a goonliba aki, nöö mi ko fu mbei libisëmbë musu kuutu paati ku deseai. Dee bookowojoma, de o ko a mi fu mi limbo de wojo be de fusutan soni. Ma nöö dee sëmbë dee taa wojo u de an booko, de ta si soni kaa, nöö de o ko fika bookowojoma awaa.”

⁴⁰ Nöo fa a fan naandë, nöo wanlö Faliseima bi sai naandë ta jei, nöo de sabi taa de a ta tjökö. Hën de taa: “Ee? Unfa i taki? I kë taa u dë bookowojoma nö?”

⁴¹ Hën a piki de taa: “Wë ee un bi piki taki wojo fuunu booko, nöo wan bi du hogi e. Ma nöo di un taa soni an du unu, un ta si soni kaa, nöo fëen mbei föutu fika a unu liba.”

10

Aki Masa Jesosi ta taki soni u sikafu ku di sëmbë ta kiija de.

¹ Nöo hën Masa Jesosi ta lei dee sëmbë möön, a taa: “I sabi fa a dë te wan sëmbë o kiija sikafu. A o mbei wan sitonu peni ta tjubi de fu hogi mbeti an sa ko kisi de kii. Na sö a dë nö? Wë nöo fa a o mbei di peni dë, nöo wan kodo dööbuka tö a o abi. Nöo mi o konda wan soni da unu aki, nöo tuutuu soni seei a dë e. Ee wan sëmbë an kë waka a di dööbuka, ma a ta subi fëen a wan oto kamian fu go a di peni dendu, nöo di sëmbë dë nöo fufuuma e, hogihatima gbelin seepi a dë wante.

² “Ma di sëmbë di o waka a di dööbuka ko a di peni dendu, nöo hën da di kiijama u dee sikafu seei. ³ Nöo fa i si a ko dou dë, nöo wantewante di wakitima o jabi di döö dëen, faa pasa go a dendu. Nöo te a go a dendu kaa, nöo hiniwan u dee sikafu a o kai de në, nöo de o jei ën biga de sabi ën töngö. Nöo a o tja de kumutu a di peni dendu go a döo faa sölogu de. ⁴ Nöo fa de o go a döo dë, nöo di sikafuma o ta waka a de fesi, nöo de o dë nëen baka, biga de ta sabi ën töngö.

⁵ “Ma ee wan oto sëmbë di nëen ta kiija de ko a de naandë, nöo de an o go nëen baka e. De o kule seei

dëen, biga de an sabi wan oto sëmbë töngö möön leki di sëmbë ta kiija de.”

⁶ Sö wan woto Masa Jesosi tei lei dee sëmbë a nöngö fasi, ma nöö de an saandi a ta taki da de möönsö.

⁷ Nöö di a si taa de an ta fusutan, hën a toona fan ku de möön. A taa: “Mi taki e, dee soni i si mi o fan ku unu aki, nöö tuutuu soni seei de dë e. Mi seepi wë da di dööbuka, di fii waka go dou a dee oto sikapu. ⁸ Hii dee sëmbë dee bi buta deseei a di kamian di i si mi abi aki, nöö fufuuma sösö nöö de bi dë e. Fëen mbei dee sikafu dee dë u mi tuutuu an bi ta piki de buka.

⁹ “Mi taki da unu e, taa mi da di dööbuka da hiniwan sëmbë di sa kë pasa go a di peni dendu faa feni di heepi u Gadu. Nöö sö wan sëmbë i dë fii bööböö seei. I sa ta waka fii nango a döö toona ko, ta feni di sölugu u Gadu.

¹⁰ “Dee fufuuma dee mi bi taki dë, de ko u de ganjan dee sikapu kii poi kaba a sösö. Ma mii ko u ko da de gbelingbelin libi seei ku telu.”

¹¹ Hën a toona taki möön taa: “Mi da di möön bumbuu sikafuma u sikafu e. Biga fa mi dë aki, mi dë kabakaba u mi dëdë da dee sikafu u mi. ¹² Ma di sëmbë de ta juu u luku sikafu u de pakëen, nöö hën an o dë sö e, biga nëen abi dee sikafu. Nöö te a si taa hogi mbeti ta ko, nöö a o kule disa de naandë go fëen fiaa. Nöö di hogi mbeti o booko ko a de ko paaja de fanjanfanjan. Wan si ö? ¹³ Di sëmbë de ta juu ta paka dë, a go fëen gaanduwe biga aan toobi ku dee sikafu. Möni nöö a ta wooko fëen. Ma mi, ma dë sö e.

¹⁴ “Mi taki da unu möön e, taa mi da di möön bumbuu kiijama u sikafu. Mi sabi dee sikafu u mi,

nöö dee sikafu u mi seei sabi mi tu. ¹⁵ Leti kumafa i si mi ku mi Tata sabi u seei bunu aki, nöö sö mi ku dee sikafu u mi sabi u seei tu, hën mbei wë mi o dëdë da de.

¹⁶ “Nöö mi abi oto sikafu dee an dë a di hipi aki dendu eti e, nöö deseei mi musu tja ko mökisi ku dee disu tu. Biga de o jei di töngö u mi, nöö te de jei ën nöö de o piki ko a mi, nöö woo dë wan kodo hipi sikapu ku wan kodo sikafuma.

¹⁷ “Nöö fu di soni i si mi fan naandë, fëen hedi mbei mi Tata lobi mi sö e, fu di mi o lasi mi libi da dee sikafu u mi, fu mi toona feni ën baka. ¹⁸ Nöö fa mi o lasi mi libi dë, na sëmbë hën o puu ën a mi e. Nönö. Ma ku miseei kë mi o lasi ën. Nöö mi abi leti fu mi lasi mi libi, mi abi leti fu mi sa toona feni ën baka tu, biga sö mi Tata buta da mi kaa u mi musu du.”

Sö Masa Jesosi fan ku dee sëmbë ta haikëen dë te a kaba.

¹⁹ Nöö fu di fan u Masa Jesosi naandë hedi mbei dee hedima u Dju kisi toobi buja te a bigi paati ku deseei. ²⁰ So u de taa: “Di sëmbë naandë, didibi dë nëen hedi e. Hën wë poi ën sö. Faandi mbei un sai naandë ta haikëen eti?”

²¹ Otowan taa: “Wan sëmbë di didibi dë nëen hedi, nöö a sa fan sö wan fan nö? Unfa wan didibi sa kula wan sëmbë di de pali bookobookowojo te a ko ta si soni?”

Aki ta lei fa dee hedima u Dju

an ta biibi tjika.

²² Nöö di juu dë, de ta njan wan gaan piizii a Jelusalen möön, di de ta mëni kumafa de bi toona wëi di Gaan Keikiwosu da Gadu. Nöö di ten dë da di möön kötö ten u di jaa. ²³ Nöö hën wë Masa

Jesosi ta waka a di baiko u di Wosu u Masa Gadu de ta kai di Baiko u Salumon. ²⁴ Nöö hën wë aan soni, hën dee hedima u Dju ko lontu ën naandë wante.

Hën de hakisi ën taa: “Womi, un longi seei joo ta bia u ta daama nango ta ko? Fan ku u limbolimbo awaa. Ee i da di di Paamusi Könu, nöö i piki u gbelin boo sabi awaa.”

²⁵ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë mi bi taki ën da unu kaa, ma nöö wan bi kë biibi. Biga sëmëni gaan wooko mi du a mi Tata në, nöö de ta konda gbelin ambë da mi. ²⁶ Ma wan kë piki möönsö. Nöö di soni mbei, fu di wan dë a dee sikafu u mi dendu.

²⁷ “Fa dee sikafu u mi sai dë nöö de sabi mi töngö e, nöö mi seei sabi de tu. Nöö de ta waka ta ko a mi baka, ²⁸ nöö mi ta da de di libi u teego. Soni an o mbei te de sa lasi go kaba a sösö möönsö e, nöö de an sa puu de a mi maun dendu tu. ²⁹ Biga mi Tata hën da mi de, nöö hën abi di möön gaan kaakiti u mundu. Hën mbei de an sa puu de nëën maun möönsö, nöö de an sa puu de a mi maun möönsö tu. ³⁰ Biga mi ku mi Tata dë di wan.”

³¹ Nöö fa i si Masa Jesosi fan dë, nöö hën dee hedima hati boonu wante, te de kisi sitonu mii möön u de naki ën kii.

³² Nöö hën Masa Jesosi fan ku de taa: “Sëmëni gaan foondo wooko mi du a unu mindi u lei unu di kaakiti u mi Tata. Wë nöö fu undi u de hedi mbei un kë naki mi ku sitonu kii?”

³³ Hën de taa: “Nönö e! Fa i si u kë naki i aki, na u dee foondo wooko fii hedi e. Ma fu di i ta sösö Masa Gaangadu, hën mbei. Biga fa i dë aki, nöö i da wan sösö libisëmbë leti kuma u, ma nöö hën i sai naandë ta pëe i seei taa i dë Gadu. Hën mbei wë u kë naki i ku sitonu kii.”

³⁴⁻³⁵ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë nöo di soni dë hën bigi da unu sö nö? Wan sabi fa a sikifi a di Buku u Gadu di un taa hën ta tii libi fuunu naandë nö? A taa, Gadu bi kai so sëmbë ‘gadu’ fu di a buta de fu de kuutu nëen kamian. Sö di Buku taki, nöo ja sa puu na wan soni a di Buku.

“Wë nöo ee dee sösö sinkii sëmbë dë a kai ‘gadu,’
³⁶ nöo mi wë? Unfa un sa taki taa mi ta sösö Gadu te mi taa mi da Mii fëen? Andi mbei a ta bigi da unu sö? Biga mi Tata seei wë tei mi apaiti fëen seei vö, hën a manda mi ko a goonliba aki.

³⁷ “Ma nöo fa i si mi ta fan ku unu aki seei, ma an dë fuun piki e, ee na un si mi ta du dee lö wooko dee mi Tata nöo bi sa du. ³⁸ Ma ee un si mi ta du de, nöo be un biibi fu de hedi e, ee wan kë piki fa mi ta fan aki. Biga te un biibi u de wooko hedi kaa, nöo woon ko fusutan taa di Tata dë a mi tuu, nöo mi dë a di Tata. Mi ku ën, sö u dë di wan.”

³⁹ Nöo fa Masa Jesosi fan dë, hën de kë kisi ën panjan tja go wante, ma nöo hën a fusi kumutu a de dendu go fëen. ⁴⁰ Nöo hën a koti go a di oto së banda u Joodan Lio ka Johanisi bi ta dopu sëmbë a fesi, ⁴¹ nöo naandë sëmbë ta ko nëen seei te a hia.

Hën de taa: “A dë sö tuu, taa Johanisi an bi du na wan foondo wooko möönsö. Ma Gadu bi dë ku ën e, biga hii dee soni dee a bi taki u di sëmbë aki, de tuu dë tuu.” Sö de ta fan ku deseai. ⁴² Nöo fu di soni dë hedi mbei hia sëmbë ko biibi a Masa Jesosi a di kamian dë.

11

Aki ta konda fa Masa Jesosi weki Lazalosi a dëdë.

¹⁻² Wë nöo di juu dë, nöo hën wan womi bi dë de kai Lazalosi, nöo hën a kai a siki. Nöo a abi tu sisa

fëen: wan da Maita, di otowan da Malia. Nöö de dii sëmbë dë tuu ta dë a di köndë de kai Betania. Nöö di Malia aki sô, hën da di mujëë di o tutu di sumëë suti fatu a Masa Jesosi futu te a kaba nöö a o dëë ën ku di uwii u hedi fëen.

³ Nöö hën wë de tu sisa manda buka da Masa Jesosi ka a dë ala taa Lazalosi di mati fëen di a bi lobi di gaan lobi, nöö a siki teee na soni.

⁴ Nöö di Masa Jesosi jei di buka dë kaa, hën a taa: “Awa, ma di siki fëen i si aki, na dëdë o dë kaba fëen e, ma fu Masa Gaangadu kisi nëbai. Biga di Mii fëen aki o feni gaan nëbai a di soni di o pasa aki.”

⁵ Wë nöö Masa Jesosi lobi de dii sëmbë dë gaanfa: Maita, ku Lazalosi, ku Malia. ⁶ Ma tökusee fa a jei di buka naandë seei, ma a tan tu daka eti ufö a o go haika dee sëmbë awaa.

⁷ Nöö hën a taki da u dee bakama fëen taa: “Un seeka, boo toona go a Judea awaa e.” „Biga Betania da wan köndë fu Judea.”

⁸ Nöö hën u taa: “Wë ma Mësitë o, djunsudjunsu dë dee hedima bi kë naki i ku sitonu kii ala, nöö hën i kë fuu toona go ala möön nö?”

⁹ Nöö hën Masa Jesosi piki u a wan nöngö fasi, a taa: “Hiniwan didia ta limbo tuwalufu juu langa, nöö di sëmbë di ta waka a dee juu dë an sa naki futu kai. Biga di sonu ta tuwë limbo dëen. ¹⁰ Ma nöö di sëmbë di ta waka a ndeti nöö hën sa naki futu biga limbo an dë. I si?”

¹¹ Nöö hën a fan ku u taa: “Di mati fuu de kai Lazalosi duumi e. Ma mi o go weki ën baka.”

¹² Nöö hën u taa: “Wë Masa o, wë ee a dë sô nöö an hogi poi. Biga ee duumi a duumi, nöö hën da a o bëtë.” ¹³ Ma nöö fa Masa Jesosi fan dë, a taki ën

fu di a si taa Lazalosi dödë kaa, ma u dee bakama fëen ta mēni taa sösö duumi nöö a ta taki.

¹⁴ Nöö hën a fan ku u limbolimbo awaa taa: “Lazalosi böö koti e. ¹⁵ Ma nöö mi wai fuunu hedi u di a dë taa ma bi dë ala, biga di soni ta pasa aki hën o mbei un ko biibi möön taanga. Nöö un hopo seeka, boo go haika di dödë.”

¹⁶ Nöö hën Tomasi, di de kai Tumii, taki da u dee otowan taa: “Womi, un boo go nöö e, be dee hedima kii u ku Masa Jesosi tuu makandi, be de böö fuu.” ¹⁷ Nöö fa de fan dë, nöö hën de hopo, hën de nango teefa de go dou a di köndë. Nöö hën de ko sabi taa Lazalosi dödë, de bei te a abi fö daka kaa.

¹⁸ Nöö di köndë de kai Betania dë, hën ku Jelusalen an bi dë longi tumisi. Dii kilomëti nöö de bi dë, ¹⁹ nöö hën mbei sömēni u dee hedima u Dju kumutu a Jelusalen ko a Betania u de ko kēē pena ku Maita ku ën sisa Malia.

²⁰ Nöö hën di Maita ko jei taa sö Masa Jesosi dë a pasi ta ko, hën a hopo wante waka go faa go miti ën a pasi. Ma Malia nöö hën a fika a wosu ala eti.

²¹ Nöö fa Maita ko dou a Masa Jesosi naandë, hën a taki dëen taa: “Ee Masa o, ee i bi dë aki, nöö di baaa u mi an bi o dödë e. ²² Ma nöö mi sabi taa hiniwan soni di i hakisi Gadu kaa, nöö Gadu o da i ën.”

²³ Nöö hën Masa Jesosi taa: “Mujëe, na fëëe e. Di baaa fi o toona weki baka.”

²⁴ Hën a taa: “Aai, wë mi sabi taa a di kaba lasiti daka teee hii sëmbë o toona weki nöö hënseei o weki tu.”

²⁵ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mujëe o, miseei wë disa kaa e, di ta weki sëmbë a dödë ta da de libi. Nöö di sëmbë di ta biibi a mi, ee hën sinkii

dédè seei ma nëen da kaba u di libi fëen eti e. Biga a abi di libi u teego kaa. ²⁶ Nöo hiniwan sëmbë di biibi a mi te a feni di libi dë, nöo na wan ten seei a o dëdë kaba a sösö möönsö. I ta piki di soni dë nö, mujëë?”

²⁷ Hën a taa: “Aai Masa, mi ta biibi tuu taa i da di Mii u Masa Gaangadu. I da di Könu Gadu bi paamusi taa a o manda ko a di goonliba aki.”

²⁸ Nöo fa de fan te de kaba naandë, nöo hën Maita toona go a wosu. Hën a kai ën sisa Malia tja go a wan së, hën a taki dëen taa: “Di Mësitë ko e, nöo a hakisi fa fii.”

²⁹ Wë nöo di Malia jei sö taa Masa Jesosi ko, nöo hën a hopo wante nango nëen. ³⁰ Biga fa Masa Jesosi bi ko dë, nöo an bi dou a di köndë ganda eti. A fika a hafu pasi ka i si Maita bi go miti ku ën naandë. ³¹ Nöo di dee ʘhedima u, Dju dee bi ta këë pena ku Malia dë ko si fa a hopo hesihesi go a döo ala, nöo hën de mëni taa kandë a nango këë a di geebi ka de bei Lazalosi ala. Nöo hën de nango nëen baka.

³² Nöo hën Malia waka te go dou a Masa Jesosi. Nöo di a si ën, hën a hiti hënseei tuwë a goon nëen fesi dë. Hën a taa: “Ee, Masa, ee i bi dë aki nöo di baaa u mi an bi o dëdë.”

³³ Nöo di Masa Jesosi si fa Malia ku dee ʘhedima u, Dju ta këë, nöo a fukëen nëen hati gaanfa te a fika piki an sa hoi ën seei möön. ³⁴ Hën a hakisi de taa: “Wë naasë un bei di dëdë?”

Hën de taa: “Masa, ko go luku nöo joo si.”

³⁵ Nöo di ten naandë, nöo wata ta pasa a Masa Jesosi wojo.

³⁶ Hën dee Dju hedima taa: “Dee sëmbë, un luku fa a bi lobi ën!”

³⁷ So u de taa: “Wë nöö ma di sëmbë aki, nëen bi heepi di bookowojoma te a ko ta si soni nö? Nöö faandi mbei an bi heepi di womi aki be an dëdë?”

³⁸ Nöö di de fan sö, hën Masa Jesosi toona ko dë ku fuka möön te na soni, nöö hën a waka go dou a di geebi. Nöö di geebi dë wan baaku di de bi diki a sitonu, nöö hën de logoda wan gaan sitonu tapa di geebi buka.

³⁹ Nöö hën Masa Jesosi taki da de taa: “Un logoda di sitonu puu a di baaku buka e.”

Nöö hën Maita, di sisa u di womi di dëdë naandë, taki taa: “Masa, nönö e. A ta tingi kaa, biga disi mbei fö daka di a dëdë.”

⁴⁰ Nöö hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Mujëe o, ma bi taki da i taa ee i ta biibi a mi, nöö joo si fa Gadu bigi nö?” ⁴¹ Nöö fa a fan dë, nöö hën de logoda di sitonu puu a di baaku buka awaa.

Hën Masa Jesosi hopo wojo luku liba, hën a taa: “Taata o, gaantangi fii e, fu di a dë taa i ta jei mi kaa. ⁴² Nöö mi sabi tu taa hiniwanten te mi ta fan ku i nöö i ta jei mi. Ma nöö fu dee sëmbë dee taanpu aki hedi mbei mi ta fan sö e, fu de sa ko biibi tuu taa i wë manda mi ko a goonliba aki.”

⁴³ Nöö fa i si a begi te a kaba dë, nöö hën a bai kai Lazalosi ku wan taanga töngö taa: “Lazalosi, hopo kumutu ko a döö!”

⁴⁴ Nöö hën di sëmbë di i si a kai dë, hën a hopo kumutu ko e, ku dee geebi koosu lolulolu nëen sinkii eti te dou ku ën maun ku ën futu. Fesi fëen seei dë taitai ku wan hangisa.

Nöö hën Masa Jesosi taki da dee sëmbë taa: “Un lusu dee koosu puu nëen sinkii, be a go.”

*A di pisi aki dee hedima ta
kuutu unfa de o du ku*

Masa Jesosi möön.

Mat. 26:1-5; Maik. 14:1-2; Luk. 22:1-2

⁴⁵ Wë nöö di dee hedima u, Dju dee bi sai dë si di soni Masa Jesosi du naandë, nöö hën sömëni u de ko biibi nëën. ⁴⁶ Ma nöö so u de kule go konda da dee Faliseima taa sö wan gaan soni Masa Jesosi toona du möön. ⁴⁷ Nöö hën wë aan soni, hën dee Gaan Begima u dee Dju ku dee Faliseima kai wan gaan kuutu hakisi ee andi de musu du möön.

De taa: “Wë wa ta du. Wan si fa di bödjëema dë ta du dee foondo wooko fëen nango nöömö nö? ⁴⁸ Wë nöö ee wa tapëën, nöö hii sëmbë o ko biibi nëën taa hën da di könu di bi musu ko. Nöö dee sëmbë u Loomë dee ta tii u, nöö de o ko booko di köndë fuu puu u a di kamian i si u dë aki.” Nöö sö de taki.

⁴⁹ Nöö wan womi de kai Kajafasi, hën bi da di Kaba Hei Begima a di lö ten naandë, nöö hën a taki da dee otowan taa: “Dee sëmbë aki, unfa un don sö? ⁵⁰ Wan sabi taa a möön bunu di wan kodo sëmbë aki dëdë, möön leki hii di nasiön fuu aki tuu faa musu dëdë kaba a sösö nö?”

⁵¹ Ma nöö fa a fan dë, nöö na fan fëen seei a fan e, ma fu di hën da di Kaba Hei Begima a di ten naandë, nöö hën mbei Masa Gaangadu seei dëen di fan naandë faa konda fa Masa Jesosi o dëdë a hii Dju sëmbë kamian. ⁵² Ma na Dju sëmbë wanwan nöö e, ma a o dëdë da hii dee sëmbë tuu dee o ko miii u Gadu. Fa de dë paajapaaja a hii goonliba, ma nöö a o tja de ko a di wan.

⁵³ Nöö fa Kajafasi fan te a kaba dë, nöö hën dee hedima tuu piki ku ën makandi. Nöö fu kumutu

a di ten naandë, nöö de ta suku fu de sa kisi Masa Jesosi tja go kii nöömö. ⁵⁴Hën mbei Masa Jesosi an ta waka wajaa a dee Dju sëmbë dendu möön, ma a hai go fëen te a wan kamian zuntu ku di sabana. Naandë sö a go a wan köndë de kai Efalaim ufö, hën ku u dee bakama fëen.

⁵⁵Nöö di juu dë, di ten ko zuntu u de toona njan di Pasika. Nöö sömëni hia sëmbë u dee boiti kamian hai ko dë a Jelusalen naandë, u de wasi a wëti fasi be de dë kabakaba fu de njan di daka.

⁵⁶Nöö fa de ko dë, nöö de ta tuwë wojo ta suku Masa Jesosi ee a ko. De taanpu a di Wosu u Masa Gadu ta hakisi de na de taa: “Wë dee sëmbë, unfa un mëni fëen? A o ko a di piizii aki möönsö nö?”

⁵⁷Nöö di soni mbei de ta hakisi sö, fu di dee Gaan Begima ku dee Faliseima bi buta kaa taa ee wan sëmbë i sabi naasë a dë, nöö i musu piki de be de kisi ën tja go a kuutu.

12

A di pisi aki

Malia tutu sumëesuti fatu

a Masa Jesosi futu.

Mat. 26:6-13; Maik. 14:3-9

¹Wë nöö di a fika sikisi daka ufö di Pasika kai, nöö hën Masa Jesosi toona ko a Betania ka a bi weki Lazalosi a dëdë naandë. ²Nöö di a ko, nöö hën dee sëmbë wai te de hopo tafa dëen. Nöö Maita bi dë wan u dee sëmbë ta seeka soni u njan da dee sëmbë ko dë. Nöö fa de sindo a tafa naandë, nöö Lazalosi seei dë sindosindo ku de dë tu.

³ Hën de sai dë te wan pisi hën di oto sisa u Lazalosi de kai Malia hopo go tei wan bata sumëesuti fatu. Nöö di fatu dë, de mbei ën ku wan sootu pei pau lutu nöö a dii te na soni. Nöö hën Malia tutu hii di fatu a Masa Jesosi futu te a kaba kää, nöö hën a ta dëë hën futu ku di hediuwii fëën. Nöö fa a du ën dë, nöö hii di wosu ta sumëë suti te na soni.

⁴ Nöö hën di soni dë fuka Judasi Isikaliotu te na soni. Wë di sëmbë dë, hën o sei Masa Jesosi, hii fa a dë wan bakama fëën. Nöö hën a ta guunjan taa: ⁵ “Na poi a poi di fatu dë nö? Faandi mbei de an bi sei ën, nöö de tja di möni ko da u fuu paati da dee penama u di köndë?” Biga di fatu bi dë kuma wan hafu liti sö, nöö i bi musu wooko wan hii jaa ufö i sa feni möni tjika fi bai ën.

⁶ Ma nöö fa i si Judasi fan dë, na pootima seei a ta mëni sö e, ma fu di a dë wan fufuuma nöö hën wë mbei a taki sö. Biga hën ta tja di mönisaku fuu, nöö a ta fufuu hafu u dee möni dee sëmbë ta da u.

⁷ Nöö hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Nönö womi, un disa di mujëë e. A bi dë fanöudu faa tjubi di fatu dë tuwë a mi futu ufö di daka dou u de bei mi. ⁸ Biga dee pootima o dë ku unu nöömö fuun sölugu, ma mi, ma o dë aki ku unu nöömö e.”

⁹ Nöö di juu dë, nöö sëmëni u dee Dju ko jei taa Masa Jesosi dë a Betania, nöö hën de booko gililili kumutu a Jelusalen ala ko luku ën. Ma na Masa Jesosi nöö de ko u ko luku e, ma de kë si Lazalosi tu, di a bi weki a dëdë. ¹⁰ Nöö di soni dë mbei dee Gaan Begima fiti buka u de musu kii Lazalosi tu. ¹¹ Biga fëën hedi mbei sëmëni u dee Dju sëmbë ta paati ku de ta biibi a Masa Jesosi.

A di pisi aki, dee sēmbē ta bigi Masa Jesosi tee na soni.

Mat. 21:1-11; Maik. 11:1-11; Luk. 19:28-40

¹² Nöo di dobooko möön, hēn dee hila sēmbē bi ko a Jelusalen naandē u de ko njan di Pasika ko jei taa Masa Jesosi dē a pasi ta ko. ¹³ Nöo hēn de go booko palomaun te a hila, hēn de kule gililili go kisi Masa Jesosi a pasi ta wai dee palomaun dēen. De ta bai a de tōngō taa:

Hosana! Di sēmbē ta ko a u aki,

Gadu dē ku ēn e!

Hēn da di kōnu fuu dee Isaēli sēmbē

di u bi ta luku nöömō faa musu ko.

Hēn wē i si ta ko aki awaa a di nē u Masa!

¹⁴ Nöo Masa Jesosi bi feni wan njönku buliki, hēn a subi nēen liba. Nöo di buliki ta tjēen leti kumafa de bi sikifi a Masa Gadu Buku taa:

¹⁵ Wan fēēē, un dee sēmbē u Sion.

Un luku, hēn di kōnu fuunu wē ta ko a unu dē e.

A dē sindosindo a wan njönku buliki liba ta waka ta ko a unu.

Sö di Buku bi taki kaa, nöo hēn wē i si ko pasa dē.

¹⁶ Ma nöo di juu dē, u dee bakama u Masa Jesosi wa bi fusutēen eti. A bakaten di a dēdē weki ko feni di hei di a bi musu feni a Gadu ufō u ko sabi awaa taa sö wan soni fēen bi sikifi a di Buku gaanduwe kaa, nöo hēn wē i si pasa leti a u wojo dē.

¹⁷ Wē nöo dee sēmbē dee bi dē ku Masa Jesosi a di ten a bi weki Lazalosi a dēdē naandē, nöo de bi ta konda di soni nango nöömō teefa hii lanti ko jei ēn. ¹⁸ Hēn mbei i si dee hia sēmbē kule go miti ku Masa Jesosi naandē, fu di de bi jei taa sö wan gaan foombo soni a du.

¹⁹ Nöo hēn dee Faliseima hai go dē a wan sē gudjuu ala, go ta taki ku deseēi taa: “Wē di soni

aki, wa ta du seei möönsö. Biga hii mundu seei ta kule gililili nango nëen baka.”

A di pisi aki Masa Jesosi ta

taki fu di dëdë fëen.

²⁰ Nöö fa dee hia sëmbë ko a Jelusalen naandë, nöö wanlö pei sëmbë de ta kai Giiki ko tu. De ko fu de ku dee Dju musu begi Gadu makandi, nöö de kë si Masa Jesosi tu. ²¹ Nöö hën de go a wan fuu dee bakama u Masa Jesosi de kai Filipi. Biga di Filipi aki, a kumutu a Betisaida, di dë wan köndë u Galilea. „Nöö hia Giiki sëmbë bi dë a Galilea di ten dë.”

Nöö hën wë de go fan ku ën taa: “Wë mati, u ko a i aki e baa. U ko fuu si Jesosi, ee u sa si ën.”

²² Nöö di Filipi jei sö, nöö hën a go a Andiasi. Hën de tu sëmbë dë, Andiasi ku Filipi, hën de go a Masa Jesosi go piki ën taa: “Masa o, wanlö Giiki sëmbë ko aki nöö de kë si i.”

²³ Nöö hën a piki taa: “„Wë awa, di juu dou tuu e, fu dee oto köndë sëmbë sa ko a mi tu. Biga „awaa ufö di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii aki o feni di hei di a musu feni a Gadu. ²⁴ Nöö fu tuutuu mi taki da unu seei gbelin taa ee wan kalu sii an kai a goon te a pondi, nöö a o fika hën wanwan tö logoo dë. Ma te a kai a goon pondi toona nasi ufö a sa feni otowan kuma hënseei te a hia.

²⁵ “Nöö söseei a dë ku unu tu e, dee sëmbë. Biga ee wan sëmbë ja kë saka i seei kuma di kalu sii di kai a goon naandë, ma i kë libi fii seei kumafa i kë, nöö ja o feni ën fa i kë möönsö e. Ma ee di libi fii a goonliba aki an dë gaan soni da i „i ta saka i seei da Gadu, „ nöö joo feni ën fa i kë tee dou ku di libi

u teego tuu. „Nöo hii fa mi ta taki u di kalu sii aki, nöo sö wan soni o pasa ku mi fa u dë aki.»

²⁶ “Nöo ee wan sëmbë i kë ko futuboi u mi, nöo i musu ta waka a mi baka a hii futu, „te dou ku di dë tu». Biga hiniwan kamian ka mi nango nöo naandë di sëmbë ta dini mi musu go tu. Nöo ee wan sëmbë ta dini mi a sö wan fasi, nöo mi Tata o hei ën gaanfa seei.”

²⁷ Nöo di Masa Jesosi fan sö te a kaba, hën a taa: “Dee sëmbë, hati u mi nöo dë ku fuka sö, fu di soni di o pasa ku mi aki. Wë andi seei mi musu taki maingë? Mi musu begi mi Tata faa puu mi nëën nö? Wë nönö, ma sa begi ën sö, biga fu di soni dë hedi mi dë te kisi di ten aki.

²⁸ “Taata o, be sëmbë si di hei ku di kaakiti di i abi e, be di në fii bai.”

Nöo fa a fan dë, nöo hën wan töngö piki kumutu a liba ala wante taa: “Mi feni në a i liba kaa e, nöo mi o toona feni në a i möön eti.”

²⁹ Nöo dee sëmbë dee bi taanpu lontu ën naandë jei, hën so u de taa: “Wë maingë, liba hën bai sö nö?”

Otowan taa: “Nönö, wan basia u Masa Gadu Köndë wë fan ku ën sö e.”

³⁰ Nöo di Masa Jesosi jei de taki sö, hën a taa: “Dee sëmbë, fa i si un jei di töngö naandë, nöo na u mi hedi a fan e, ma fuunu hedi wë. ³¹ Biga di juu dou kaa u di soni di Gadu o tei fu kuutu hii sëmbë u goonliba musu pasa. Awaa di takulibima di ta tii goonliba musu lasi ën kamian awaa. ³² Ma nöo mi, fa de o hëngi mi kii aki, nöo hën o mbei mi o sa hai hii pei föluku ko a mi.” ³³ Nöo fa Masa Jesosi ta fan dë, nöo pindja wë a ta pindja dee sëmbë fu de sabi un pei dëdë o kii ën.

³⁴ Nöo di soni a fan dë bigi da dee sëmbë te na soni. Hën de hakisi ën taa: “Wë fa i taa i da di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii dë, na di Paamusi Könu i ta taki nö? Wë nöo unfa i sa taki taa de o hëngi i kii? Biga a sikifi a di Buku u Gadu taa di Paamusi Könu o libi u teego. Ambë da di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii i ta taki naandë?”

³⁵ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Fa mi dë a unu mindi aki, mi ta limbo unu wojo a dee soni u Gadu eti. Nöo be un waka a di limbo dë e, biga na sö a o dë nöömö. Biga abiti möön nöo di dungu o ko, nöo di sëmbë di o ta waka a dungu an o sabi naasë a nango.

³⁶ “Fëen mbei fa i si mi dë aki ta limbo unu wojo eti, nöo be un biibi a mi liba e, nöo unu seei o ko dë sëmbë di sa limbo oto sëmbë wojo a Gadu soni tu.”

Nöo di a fan ku dee sëmbë dë sö te a kaba, hën a kumutu a de dendu go tjubi da de.

Di pisi aki ta lei fa dee hedima u Dju abi taangajesi tjika.

³⁷ Nöo sö i ta si taa hii fa dee sëmbë si dee hia foondo wooko Masa Jesosi bi du a de fesi dë seei, ma de an kë biibi möönsö taa Gadu hën mandëen ko. ³⁸ Nöo hën da a pasa sö leti kumafa di fesiten Tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi fan di a taa:

Masa o, fa u ta konda di Buka fii aki,
nöo ambë seei ta piki ën?

Ambë seei ta si di gaan kaakiti fii fu de fusutëen möönsö?

³⁹ Nöo sö a ko dë taa dee sëmbë dee Jesaaja taki dë, de an bi sa biibi möön e. ⁴⁰ Biga a toona taki a wan oto kamian möön taa:
Gadu bi dungu de wojo
fu de an musu si soni fëen möön.

A mbei de aan fii a de hati möön
u de sa fusutan soni fëen.

Nöö hën Gadu taa:

Fa u dë aki, de an sa piki fu de bendi ko a mi
möönsö,

u mi kula de puu a hogi du.

Sö Masa Gadu bi manda Jesaaja fa a fan. ⁴¹ Nöö di soni mbei Jesaaja fan sö e. A bi si di Gadu fasi u Masa Jesosi gaanduwe kaa, ku di gaan waiti fëen di a o abi, hën mbei a kää pena a di fasi dë sö.

⁴² Ma töku fa u taki ën dë seei, ma sëmëni u dee hedima u Dju ko biibi nëen, ma de an kë ta tjëen wajaa a lanti u sëmbë sa sabi. Biga de fëëe dee Faliseima taa ee de jei nöö de o puu de a keiki.

⁴³ Nöö sö wë i si de bi kë abi bunu në a libisëmbë möön leki fu de abi bunu në a Gadu.

⁴⁴ Nöö a wan ten naandë, Masa Jesosi bi bai fan ku de a wan taanga töngö, a taa: “Ee wan sëmbë i ta biibi a mi, nöö na a mi wanwan nöö i ta biibi e. Ma i ta biibi a di Sëmbë di manda mi ko aki tu. ⁴⁵ Nöö di sëmbë di ta si mi, nöö di Sëmbë di manda mi ko aki hënseei a ta si dë tu.

⁴⁶ “Fa mi ko a goonliba aki, mi ko kuma wan faja ta tuwë limbo a dungu, nöö ee wan sëmbë ta biibi a mi nöö an sa fika a dungu e.”

⁴⁷ Nöö hën a taa: “Ee wan sëmbë ta jei dee lei mi ta lei aki ma an kë piki de, nöö di sëmbë dë nöö ma ta kuutu ën e. Biga fa mi ko a goonliba aki, nöö ma ko u ko kuutu libisëmbë da sitaafu, ma mi ko u ko heepi de puu de a hogi basu. ⁴⁸ Ma ee wan sëmbë an kë mi ku dee lei mi ta lei aki möönsö, nöö hii fa mi taa ma ta kuutu ën dë, ma an dë taa an o feni kuutu e. Nönö. Di kuutu fëen hën a dë kaa. Biga

dee lei i si a bi jei a mi aki, deseeri o kuutu ën a di kaba lasiti daka.

⁴⁹ “Biga dee soni mi ta lei unu aki, nöö an dë taa soni u mi seei mi ta tei ta konda e. Nönö. Ma mi Tata di manda mi ko aki, hën ta buta da mi andi u mi musu taki ku unfa mi musu taki ën. ⁵⁰ Nöö mi sabi gbelin taa dee soni dee a ta manda mi u mi konda aki, nöö de sa heepi i fii feni libi u teego. Hën wë mbei mi ta konda de gbelingbelin leti kumafa mi Tata taki da mi u mi konda.”

Nöö sö Masa Jesosi fan di ten dë.

13

A di pisi aki Masa Jesosi wasi dee bakama fëen futu.

¹ Nöö di juu dë, nöö di Pasika daka bi zuntu kaa faa kai. Nöö Masa Jesosi sabi taa di ten fëen ta kisi faa musu kumutu a di goonliba aki toona go nëen Tata. Wë nöö a bi lobi u dee sëmbë fëen dee bi nama ku ën apaiti, ma awaa a o lei u fa a lobi u gaanfa tjika.

² Nöö hën wë di sapate woo njan makandi. Nöö di juu dë, di didibi bi buta di pakisei a Judasi di mii u Simon Isikaliotu hati kaa, faa musu sei Masa Jesosi.

³ Nöö fa u ko a tafa dë, nöö Masa Jesosi bi sabi taa hën Tata bi dëen taki a hii soni liba kaa. A sabi taa a Gadu a bi kumutu nöö a Gadu a o toona go baka. ⁴ Nöö hën a hopo hën a puu dee liba koosu fëen nëen sinkii buta go a wan së ala, hën a tei wan duku tai nëen mindi. ⁵ Hën a tombi wata tuwë a wan gaan paabi te a kaba faa wasi u futu. Nöö hën a ta wasi u futu ta lontu ta dëe ku di duku di a bi tai nëen mindi dë.

⁶ Te wan pisi hën a go dou a Simon Petuisi faa wasi ën futu. Hën Petuisi taa: “Ambë, Masa! Na tuu fii! Ja sa wasi mi futu.”

⁷ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Di soni di mi ta du aki, ja o fusutëën eti e, ma bakaten ufö joo fusutëën.”

⁸ Hën a taa: “Kwetikweti! Ja o feni mi futu wasi e!”

Hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Womi, haika. Ee ma wasi i futu, nöö mi ku i an o sa nama möön e.”

⁹ Nöö di Petuisi jei sö kaa, hën a bia piki ën awaa, taa: “Masa o, di a dë sö, nöö na mi futu wanwan fii wasi e, ma be i wasi mi futu te dou ku mi maun ku mi hedi tuu.”

¹⁰ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë nönö, womi. Ee wan sëmbë i bi wasi kaa, nöö an dë fi toona wasi hii sinkii fii möön e, ma futu fi nöö dë u wasi ee a sundju. Nöö fa un dë aki, uun dë limbolimbo kaa, ma nöö na hii unu tuu e.” ¹¹ Nöö di soni mbei a taa na u tuu dë limbolimbo, biga a sabi undi fuu o sei ën.

¹² Nöö hën di a wasi u futu te a kaba, hën a toona go tei dee koosu fëen bisi baka, hën a go sindo a tafa awaa.

Hën a hakisi u taa: “Wë dee sëmbë o, di soni mi du aki, un saandi nö? ¹³ Wë un haika e. Fa un dë aki, un ta kai mi ‘Mësitë’ ku ‘Masa,’ nöö un a’ leti biga sö mi dë tuu. ¹⁴ Wë nöö ee mi dë di Masa ku di Mësitë fuunu, nöö hën mi saka miseei sö te mi wasi futu fuunu, wë nöö unu wë? Na sö fuun du tu nö? ¹⁵ Biga di soni mi du da unu dë, nöö mi du ën fuun sa djeesi mi ta du sö tu.

¹⁶ “Biga mi taki da unu gbelin taa wan futuboi an sa hei möön hën masa. Söseei tu wan bosikopuma

an sa hei möön di sēmbē di dēen di buka. ¹⁷ Wē nōö te un ko sabi dee soni mi ta lei unu aki ta du de kaa, nōö Gadu o ta dē ku unu e.

A di pisi aki Masa Jesosi taki kumafa wan u dee bakama

fēen o sei ēn.

Mat. 26:20-25; Maik. 14:17-21; Luk. 22:21-23

¹⁸ “Ma fa mi ta fan aki seei, nōö na hii unu tuu o dē a di fan mi ta fan aki dendu e. Biga mi sabi unu tuu hati fa un dē. Ma töku mi bi pii unu tei nōö, fu di soni di sikifi a di Buku u Gadu musu ko tuu taa: Di sēmbē mi ku ēn sindo ta njan a wan tafa, hēnseei hopo ēn futu makisa mi.

Sö di Buku taki. ¹⁹ Nōö mi ta kondēen da unu a fesi, fu te a ko pasa nōö woon biibi taa mi da di Sēmbē di mi bi ta konda da unu nōömō taa mi dē.

²⁰ “Nōö un haika e. Mi o manda unu kuma tjabukama u mi, nōö mi taki da unu tuutuu taa di sēmbē di tei unu nōö miseei a tei dē e. Nōö di sēmbē di tei mi kaa, nōö a tei di Sēmbē di manda mi ko a goonliba aki tu.”

²¹ Nōö fa Masa Jesosi fan naandē, nōö hēn wan gaan fuka ko nēen liba, hēn a fan ku u limbolimbo. A taa: “Un haika e. Wan tuutuu soni mi o fan ku unu aki, dee sēmbē. Wan fuunu dē leti aki o tja mi go sei.”

²² Nōö di a taki sö kaa, nōö hēn u tuu luku u seei lontu ko kai. Nōö a bigi da u poi, biga wa sabi undi fuu a ta taki.

²³ Nōö wan fuu bi dē gaan mati u Masa Jesosi möön de oto, nōö a dē sindosindo leti a Masa Jesosi bandja dē. ²⁴ Nōö hēn Simon Petuisi njan wojo dēen faa hakisi Masa Jesosi ee undi fuu a ta taki.

²⁵ Hēn di womi pusa ko möön zuntu ku ēn hēn a

taa: “Masa, undi fuu seei dē aki sa du di soni dē baa?”

²⁶ Nöo hën a piki ën taa: “Fa i si mi o tuusi di bëë a di baafu aki, nöo di sëmbë di mi o tëndëën da, nöo hën dëën e.”

Nöo hën a tei di bëë hën a tuusi ën a di baafu nöo hën a tëndëën da Judasi Isikaliotu, di mii u wan tata de kai Simon. ²⁷ Nöo fa Judasi tei di bëë dë, nöo wante hën di didibi subi nëën.

Nöo hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Womi, di soni di i si i ta pakisei fii du dë, nöo hopo go du ën wante e.”

²⁸ Ma nöo fa u dee oto bakama dë sindosindo dë, nöo na wan fuu sabi faandi mbei Masa Jesosi fan ku ën sō. ²⁹ So fuu mëni taa, awa, wë di Judasi hën ta tja di mönisaku da u, nöo a kandë Masa Jesosi mandëën faa go bai soni fuu njan di daka. Ee nasō kandë a musu tja möni go da dee penama u di köndë. Sō u bi pakisei.

³⁰ Nöo di Judasi tei di bëë, nöo hën a hopo go a döo wante. Nöo di ten naandë ndeti ko kaa.

Aki Masa Jesosi ta fan ku Petuisi u wan soni a o du.

Mat. 26:31-35; Maik. 14:27-31; Luk. 22:31-34

³¹ Nöo di Judasi go kaa, hën Masa Jesosi fan ku u dee otowan fika ku ën naandë taa: “Söö. Wë dee sëmbë, awaa di juu dou e, fu Mi di ko Libisëmbë Mii aki musu feni nëbai. Nöo na di dë nöo, ma a di soni di o pasa ku mi aki, nöo Gadu seei o feni nëbai tu.

³² Nöo fu di a o feni nëbai a mi, nöo hënseei o buta mi di Mii fëën aki ko feni möön hia nëbai eti, nöo wantewante seei a o du ën.”

³³ Nöo hën a taa: “Dee mii o, a fika wan sati ten nöo fu mi ku unu dë aki eti. Woon ta hangi mi, ma

wan o si mi möön. A o dē leti kumafa mi bi fan ku dee hedima kaa, nöö söseei mi o toona fan ku unu aki taa ka mi o go nöö wan o sa ko dē.

³⁴ “Nöö fa mi nango aki, nöö mi o manda unu a wan njunjun soni e. Wan si fa mi lobi unu nö? Wē nöö sö un musu lobi unu seei tu. ³⁵ Biga te un ta lobi sö kaa, nöö hii sēmbē o si taa bakama u mi gbelin un dē e.”

³⁶ Nöö hēn Simon Petuisi hakisi ēn taa: “Wē Masa o, naasē seei joo go disa u baa?”

Hēn a piki ēn taa: “Ka mi o go di pasi aki, nöö ja o sa ko ku mi eti, ma te bakaten ufö.”

³⁷ Nöö hēn Petuisi toona hakisi ēn möön taa: “Ma wē Masa, faandi mbei ma sa ko ku i wante? Biga mi dē seei kabakaba fu mi lasi mi libi da i.”

³⁸ Nöö hēn Masa Jesosi piki ēn taa: “Awa, i taa i sa lasi i libi da mi. Ma nöö haika. Fu tuutuu mi taki da i womi, taa ganian an o bai kanda seei di ndeti aki, ufö joo fia dii toon taa ja sabi mi.”

Sö Masa Jesosi fan ku Simon Petuisi te a kaba.

14

Aki Masa Jesosi ta kötö dee bakama fëen hati.

¹ Nöö hēn Masa Jesosi bia fan ku hii u dee bakama fëen tuu awaa, a taa: “Dee mii o, wan musu dē fukafuka e. Un ta futoou Gadu kaa, nöö un musu futoou mi tu. ² Biga ka mi Tata ta dē nöö kamian u libi sai dē te a hia. Ee an bi dē sö, nöö mi bi o taki ēn da unu. ³ Nöö mi o go ala go seeka kamian da unu te mi kaba, nöö mi o toona ko tei unu, be mi ku unu dē makandi ala. ⁴ Nöö fa mi ta fan aki, un sabi di pasi u go dou ka mi nango, nasö nö?”

⁵ Nöo hën Tomasi piki ën taa: “Wë Masa o, wa sabi naasë i nango seei, nöö unfa u sa du sabi di pasi baa?”

⁶ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Womi, miseei wë da di pasi ku di tuu, ku di libi. „Biga a mi nöö i sa feni di libi u teego ku dee tuutuu soni dee an dë ganjan.” Nöö na wan sëmbë sa dou a mi Tata e, ee na mi tja i go nëën. ⁷ Nöö ee un bi sabi mi tuu kumafa mi dë, nöö un bi o sabi mi Tata tu. Nöö fu kumutu a di ten aki, un sabi ën e, biga un si ën kaa.”

⁸ Nöö hën Filipi taa: “Masa o, lei u di Tata nöö a tjika kaa.”

⁹ Hën Masa Jesosi taa: “Ma womi Filipi, fu di ten mi dë ku unu aki, nöö ja sabi mi eti nö? Ja sabi taa di sëmbë di si mi, nöö mi Tata a si naandë kaa nö? Unfa i sa taki taa mi musu lei i di Tata möön? ¹⁰ Ja kë biibi taa mi ku mi Tata dë di wan nö? Biga dee lei mi ta lei aki, nöö na mi abi de e, ma mi Tata hën abi de, nöö hën dë a mi ta wooko a mi liba.

¹¹ “Biibi mi e baa, taa mi ku mi Tata dë di wan. Ma nöö ee di fan u mi taanga da i poi fii piki, nöö be i biibi mi nöö u dee foondo wooko dee i bi si mi ta du.

¹² “Nöö tuutuu soni mi ta taki da unu aki e, taa ee un abi biibi a mi liba nöö unu seei o ta du dee wooko mi ta du tu. Nöö möön gaan wooko seei woon sa du eti, biga mi nango a mi Tata. ¹³ Nöö fa mi nango aki, nöö hiniwan soni di un ta hakisi mi Tata a mi në, nöö mi o ta du ën da unu. Nöö a di fasi dë mi, di Mii fëën aki, o tja nëbai ko da mi Tata.

¹⁴ “Nöö mi taki da unu wan pasi möön e, taa hiniwan soni di un hakisi mi a mi në nöö mi o du ën da unu e, dee sëmbë.

Aki Masa Jesosi taki soni u di Akaa di a o manda ko.

¹⁵ “Nöö un haika e. Ee wan sëmbë i lobi mi, nöö joo du dee soni dee mi ta manda i fii du. ¹⁶ Nöö fa mi o go aki, nöö mi o begi mi Tata be a manda wan oto Sëmbë ko da unu, faa taanpu ku unu ta heepi unu. Nöö di Sëmbë i si dë, hën an o disa unu möönsö. Unu ku ën o dë fu nöömö. ¹⁷ Nöö i sabi ambë dëen nö? Di Akaa u Gadu wë e, di ta lei unu soni gbelin kumafa a dë tuutuu, nöö hën wë mi o manda da unu.

“Ma nöö fa i si a o ko dë, nöö dee sëmbë u di goonliba aki dee an dë ku mi a wan së, nöö de an o tei ën u soni e. Biga de an o si ën u de fusutëen seei, de an o sabi ën. Ma uun sabi ën kaa, biga a ta dë ku unu fa u dë aki nöö abiti möön a o dë a unu hati ta tii unu. Un si?

¹⁸ “Nöö fa mi nango aki, ma o disa unu a zengezenge kuma miii di na a’ mama ku tata e, ma mi o toona ko a unu baka. ¹⁹ A fika wan sati ten eti, nöö dee sëmbë u di goonliba aki an o si mi möön, ma unu woon toona si mi baka. Nöö fu di mi o toona libi baka nöö söseei unu seei o toona libi baka tu. ²⁰ Nöö a di ten dë ufö woon ko fusutan gbelin taa mi ku mi Tata an dë paatipaati möönsö, di wan nöö u dë. Söseei tu woon ko si taa mi ku unu an dë paatipaati, di wan nöö u dë.

²¹ “Nöö mi taki e, di sëmbë di sabi andi ku andi mi mandëen faa du nöö a ta piki mi buka, nöö di sëmbë dë, hën lobi mi e. Nöö ee wan sëmbë i lobi mi sö, nöö söseei mi Tata o lobi i tu. Nöö miseei o lobi i, nöö mi o hopo miseei da i fii sa ko sabi mi.”

²² Nöö fa a fan dë, hën Judasi hakisi ën soni, ma na di de kai Isikaliotu e. A hakisi taa: “Wë Masa o,

faandi mbei u nöö joo hopo i seei da, ma ja o hopo i seei da hii mundu?”

²³ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Di soni mbei nö? Haika e. Di sëmbë di lobi mi, nöö hën o ta piki mi buka a soni, nöö hën mi Tata o lobi. Nöö mi ku mi Tata o ko tan ku ën nöö woo hopo u seepi dëen.

²⁴ Ma nöö ee wan sëmbë an lobi mi, an ta piki mi buka, unfa mi sa du hopo miseei dëen? Biga hën da a ta sösö mi, nöö na mi wanwan nöö a ta sösö, ma a ta sösö mi Tata tu. Biga dee soni mi ta konda aki, de an dë soni u mi e, ma de dë u mi Tata di manda mi ko aki.

²⁵ “Nöö hii dee soni aki sö tuu mi ta fan ku unu e baa, fu di mi dë ku unu aki eti. ²⁶ Ma te mi go, nöö mi Tata o manda di Akaa fëen ko da unu a mi në. Nöö hën o ta lei unu hii soni. Fa i si a o ko dë, hii dee soni dee mi ta fan ku unu aki tuu kaa a o toona mbei un ko sabi de baka.

²⁷ “Nöö fa mi nango aki, di soni di mi ta disa da unu aki, hën da kötöhati. Nöö an o dë kuma di kötöhati i ta feni a goonliba aki e. Nönö. Ma a o dë wan gbelingbelin kötöhati kuma di miseei abi aki. Hën mbei wan musu ta dë fukafuka fëëëfëëë e, baa.

²⁸ “Wë dee sëmbë, un jei fa mi bi taki da unu naandë taa mi o go ma mi o toona ko a unu baka. Wë ee un lobi mi tuutuu, nöö misikuma a sa suti da unu fu di a dë taa mi nango a mi Tata. Biga mi Tata hei möön mi.

²⁹ “Nöö mi ta konda dee soni aki da unu a fesi e, fu tee di juu dou de ko pasa, nöö woon ta biibi möön taanga. ³⁰ Ma nöö ma sa fan ku unu möön longi e baa, biga di hedima u di goonliba aki ta ko kaa, faa ko du ku mi. Ma fa i si a ta ko dë seei, ma an o feni na wan wojo soni a mi faa musu a’ leti

a mi liba. ³¹ Ma nöö fu di dee sëmbë u di goonliba aki musu ko sabi gbelin taa mi lobi mi Tata, fëen mbei baa ma ta biinga u mi puu miseei, ma mi ta hoi miseei tololoö a dee soni dee mi Tata buta da mi fu mi du. Da sö e, dee sëmbë.

“Wë nöö un hopo boo kumutu aki go.”

15

Aki Masa Jesosi ta taki soni u wan pau ku dee maun fëen

ku di fuuta a ta pai.

ᵘNöö di juu u ku Masa Jesosi ta waka nango, nöö hën a taki wan oto da u a wödu fasi. A taa: “Wan sabi fa wan doloifi pau ta dë nö? A abi sëmëni maun nëen sinkii. Wë sö nöö a dë a mi ku unu tu e.”

¹ “Biga mi da di tuutuu doloifi pau, nöö mi Tata hën da di sëmbë di abi di goon. ² Nöö unu da dee maun u di pau. Wë nöö ee wan u dee maun u mi an ta pai, nöö mi Tata o djafu ën puu. Ma hiniwan maun di ta pai, nöö a o ta seekëen djafu faa musu toona pai möön hia njanjan. Sö e.

³ “Ma nöö fa u dë aki, uun dë seekaseeka kaa e, fu di un tei dee fan mi bi fan ku unu. Nöö mi taki e baa, taa un fika namanama ku mi nöömö ᵘu di kaakiti u mi musu dë a unu.” ⁴ Biga un sabi taa ee wan paumaun an dë namanama a di pau sinkii nöö an o sa pai. Nöö sö nöö a dë ku unu tu e. Ee wan fika namanama ku mi, nöö wa o pai dee fuuta dee un musu pai.

⁵ “Mi taki e, mi da di doloifi pau, nöö unu da dee maun u mi. Di sëmbë di i si ta fika namanama ku mi u di kaakiti u mi musu feni pasi wooko nëen,

nöö a o dē kuma wan fuuta pau di ta pai njanjan te a hia. Biga söndö mi ja sa du na wan bumbuu soni möönsö.

⁶ “Ee wan sēmbē an fika namanama ku mi, nöö a dē leti kuma wan paumaun di an ta pali. Dee lö maun dē, de ta djafu de puu tuwē go a wan sē ala be de dēē. Nöö te wan pisi nöö de ta pii de tuwē a faja tjuma.

⁷ “Ma ee un fika namanama ku mi fu di lei di mi ta lei unu aki ta feni pasi wooko a unu libi, nöö un sa hakisi hiniwan soni di un kē nöö woon feni en e. ⁸ Nöö a di fasi dē mi Tata o feni gaan nēbai e, dee sēmbē, ee di libi fuunu ta pai hia fuuta dēēn. Nöö sēmbē o si tu taa unu wē da bakama u mi tuutuu.

⁹ “Wē nöö mi taki da unu e, taa leti kumafa i si mi Tata lobi mi aki, nöö sö nöö miseei lobi unu tu e baa. Nöö be un ta fika a di kamian ka di lobi u mi sa dou a unu. ¹⁰ Nöö un sabi fa fuun sa du fuun fika sö nöö? Un musu ta piki mi buka a dee soni mi ta manda unu. Nöö ee un du sö, nöö woon ta si di lobi u mi nöömö, leti kumafa mi ta si di lobi u mi Tata, fu di mi ta piki en buka a dee soni a ta manda mi. Sö e.

¹¹ “Nöö di soni mbei mi ta fan dee soni aki ku unu, fu di mi kē u di wai mi abi a mi hati aki musu dē a unu hati tu. Nöö mi kē u di wai dē musu dē ku telu fu nöömö.

¹² “Nöö mi o manda unu a wan soni aki, dee sēmbē. Un musu ta lobi unu na unu e, leti kumafa i si mi ta lobi unu aki. ¹³ Biga na wan sēmbē sa lobi sēmbē ku sö wan gaan lobi kuma di sēmbē di o lasi en libi fēēn mati hedi. Un si? ¹⁴ Nöö mi ku unu o dē mati, ee un ta du dee soni dee mi ta manda unu fuun ta du.

15 “Fa u dē aki ma ta kai unu futuboi möön e. Biga wan futuboi an ta sabi soni fëen masa wan bëtë. Ma mati mi ta kai unu. Biga hii dee soni dee mi jei a mi Tata tuu mi tei konda da unu finifini. 16 Nöo fa i si un ko dē mati u mi aki, na unu wë bi tei mi e, ma mi bi pii unu tei. Nöo mi buta unu fu di libi fuun musu pai hia fuuta di o tan fu nöömö. Nöo te a dē sō kaa, nöo hiniwan soni di un hakisi mi Tata a mi nē, nöo a o da unu ën.

Aki Masa Jesosi ta bai dee bakama fëen a di fa sëmbë

o du ku de.

17 “Nöo mi ta manda unu taa be un ta lobi unu na unu e, baa. 18 Biga fa dee sëmbë u goonliba sai dë, de an dë ku Gadu a wan së, nöo de an o lobi unu möönsö. De o buuse unu seei. Ma nöo an musu dë gaan soni da unu e, biga un musu mëni taa mi fosu de bi buuse kaa bifö unu. 19 Ee un bi dë ku de a wan së, nöo de bi o lobi unu seei kuma sëmbë u de. Ma wan dë sō, biga mi pii unu puu a de dendu tja ko buta a mi së, nöo hën mbei de an sa si unu a wojo seei.

20-21 “Wan mëni fa mi bi fan ku unu möön nö, taa wan futuboi an hebi möön hën Masa. Wë nöo leti kumafa i si sëmbë ta sitaafu mi aki, nöo sō nöo de o ta sitaafu unu tu fu mi hedi. Nöo di soni mbei de o du sō, fu di de an sabi taa Masa Gadu hën manda mi ko a goonliba aki. Ma nöo kumafa i si so sëmbë dë a de dendu ta piki mi buka, nöo sō nöo de o ta piki unu buka tu e.

22 “Fa dee sëmbë dee an dë ku Gadu a wan së sai dë, ee ma bi ko a goonliba aki ko fan ku de, nöo an bi o dë taa de du hogi. Ma nöo fa u dë aki, de an sa fia. Biga mi fan ku de kaa, nöo hën de buuse mi

seei. ²³ Nöo ee wan sëmbë buuse mi, nöo mi Tata seei a buuse tu e. ²⁴ Ee ma bi du gaan foombo soni a de dendu di na wan sëmbë u goonliba aki bi sa du, nöo an bi o dë hogi sö ee de an kë piki mi. Ma mi du de, de si, ma tökuseei de ta buuse mi ku mi Tata tuu. Fëen mbei di zöndu u de hebi sö.

²⁵ “Ma nöo fa i si di soni ta pasa aki sö, nöo a kai ku di soni di dë sikifisikifi a di Buku u Gadu, di de taa de ta tei ta tii libi u de naandë. Biga a taa: De ta buuse mi seei, ma an dë taa soni wë mi du de e.

²⁶ “Ma nöo te mi o go a mi Tata, nöo mi o manda di Sëmbë mi bi taki dë da unu e, faa ko taanpu ku unu. Hën da di Akaa di ta mbei sëmbë ko sabi hii soni gbelingbelin leti fa a dë. A Gadu seei a o kumutu, nöo a o ta konda soni u mi. ²⁷ Nöo unu seei o ta konda soni u mi tu, biga a seti u di wooko hën mi ku unu bi dë kaa fu te kisi fa u dë aki.”

16

Aki Masa Jesosi ta fan soni möön u di Akaa fëen di

a o manda ko.

¹ Hën Masa Jesosi ta fan ku u dee bakama fëen eti, a taa: “Dee sëmbë o, mi ta konda dee soni aki da unu a fesi e, fu bakaten wan musu buuja te un disa u biibi a mi liba. ² Biga dee hedima o puu unu a dee keiki u de. A o ko dë sö taa kii seei de o ta kii unu, nöo de o ninga taa Gadu wë de ta heepi fa de ta du dë. ³ Ma di soni mbei de o du sö, fu di de an sabi mi Tata, nöo de an sabi ambë da mi tu. ⁴ Nöo mi ta konda dee soni aki da unu a fesi, fu te di juu dou de ko pasa nöo an o bigi da unu poi. Biga woon toona mëni taa sö mi bi taki da unu kaa.

“Nöö ma bi ta konda dee soni aki da unu fu di mi bi dë ku unu eti. ⁵ Ma awaa mi o toona go a di Sëmbë di manda mi ko aki baka. Ma nöö na wan fuunu ta hakisi mi möönsö ee naasë mi nango. ⁶ Ma fu di mi ta fan dee soni aki ku unu, nöö mi si taa hati fuunu dë fukafuka te na soni.

⁷ “Ma mi taki da unu gbelin, dee sëmbë, taa a dë wan gaan heepi da unu fa i si mi nango aki. Biga ee ma go, nöö di Akaa u Gadu di mi o manda u ko taanpu ku unu, nöö an o sa ko e. Ma te mi go kaa, nöö mi o mandëën da unu. ⁸ Nöö te a ko, nöö a o ta lei dee goonliba sëmbë aki taa de an saandi da hogilibi e, de an saandi da letilibi, de an sabi u wegi soni kuutu tu.

⁹ “Nöö di soni mbei mi taa de an saandi da hogilibi, biga de an kë biibi mi möönsö. ¹⁰ Nöö di soni mbei mi taa de an saandi da letilibi, biga mi libi leti tee mi sa toona go a mi Tata ka dee libisëmbë u goonliba aki an sa si mi möön seei. Sö mi libi leti tjika, ma de an si ën möönsö. ¹¹ Nöö di soni mbei mi taa de an sabi u wegi soni. Wë biga Gadu kuutu di hedima u de te a buta dëën taa a o feni sitaafu u nöömö, „ma töku de ta waka nëën baka eti„.

¹² “Wë mi abi hia soni möön u konda da unu e, dee sëmbë, ma wan o sa fusutan de eti. ¹³ Ma te di Akaa ko, di ta lei soni leti kumafa a dë „a Gadu wojo„, nöö a o mbei i ko sabi hii soni kumafa a dë. Biga fa a o ko naandë, an o tei soni fëën seei konda, ma dee soni dee a jei a mi ku mi Tata, nöö de a o ta taki. Nöö a o fan ku unu a dee soni liba dee dë u ko eti.

¹⁴ “Fa a o ko dë, nöö a o mbei un si di hei ku di nëbai di mi abi e. Biga a o ta tei dee soni u mi ta

konda da unu finifini fuun sabi de. ¹⁵ Nöö hii soni di mi Tata abi dë u mi kaa, hën mbei mi taa di Akaa o tei a dee soni u mi faa lei unu.”

¹⁶ Hën Masa Jesosi toona taki da u möön taa: “Abiti möön wan o si mi möön baa, ma nöö te wan pisi woon toona si mi baka.”

¹⁷⁻¹⁸ Nöö hën di u jei a taki sö, hën u bia ta hakisi u na u makandi taa: “Womi, andi da di soni di a ta fan naandë taa abiti möön wa o si ën möön, ma te wan pisi nöö woo toona si ën baka? Andi a ta fan dë taa a nango nëën Tata? Andi seei a kë taki di a taa ‘Abiti möön’? Wa saandi a ta taki e.”

¹⁹ Nöö hën Masa Jesosi si taa u kë hakisi ën soni fëën, hën a taa: “Fa un ta fan ku unu seei sapisapi naandë, fu di mi taki taa abiti möön wan o si mi möön, nöö te wan pisi woon toona si mi baka, hën ta toobi unu sö nö? ²⁰ Wë un haika e. Fu tuutuu mi taki da unu gbelin taa dee sëmbë dee an dë ku mi a wan së, de o ta wai seei, ma unu, woon dë ku gaan fuka ta këë ta kusumi te na soni. Ma nöö wan fëëë e. Di fuka i si woon ta fuka naandë o bia ko wan gaan wai seei da unu.

²¹ “Wan sabi fa a dë te wan mujëë dë ku bëë nö? Te di juu fëën kisi faa pali, nöö di bëë ta njan mën seei, ma te a pai kaa nöö an ta mëni di fuka naandë möön. Wai nöö a ta wai fu di a pai wan mii.

²² “Nöö sö nöö a o dë ku unu tu e baa. Fa i si un sai naandë, nöö un dë ku gaan fuka seei a unu hati fu di mi taa mi nango. Ma mi o toona si unu baka e, nöö di juu dë woon bia ta wai seei. Nöö na wan sëmbë o sa puu di wai dë a unu hati möön. ²³ Nöö di juu naandë, nöö wan o ta hakisi dee lö hakisi dë möön tu.

“Nöö mi taki e baa, taa hiniwan soni di woon begi mi Tata a mi në, nöö woon feni ën e. ²⁴ Te kisi kumafa u dë aki, wan hakisi na wan soni a mi në eti. Ma nöö fuun seti hakisi awaa nöö woon feni, nöö di wai fuunu o ko dë telutelu awaa.

²⁵ “Dee sëmbë o, fa mi ta fan ku unu aki, nöö mi ta fan ku unu a nöngö fasi nöö. Ma nöö wan juu o ko di ma o ta konda soni da unu a sö wan fasi möön. Ma mi o ta fan ku unu limbolimbo seei awaa ta lei unu soni u mi Tata. ²⁶ Nöö di juu dë, nöö unu seei o ta begi ën soni awaa a mi në. An o dë u mi nöö musu ta begi ën da unu möön. ²⁷ Biga mi Tata lobi unu, fu di un lobi mi nöö un ta biibi taa nëen mi kumutu ko aki. ²⁸ Nöö sö a dë tuu e. Biga a mi Tata mi kumutu ko a goonliba aki, nöö awaa mi o toona go nëen baka.”

²⁹ Nöö di a fan sö, nöö hën u taa: “Aaa, u si taa i ta fan ku u limbolimbo awaa tuu. Ja ta fan ku u a nöngö fasi möön. ³⁰ Nöö u ko si tu taa an dë fanöudu fu wan sëmbë musu hakisi i soni biga i sabi hii soni kaa. Hën mbei u ta biibi taa a Gadu i kumutu ko.”

³¹ Hën a piki u taa: “Awa, un ta biibi tuu. ³² Ma nöö un haika e. Wan juu o ko nöö a ta ko seei zaaa kaa, di unu tuu seei o paaja disa mi wanwan tö. Hiniwan fuunu o go fëen nëen wosu. Ma nöö ma ta dë mi wanwan möönsö e, biga mi Tata ta dë ku mi nöömö.

³³ “Sö wë e, dee sëmbë. Mi tei dee soni aki konda da unu baa, fuun sa abi kötöhati fu di un nama ku mi. Biga a di goonliba aki fuka ku sitaafu dë nëen. Ma wan lasi hati e, biga mi wini hii soni a di goonliba aki kaa.”

17

Aki Masa Jesosi ta begi.

¹ Nöo di Masa Jesosi fan sö ku u te a kaba kaa, nöo hën a hopo wojo luku liba. Hën a taa: “Wë Taata o, ja si di juu dou. Nöo mi begi i taa a di soni di o pasa aki, nöo fii mbei dee sëmbë u goonliba aki ko si di waiti di dë a di Mii fii aki e, nöo di waiti di i seei abi o ko a döo tu. ² Wë biga i da mi taki a hii sëmbë liba kaa, fu mi sa da dee sëmbë dee i da mi di libi u teego. ³ Nöo andi da di libi u teego? Hën da u de ko sabi i, di wan kodo tuutuu Gadu u mundu ku mi, Jesosi Keesitu, di i manda ko a goonliba aki.

⁴ “Nöo fa i manda mi ko aki, nöo mi mbei libisëmbë si di hei ku di waiti di i abi o. Biga di wooko di i da mi u mi du nöo mi kabëën. ⁵ Wë nöo di i si a dë sö kaa, nöo be mi toona ko a i e, Taata, u mi sa toona feni di hei ku di waiti baka di mi ku i bi abi makandi ufö di goonliba aki mbei.

⁶ “Wë nöo luku dee sëmbë aki dee i tei a dee oto sëmbë u goonliba dendu da mi. Mi mbei de ko sabi fa i dë e. De bi dë fii kaa, nöo hën i tei de hën i da mi de. Nöo de an disa dee wöutu fii e, Taata. De piki de hoi seei. ⁷ Nöo hën mbei de ko sabi gbelin taa hii dee soni dee i da mi, nöo a i de tuu kumutu. ⁸ Biga mi konda dee wöutu fii da de, nöo de tei de. Nöo hën wë de ko sabi gbelingbelin taa aai, a i mi kumutu. De biibi seei taa i manda mi ko aki.

⁹ “Nöo fa mi ta begi i aki, Taata, nöo mi ta begi da dee sëmbë dee i da mi aki. Ma ta begi da dee oto sëmbë u goonliba dee an dë ku u a wan së e. Nönö. Biga dee i si aki, nöo de wë da fii. ¹⁰ Biga hii dee soni mi abi, nöo de dë fii, nöo hii soni i abi nöo de dë fu mi. Nöo fa i si dee disi dë aki, nöo de o ta mbei oto sëmbë si di waiti di mi abi, hën wë mbei mi ta

begi da de sö. ¹¹ Biga ma o dē a goonliba aki möön. Mi ta ko a i kaa, ma de o dē aki eti. Taata, fa i si i dē fii limbolimbo söndö föutu dē, nöö i tjubi dee sēmbē dee i da mi aki ku di kaakiti u di nē fii o, be de dē di wan makandi leti kumafa mi ku i dē di wan aki.

¹² “Hii di ten mi bi dē ku dee sēmbē aki, nöö mi bi ta tjubi de ku di kaakiti fii nē. Mi bi ta luku de seei fu de an kumutu a di pasi. Fēen mbei na wan u de lasi, boiti di hogi wan di i si fasi fēen tjēen go kaba a sösö naandē, u di soni di Buku fii taki musu ko tuu.

¹³ “Ma nöö awaa mi ta ko a i, Taata. Nöö mi ta fan dee soni aki fu di mi dē a goonliba eti. Biga mi kē u dee sēmbē aki musu abi di wai di mi abi aki tuu ku telu a de hati. ¹⁴ Hii di juu ten mi dē ku de aki, nöö mi bi ta da de dee wöutu fii, hēn mbei dee oto sēmbē u di goonliba aki ta buuse de sö. Biga de an dē ku de a wan sē a dee hogi de ta du, leti kumafa i si miseei an dē ku de a wan sē tu.

¹⁵ “Ma nöö ma ta begi fii puu de a goonliba e. Nönö. Ma mi kē fii tjubi de be di didibi an musu wini de. ¹⁶ Biga na sēmbē u di goonliba aki de dē möön e, leti kumafa mi seei an dē sēmbē u di goonliba aki tu. ¹⁷ Nöö mi begi i, Taata, fii lei de di Wöutu fii, be de si soni gbelingbelin kumafa a dē tuutuu, nöö de o ko dē apaiti da i söndö föutu. Biga di Wöutu fii hēn da di Tuu.

¹⁸ “Nöö leti kumafa i si i manda mi ko a goonliba aki, nöö sö nöö mi ta manda dee sēmbē aki go a goonliba tu, fu de ta lei sēmbē soni fii. ¹⁹ Nöö fu de hedi mi ta buta miseei ku telu a i maun fu de si, nöö deseeri o buta deseeri ku telu a i maun tu söndö ganjan.

20 “Ma nöö na dee sëmbë aki nöö mi ta begi da e, Taata. Ma mi ta begi da dee sëmbë tu dee o jei di buka a de nöö de bia ko biibi. 21 Taata o, mi begi i gaantangi, be de tuu ko dë wan makandi e, leti kumafa mi ku i dë wan aki. Sö u ku de tuu musu dë wan makandi. Biga ee a dë sö kaa, nöö dee oto sëmbë u goonliba o ko sabi awaa taa aai, i manda mi ko aki tuu.

22 “Fa mi ku i dë aki, i bi da mi sö wan hei taa mi ku i sa dë di wan. Nöö mi ta toona da dee i si aki di wan seei hei dë tu, fu de dë di wan makandi. 23 Nöö mi o dë a de dendu, nöö joo dë a mi dendu, nöö sö u tuu o dë di wan makandi. Nöö te a ko sö kaa, nöö dee oto sëmbë u goonliba o ko sabi gbelingbelin taa i manda mi ko aki. Nöö de o ko si tu taa i lobi dee sëmbë fii naandë leti kumafa i lobi mi aki.

24 “Nöö Taata, fa mi ta begi i aki, nöö mi kë dee sëmbë i buta a mi maun aki musu ko dë ku mi ka mi dë e, be de sa si di waiti ku di hei di i da mi. Biga i bi lobi mi bifö i mbei di goonliba seei.

25 “Taata, fa i ta du soni ku leti tjika naandë, nöö dee oto sëmbë u di goonliba aki an sabi i e. Ma nöö mii sabi i. Nöö dee sëmbë i da mi aki nöö deseei ko sabi taa i manda mi ko aki. 26 Fa mi ku de bi dë aki, mi mbei de ko sabi i gbelin kumafa i dë, nöö mi o ta mbei de ko sabi i möönmöön eti. Biga te de sabi i kumafa i dë kaa, nöö de o ta lobi deseei ku di wan seei lobi di i si i ta lobi mi aki. Nöö miseei o dë a de dendu tu ta tii de.”

Sö Masa Jesosi fan ku ën Tata tefa a kaba.

18

Aki de kisi Masa Jesosi.

Mat. 26:47-56; Maik. 14:43-50; Luk. 22:47-53

¹ Nöo hën di Masa Jesosi begi sö te a kaba, hën u ku ën kumutu dë, hën u pasa di kiiki de kai Gidilon go a di oto së tela. Nöo ala wan djai dë ku wanlö hia pau, nöo hën u go a di djai dë dendu.

² Ma nöo Judasi, di sëmbë di o sei Masa Jesosi, nöo a bi sabi di kamian naandë bunu kaa, biga u ku Masa Jesosi bi lobi u ko makandi naandë. ³ Nöo hën u sai dë te wan pisi, hën u si Judasi ta ko ku wanlö hia sodati, ku wanlö siköutu dee ta wakiti a di Wosu u Gadu a Jelusalen dë. Nöo fa de ta ko dë, nöo dee Gaan Begima ku dee Faliseima, de wë manda de nöo de ta ko ku feti soni a maun, so sëmbë ta tja falambo, so sëmbë dë ku lampu, biga a bi dë ndeti.

⁴ Ma nöo Masa Jesosi bi sabi hii dee soni dee o pasa ku ën kaa, nöo hën a waka go miti ku de. Hën a hakisi de taa: “Ambë un ta suku sö?”

⁵ Hën de taa: “Jesosi u di köndë de kai Nazalëti.”

Hën a piki de taa: “Wë mi disi kaa.” (Nöo fa dee sëmbë ta fan dë, nöo Judasi di könkuma bi dë leti dë.)

⁶ Nöo di Jesosi piki de sö, nöo hën de tuu hai baka naki de na de tuwë a goon.

⁷ Hën a toona hakisi de möön taa: “Ambë da di sëmbë un ta suku?”

Hën de taa: “Jesosi u Nazalëti.”

⁸ Hën a piki de taa: “Wë mi bi piki unu kaa taa miseei disi wante. Nöo ee mi un ta suku, nöo un disa dee oto sëmbë aki be de go u de.”

⁹ Nöo da sö di wöutu ko leti kumafa a bi taki taa: Dee i bi da mi, na wan u de mi lasi möönsö.

¹⁰ Nöo wan u dee sëmbë ko dë de kai Malikusi. A dë wan futuboi u di Kaba Hei Begima. Nöo fa i si u mbei dë, nöo hën Petuisi hai di sëufangi fëen valau

puu nëen dosu, hën a koti wan së jesi u di sëmbë dë belim puu tuwë a goon dë.

¹¹ Hën Masa Jesosi bai ën taa: “Nönö womi. Tuusi di ufangi fii nëen dosu baka. Di sonde di mi Tata da mi u mi bebe aki, ma musu bebëen tuu ku telu nö?”

Aki de tja Masa Jesosi go a

di Gaan Begima.

Mat. 26:57-58; Maik. 14:53-54; Luk. 22:54

¹² Nöö di juu dë, hën dee hia sodati ku di hedima u de ku dee siköutu u dee Dju hedima, hën de kisi Masa Jesosi awaa. Hën de tai ën maun te de kaba.

¹³ Hën de tjëen go a di wosu u wan tata de kai Ananasi. Nöö di Ananasi dë, hën bi dë di Kaba Hei Begima a fesi ufö Kajafasi, nöö Kajafasi tööu ku wan mujëe mii fëen. ¹⁴ (Nöö Kajafasi hën wë bi da di sëmbë di bi da dee hedima u Dju lai a di kuutu taa, ka u hii di nasiön tuu kaba a sösö nöö a möön bunu wan kodo sëmbë nöö dëdë.)

Aki Petuisi fia taa an sabi

Masa Jesosi.

Mat. 26:59-75; Maik. 14:55-72; Luk. 22:55-71

¹⁵ Nöö fa de kisi Masa Jesosi tja go naandë, nöö Simon Petuisi ku wan oto bakama bi dë tee a baka ala ta waka ta ko. Nöö di bakama naandë, di Kaba Hei Begima bi sabi ën kaa, fëen mbei de dëen pasi faa go ku Masa Jesosi a di djai dendu. Ma Petuisi hën a fika a döo naandë. ¹⁶ Nöö hën wë di oto bakama dë toona go fan ku di mujëe mii ta watji a di dööbuka, nöö hën a mbei Petuisi pasa ko a di djai dendu tu.

17 Nöo hën di mujëe mii hakisi Petuisi taa: “Womi, na i da wan u dee bakama u di sëmbë de tja ko aki nö?”

Hën Petuisi piki taa: “Nönö, na mi e.”

18 Nöo fa de dë a di djai dendu a di ndeti dë, nöo kamian bi kötö, hën de mbei wan faja buta dë ta këndë. Dee wookoma ku dee siköutu tuu sai naandë, hën Petuisi seei go ta këndë faja ku de tu.

19 Nöo di juu naandë, de bi tja Masa Jesosi go a di awoo Kaba Hei Begima de kai Ananasi kaa. Nöo hën Ananasi ta hakisi ën peipei soni fuu dee bakama fëen, ku di lei a abi ta lei sëmbë a di köndë.

20 Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë fa i ta hakisi mi dee soni aki, wë hibiwan juu mi bi ta lei sëmbë a lanti wajaa. Biga mi bi nango a hii dee keikiwosu te dou ku di Wosu u Masa Gadu tuu, ka hii dee Dju sëmbë ta ko makandi. Nöo na tjubitjubi mi bi ta du ën. 21 Wë nöo na mi i musu hakisi. Hakisi dee sëmbë dee bi ta haika dee fan u mi naandë, biga misikuma de musu sabi andi da dee soni mi bi ta lei de.”

22 Nöo fa a fan dë, hën wan u dee wakitima di bi dë zuntu ku ën dë, hën a dëen wan baaimaun a bandjajesi dë kpaa taa: “Sö joo piki di Kaba Hei Begima nö?”

23 Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Womi, ee mi taki wan hogi soni, nöo lei mi di hogi mi taki. Ma ee mi fan leti, nöo andi mbei i naki mi u du?”

24 Nöo fa a fan naandë, nöo hën de disa di taki, hën Ananasi mandëen taitai maun go a Kajafasi awaa.

25 Nöo di juu dë, Simon Petuisi dë fëen taanputaanpu naandë ta këndë di faja eti. Te wan pisi hën de bia ko ta hakisi ën möön taa: “Wë womi, na i

da wan u dee bakama u di sēmbē naandē nō?” Hēn a fia taa: “Nōnō, nōnō, na mi e!”

²⁶ Nōō wan futuboi u di Kaba Hei Begima sai dē. A dē famii u Malikusi di Petuisi bi koti ēn jesi, nōō hēn a hakisi ēn taa: “Tan. Wē womi o, na i ku ēn mi bi si a di djai ala o?”

²⁷ Nōō hēn Petuisi toona fia möön taanga taa: “Nōnō hōn, na mi da di sēmbē di i bi si dē e!”

Nōō hēn wantewante dē hēn ganian bai kanda.

Aki de tja Masa Jesosi go

a Gaama Pilati.

Mat. 26:59-66, 27:1-2, 11-14; Maik. 14:55-66, 15:1-5; Luk. 22:66-23:5

²⁸ Nōō hēn baka u di dē, hēn de kumutu a Kajafasi. Hēn de tja Masa Jesosi go a di kuutuwasu u dee Loomē sēmbē dee ta tii di kōndē. Naandē wan Gaama de kai Pilati ta dē, di dee Loomē lanti buta ta tii di kōndē. Nōō di juu dē a bi dē mamate biten. Nōō abiti möön di Pasika o kai, nōō fēen mbei dee hedima u Dju an sa go a di kuutuwasu, biga an dē wasu u dee Dju. Nōō de an kē poi di tjina taa de go a wan wasu na u Dju sēmbē, biga de kē hoi deseei limbolimbo u de sa njan di daka. ²⁹ Fēen mbei Gaama Pilati musu ko a de a dōō.

Nōō di a ko dou, hēn a hakisi de taa: “Wē un hogi di sēmbē aki du mbei un tjēen ko a mi aki?”

³⁰ Nōō hēn de piki ēn taa: “Hōn, nōnō. Wē di soni dē an dē u hakisi. Wē biga ee an bi dē wan sēmbē di ta du hogi, nōō wa bi o tjēen ko da i aki.”

³¹ Nōō hēn di Gaama taa: “Sō nō? Wē nōō di a dē sō kaa, nōō be unu seei tei ēn tja go kuutu ku dee wēti fuunu.”

Nöö hën de piki ën taa: “Wë nönö, wa sa kuutu ën e, biga un dee Loomë lanti an ta da u pasi u kii sëmbë!”

³² Nöö di soni mbei a musu pasa sö. Biga Masa Jesosi bi pindja de kaa taa de an o kii ën kumafa dee Dju sëmbë ta kii sëmbë, hën mbei de bi musu tjëën go da di Loomë Gaama fu hën musu mandëën go kii.

³³ Nöö hën Pilati toona go a di kuutu wosu, hën a kai Masa Jesosi ko nëën. Hën a hakisi ën taa: “Wë nöö i da di könu u dee Dju sëmbë tuu nö, „kumafa de ta taki taa i taki,?”

³⁴ Hën a piki ën taa: “Wë fa i ta hakisi mi aki, na un fasi i ta mëni ën? A di fasi i seei ta mëni u könu, naa a di fasi dee Dju ta mëni ën?”

³⁵ Hën Gaama taa: “Hön, ambë? Mi da Dju nö? Unfa mi sa mëni ën a Dju fasi? Na dee sëmbë fii seei ku dee Gaan Begima fii tja i ko a mi aki nö? Nöö hën mi ko hakisi i andi da di soni di i du mbei de tja i ko aki?”

³⁶ Hën a piki ën taa: “„Wë de taa mi ta mbei miseei könu.” Wë ma di Könu Tii u mi an dë wan tii kuma di u dee sëmbë u di goonliba aki e. Biga ee a bi dë sö, nöö dee futuboi u mi bi o hopo heepi mi feti fu dee Dju hedima an bi musu kisi mi tja ko aki. Ma nöö di tii u mi, na a di goonliba aki a kumutu e.”

³⁷ Nöö hën Gaama piki ën taa: “Söö. Wë nöö hën da i ta piki taa i dë könu.”

Hën Masa Jesosi taa: “Awa, mi da wan könu tuu. I a’ leti a di dë. Ma boiti di dë, di soni mbei de pai mi ko a di goonliba aki, fu mi sa lei sëmbë andi da

tuu ku andi da ganjan. Nöö hibiwan sëmbë di kë jei tuutuu soni, nöö a o haika andi mi ta fan.”

³⁸ Nöö hën di gaama taa: “Ambë tjika u sabi andi da di tuu?”

Nöö fa de fan naandë, nöö hën Gaama Pilati toona go a döö a dee hedima u Dju ala, hën a taa: “Wë mi suku föutu a di womi te mi wei. Ma feni soni nëen möönsö u mi musu kuutu ën. ³⁹ Ma nöö un sabi nö? Un bi guwenti fu te Pasika kai, nöö mi lusu wan sëmbë di dë a dunguwosu da unu. Nöö unfa fëen un mëni? Un kë mi lusu di könu fuunu aki da unu nö?”

⁴⁰ Nöö fa a fan dë, nöö hën de tuu kai olo taa: “Ambëe? Nëen i musu lusu e! Balabasi, hën fii lusu!”

Nöö di Balabasi dë, a bi dë a dunguwosu fu di a bi dë wan sëmbë ta tja toobi ko a di köndë.

19

Aki de manda Masa Jesosi go kii.

Mat. 27:15-31; Maik. 15:6-20; Luk. 23:13-25

¹ Nöö hën Gaama Pilati manda sëmbë, de wipi Masa Jesosi wan hogi wipi. ² Nöö baka u di dë, hën dee sodati tei wan tatai ku maka kuma agbago maka djangadjanga hën de lolu ën mbei kuma könu kaapusa te de kaba, hën de tuusi ën a Masa Jesosi hedi. Nöö hën de tei wan baau djakiti langa wan kumafa könu ta bisi, hën de bisi ën dëen te de kaba. ³ Nöö hën de nango nëen ta mbei ën fa taa: “Odi o, könu u dee Dju, odi o!” Hën de ta naki ën nëen bandjajesi ku ën fesi tuu.

⁴ Nöö hën di gaama toona go a döö a dee hedima u Dju, hën a taa: “Wë un haika, mi o toona tja di

sëmbë ko da unu e. Biga mi, ma feni na wan föutu nëën möönsö fu mi sa dëen sitaafu.”

⁵ Nöö fa a fan dë, nöö hën a mbei de tja Masa Jesosi ko a döo da de. A dë ku di langa djakiti nëën sinkii, ku di maka kaapusa nëën hedi.

Hën di gaama taki da de taa: “Un luku di womi. Hën wë disii e.”

⁶ Ma nöö di dee Gaan Begima ku dee siköutu u de si ën, hën de bai kai wan gaan wolo taa: “Un kii ën oo! Un pekëen a lakpa pau kii! Un pekëen a lakpa pau kii!” „Biga a sö wan fasi dee Loomë sëmbë bi guwenti u kii dee sëmbë ta du hogi a di köndë a di ten dë.”

Nöö hën di gaama piki taa: “Mi? Na mi e! Ee a lakpa pau un kë kii ën, nöö be unu seei tjëen go hëngi kii, biga ma feni föutu nëën möönsö.”

⁷ Hën dee Dju bai piki taa: “Ja feni föutu nëën nö? Wë haika, u abi wan wëti nöö di wëti taa ee wan sëmbë ta mbei hënseei Gadu nöö a musu dëdë. Wë nöö di womi aki taa hën da Miii u Gadu, nöö hën mbei a musu dëdë e!”

⁸ Wë nöö di di gaama jei de fan sö, nöö a ko möön fëëë seei. ⁹ Hën a toona go a di kuutuwasu dendu, hën ku Masa Jesosi, hën a hakisi ën taa: “Wë, ambë seei da i? Naasë i kumutu ko aki?” Ma Masa Jesosi an piki ën na wan soni.

¹⁰ Hën Gaama taa: “Ja kë piki mi nö? Ja sabi di makiti di mi abi aki nö, taa mi sa lusu i be i go, ee nasö mi sa mbei de peka i a lakpa pau kii?”

¹¹ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë nönö, ja sa abi sö wan makiti a mi liba, ee na Gadu hën da i ën. Fëen mbei di sëmbë di i si tja mi ko da i aki, hën du di möön gaan hogi.”

12 Wë nöö di di gaama jei a fan sö, nöö hën a ta suku wan baaku nöömö faa sa lusu ën. Ma nöö dee hedima u Dju an dë nëën. De ta bai wolo seei taa: “Kaba! Ee i lusu di sëmbë aki go, nöö i ku di Gaan Könu a Loomë o ko a wan gaan toobi e. Biga ee wan sëmbë ta mbei hënseei könu nöö hën ku di Gaan Könu dë gaan felantima!”

13 Wë nöö di Gaama Pilati jei fa de fan dë, hën a mbei de toona tja Masa Jesosi ko a di djai möön. Hën a go sindo a di kuutubangi fëën awaa faa koti di taki. Nöö di kuutubangi dë a wan hei sitonu liba. Mbei de mbei di kamian dë, nöö a di Dju tóngö de kai ën Gabata. 14 Nöö di ten di soni aki ta pasa, nöö a bi dë kuma nëigi juu mamate sö. Nöö de ta seeka seei u de njan di Pasika daka di o kai dë.

Nöö hën di gaama taki da dee hedima u Dju taa: “Wë un luku di könu fuunu aki e!”

15 Ma nöö de an sa jei di soni dë. Hën de bai taa: “Un tjëën puu dë. Un tjëën puu dë. Un pekëën a lakpa pau kii!”

Hën a taa: “Di könu fuunu, hën u musu peka a lakpa pau kii nö?”

Hën dee Gaan Begima bai piki taa: “Wa a’ oto könu a u liba möönsö e, möön leki di Gaan Könu a Loomë!” 16 Nöö di Gaama Pilati jei de taki sö, nöö hën a da de Masa Jesosi awaa fu de tja go peka kii.

Aki de peka Masa Jesosi

a di lakpa pau.

Mat. 27:32-44; Maik. 15:21-32; Luk. 23:26-43

Nöö hën dëë sodati tei ën, hën de ku ën ta waka nango. 17 Nöö fa de nango dë, hënseei ta tja di lakpa pau fëën ku taanga nango ka de o pekëën kii. Nöö hën de nango te de go dou a di kamian de kai

Hedibonu. A Dju tōngö de kai ën Golugata. ¹⁸ Nöo naandë sö de go pekeën a di lakpa pau te de kaba. Nöo de peka tu oto sëmbë a lakpa pau di daka dë tu. Hën de hopo de taanpu a pë nöo Masa Jesosi dë a de mindi.

¹⁹⁻²⁰ Ma nöo di gaama bi mbei de sikifi wan soni peka a di lakpa pau u Masa Jesosi, nöo de sikifi ën a dii pei tōngö: a dë a di Alamaiki tōngö di u dee Dju sëmbë ta fan, a dë a Latein, a dë a Giiki, a taa: JESOSI FU NAZALËTI, DI KÖNU U DEE DJU SËMBË, HËN DISI. Nöo di kamian ka de peka Masa Jesosi a di lakpa pau naandë, a dë zuntu ku Jerusalen, nöo sëmëni u dee Dju sëmbë ta waka ta pasa dë, nöo de ta lesi di sikifi di dë a di lakpa pau.

²¹ Nöo hën dee Gaan Begima go ta mbei toobi ku Gaama Pilati taa: “Ja bi musu sikifi ën sö taa hën da di könu fuu dee Dju sëmbë e. Ma i bi musu sikifi taa, hën bi ta mbei taa a dë könu fuu.”

²² Nöo hën di Gaama bai de taa: “Un disa mi e! Di soni mi sikifi naandë, a fika sö.”

²³ Wë nöo di dee sodati peka Masa Jesosi te de kaba kaa, hën de tei dee bisi fëen hën de paati de a fö pei, hiniwan sodati ku fëen. Ma nöo di gaan djapona fëen di de bi mbei ku telu söndö miti, hën nöo fika. ²⁴ Hën de taa: “Wan boo tënë di djapona aki e, ma un boo tuwë lötu luku ee undi fuu o feni ën.”

Nöo sö wë i si taa a kai ku di soni di bi sikifi a Gadu Buku taa

Dee bisi u mi de paati da de na de;

de tuwë lötu da di koosu u mi.

Nöo leti sö dee sodati du e.

²⁵ Nöo fa Masa Jesosi dë a di lakpa pau dë, nöo hën mama ku ën mama sisa dë taanputaanpu

naandë, ku wan mujëe de kai Malia di da di mujëe u Kelopasi, ku Malia fu Magidala. Sö de tuu sai dë makandi. ²⁶ Nöö hën Masa Jesosi bia luku, hën a si hën mama dë ku di bakama fëen di dë gaan mati fëen. Hën a taki dëen mama taa: “Mujëe o, luku di womi i si dë. Hën wë da miii fii e.”

²⁷ Hën a fan ku di bakama tu taa: “Womi, luku i mama dë.”

Nöö kumutu a di ten dë, hën di bakama naandë tei Masa Jesosi mama buta nëen wosu ta sölugu.

Aki Masa Jesosi dëdë.

Mat. 27:45-56; Maik. 15:33-41; Luk. 23:44-49

²⁸ Ma nöö Masa Jesosi sabi taa hii dee soni hën Tata bi buta dëen faa du nöö de tuu pasa kaa, boiti wan oto soni nöö di bi sikifi a di Buku u Gadu. Hën a taa: “Dëewata kisi mi.”

²⁹ Nöö wan gandjigandji win kuma asin bi dë a wan paniki dendu dë, hën de tei sipönsu tuusi nëen. Hën de tei wan maun u di piki pau de kai hisopu hën de tuusi di sipönsu nëen hën de tëndëen buta nëen buka. ³⁰ Nöö di a tjupëen te a kaba hën a bai taa: “A kaba!” Hën a saka hedi hën a manda di akaa fëen go. Böö fëen koti.

³¹ Nöö di juu dë, dee Dju bi ta seeka seei u de njan di daka, biga fa a o kai dë, a dë wan gaan apaiti saba. Nöö hën mbei de go begi Gaama Pilati faa mbei sëmbë go booko dee sëmbë dee dë a dee lakpa pau tuu futu, be de dëdë möön hesi fu de sa puu de. Biga de an kë di sinkii u de musu fika hëngihëngi naandë kisi di saba.

³² Nöö hën dee sodati go booko di fosu sëmbë futu te de kaba. Hën de go booko di u tu. ³³ Ma nöö di de dou a Masa Jesosi fu de booko ën futu, hën de

ko si taa a dödë kaa. Nöö hën de an booko ën futu möön. ³⁴ Ma wan u dee sodati tei wan lanza hën a suti ën nëen bandja, nöö hën gadjabia ku wata ta kule ta kumutu nëen bandja dë tjölölölö ta kai a goon.

³⁵ Nöö di sëmbë i si ta taki dee soni aki, hën seepi si de ku wojo e. Nöö fa a ta fan aki, na soni a ta mindi e. Tuutuu soni seei a ta taki, fu te i jei nöö i musu bia ko biibi a Masa Jesosi tu. ³⁶ Biga hii dee soni i si pasa aki, de pasa sö fu dee soni dee dë a di Buku u Gadu tuu musu ko tuu. Biga di Buku bi taa: Na wan kodo bonu fëen o booko möönsö.

³⁷ Ufö a taki a wan oto kamian taa:

De o ko si di sëmbë sabi di de bi suti di suti naandë.

Aki de bei Masa Jesosi.

Mat. 27:57-61; Maik. 15:42-47; Luk. 23:50-56

³⁸ Nöö di juu dë, i bi abi wan womi de kai Josëfu u di köndë de kai Alimatea. Nöö a bi dë wan bakama u Masa Jesosi tu, ma a tjubitjubi fasi fu di a bi fëëë dee hedima u Dju.

Nöö di Josëfu aki go a Gaama Pilati go hakisi ën pasi faa sa go tei di dödë sinkii u Masa Jesosi tja go bei. Hën di Gaama dëen pasi. ³⁹ Nöö hën ku di womi de kai Nikodemusi di bi ko a Masa Jesosi a wan ndeti, hën de ko tei ën. Nöö fa Nikodemusi ko dë, a tja sumëë suti sondi te a hila mökisimökisi faa seeka di dödë sinkii u Masa Jesosi. Dee soni dee a tja ko naandë, de sa hia kuma wan feifiteni kilo sö, sö de hia tjika.

⁴⁰ Nöö hën wë de tu sëmbë dë lolu di dödë sinkii u Masa Jesosi ku wanlö weti koosu pisi mökisi ku dee sumëë suti soni dë te de kaba, kumafa dee Dju sëmbë guwenti fu seeka wan dödë bei.

⁴¹ Wë nöö zuntu ku ka de bi peka Masa Jesosi kii naandë, wan djai bi dë ku wan sitonu kununu ka de bi seeka wan gaan baaku u de ta bei sëmbë. Ma de an bei sëmbë nëën wan daka eti. ⁴² Nöö fa di gaan daka o kai dë, nöö dee sëmbë ta biinga seei. Nöö fu di di geebi bi dë zuntu naandë kaa, hën de tei Masa Jesosi sinkii tja go bei a di baaku dë te de kaba. Nöö hën de go u de.

20

Aki Masa Jesosi weki baka.

Mat. 28:1-8; Maik. 16:1-8; Luk. 24:1-12

¹ Söö. Wë nöö a di fosu daka u di wiki di hopo dë, hën da sonde, mamate biten, kamian an limbo eti, nöö hën Malia u Magidala hopo go a di geebi ka de bi bei Masa Jesosi. Nöö fa i si de bei Masa Jesosi naandë, nöö de bi logoda wan gaan gindi sitonu tapa di baaku buka. Ma nöö di Malia go dou, nöö hën a si taa di sitonu an dë a di baaku buka möön.

² Nöö hën a kule toona go konda da Simon Petuisi ku di oto bakama u Masa Jesosi di hën ku ën dë gaan mati taa: “Dee sëmbë, u go a di geebi di mamate aki e, ma nöö wa si Masa naandë. De puu ën dë tja go, nöö wa sa naasë de tjëen go buta.”

³ Nöö hën di de tu bakama naandë jei sô, hën de hopo tei pasi ta kule nango a di geebi u de go luku.

⁴ Nöö fa de ta kule dë, hën di oto bakama kule go pasa Petuisi, nöö hën fosu go dou a di geebi. ⁵ Hën a bendi luku a di baaku dendu, nöö hën a si dee koosu de bi lolu Masa Jesosi ala, ma nöö hën an go a di baaku dendu.

⁶ Nöö hën Petuisi ko dou, nöö hën a denda go a di baaku dendu wante. Hën a si dee koosu de bi

lolu Masa Jesosi sinkii a wan kamian dē, ⁷ ma nöö di hangisa de bi tai ën hedi, hën a si ën dobadoba te a wan sē ala.

⁸ Nöö hën di oto bakama ku ën ko dē, hën a denda go a di baaku dendu awaa, go luku dee soni te a kaba, nöö hën a ko biibi awaa. ⁹ Ma nöö fa a ko biibi naandë seei, ma de an fusutan eti taa sō Masa Gadu Buku bi taki gaanduwe taa di Paamusi Könu musu toona weki baka. ¹⁰ Nöö hën de tu bakama toona go a wosu.

Aki Malia si Masa Jesosi.

Mat. 28:9-10; Maik. 16:9-11

¹¹ Ma nöö Malia bi toona ko dē möön. Hën a ko taanpu leti a di geebi naandë ta kēë nöömö. Te wan pisi, hën a bendi luku a di baaku dendu. ¹² Nöö hën a si tu basia u Masa Gaangadu köndë sindosindo naandë gbolo, leti ka Masa Jesosi sinkii bi dē. Wan dē nëen hedi sē, wan dē nëen futu sē ala, nöö de tuu bisi weti koosu faan a de sinkii.

¹³ Nöö hën de hakisi ën taa: “Mujëë, andi seei du i, i ta kēë sō baa?”

Hën a taa: “Wë nönö, de puu di Masa u mi aki e, nöö ma sa naasë de tjëen go buta.”

¹⁴ Nöö fa a fan dē, nöö hën a bia luku, hën a si Masa Jesosi taanputaanpu leti naandë, ma hii fu di dē an sabi taa hën di dē.

¹⁵ Nöö hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Mujëë o, andi seei du i, i ta kēë sō? Ambë fii lasi i ta suku?”

Ma nöö Malia bi mëni taa di sëmbë ta luku di djai wë ta fan ku ën dē, hën a taa: “Wë baa, ee i puu ën aki tja go a wan oto kamian, nöö gaantangi mi begi i, lei mi ka a dē be mi go tei ën.”

¹⁶ Nöö fa a fan dē, hën Masa Jesosi kai ën nëen në awaa taa: “Malia!”

Nöö hën di mujëë bia vau luku ën hën a kai ën: “Laboni!” (Hën da Mësitë a di Alamaiki tóngö di de ta fan.) Hën a go u go panjëën.

¹⁷ Nöö hën Masa Jesosi fan ku ën taa: “Nönö mujëë, na panjan mi e, biga ma go a mi Tata eti. Ma nöö bia toona go piki dee otowan u mi taa mi nango a mi Tata di dë Tata fuunu tu, ku mi Gadu di dë di Gadu fuunu tu. Sö fii taki da de e.”

¹⁸ Nöö di de fan te de kaba, nöö hën Malia tja di buka ko konda da u dee bakama u Masa Jesosi taa: “Dee sëmbë, mi si Masa e!” Hën a da u di buka di a manda nëën da u.

Aki Masa Jesosi ko a dee

bakama fëën.

Mat. 28:16-20; Maik. 16:14-18; Luk. 24:36-49

¹⁹ Nöö a di sapate dë seei, hën u ko dë a wan wosu makandi, hën u söötö di döo fu di u fëëë dee hedima u Dju. Nöö te fuu kë mëni hën Masa Jesosi ko taanpu leti a u mindi naandë.

Hën a da u odi taa: “Un dë nö? Be hati fuunu kötö e, dee sëmbë.” ²⁰ Nöö hën a lei u dee peegu maaka nëën maun dendu ku di lanza buka nëën bandja, be u si taa hënseei di dë kaa. Nöö hën u wai te na soni.

²¹ Hën a toona taki da u möön taa: “Un musu dë ku kötöhati e, dee sëmbë.”

Hën a taa: “Wë un haika e. Leti fa i si mi Tata bi manda mi ko a dee sëmbë u goonliba aki, nöö söseei mi ta manda unu go a de tu e.”

²² Nöö fa a fan naandë, nöö hën a böö u vuuu ku buka hën a taa: “Un tei di Akaa u Gadu a unu liba e. ²³ Nöö fa woon tei ën dë, nöö di sëmbë woon puu a bëë fu dee hogi du fëën, nöö Gadu puu ën a bëë

tu. Ma nöö dee sëmbë dee un hoi a bëë fu dee hogi du u de hedi, nöö Gadu o hoi de a bëë tu e.” Sö a taki da u.

Aki Tomasi si Masa Jesosi.

²⁴ Ma nöö wan otowan fuu de kai Tomasi, hënseei de kai Tumii, hën an bi sai naandë di daka dë. ²⁵ Nöö di u si ën, hën u fan ku ën taa: “Womi, u seei si Masa Jesosi e.”

Hën a piki u taa: “Un disa mi e, womi. Mi, fa mi dë aki, ee na mi seei si dee peegu maaka nëën maun dendu u mi buta finga a de, ee nasö mi tuusi maun a di lanza buka nëën bandja, ma o piki möönsö e!” Sö Tomasi fia ku u tjika.

²⁶ Nöö baka aiti daka fëën, hën u toona ko makandi a di wosu möön, nöö Tomasi seei bi ko tu. Nöö hën u dë sötösötö döo naandë, te wan pisi hën u si Masa Jesosi dë taanputaanpu leti a u mindi dë.

Hën a da u odi taa: “Un musu dë ku kötöhati e, dee sëmbë.”

²⁷ Nöö hën a bia fan ku Tomasi wante taa: “Söö. Wë Tomasi, luku mi maun dendu aki ku dee peegu maaka. Nöö tëndë di finga fii ko buta a de e. Tëndë di maun fii ko buta a di lanza buka a mi bandja aki.”

Nöö hën a fan ku ën taa: “Womi o, di fasi di i abi taa ja ta kë ta biibi, nöö i musu disëën e, nöö i bia ko ta biibi awaa.”

²⁸ Nöö hën Tomasi piki awaa taa: “Aai o, Masa. I da mi Masa ku mi Gadu tuu.”

²⁹ Hën Masa Jesosi taa: “Womi, di i si nöö hën mbei i biibi nö? Ma nöö Gadu ta wai ku dee sëmbë dee ta biibi söndö de si.”

³⁰ Nöö fa u sikifi dee soni aki, dee sëmbë, nöö sëmëni oto foombo soni dë di Masa Jesosi bi du eti e, faa mbei u dee bakama fëën ko si taa sö wan sëmbë a dë, ma dee di dë wa sikifi de buta a di buku aki. ³¹ Ma nöö dee aki, u sikifi de fuun musu biibi taa Masa Jesosi hën da di Keesitu, di Könu di Masa Gadu bi paamusi taa a o manda ko. Hën da di Womi Mii u Masa Gaangadu seei gbelingbelin. Nöö te un biibi sö kaa, nöö woon feni di libi u teego fu di un nama ku ën.

Da sö.

21

Aki dee bakama u Masa Jesosi toona si ën möön.

¹ Wë nöö a baka u di dë, hën Masa Jesosi tjëën seei ko lei u dee bakama fëën wan pasi möön, a di piki ze de kai Tibelia.

Wë di oto aki, a pasa sö taa ² Simon Petuisi ku Tomasi, di de kai Tumii naandë, ku Nataniëli u Kana fu di pisiwata u Galilea, ku u de tu womi mii u Zebedeosi, ku tu otowan fuu möön, sö u bi dë makandi a wan kamian. ³ Te wan pisi hën Simon Petuisi taki da u dee otowan taa: “Wë mi o go tuwë nëti luku e baa.”

Hën u piki taa: “Antoobi. Woo go ku i tu e, womi.”

Nöö hën u hopo, hën u go tei boto wante, nöö hën wë u go e. Ma nöö fa u go dë, hii di ndeti tefa didia wa kisi na wan wojo soni möönsö.

⁴ Nöö hën di mamate biten, kamian ta mbei bëëë sö, hën wë Masa Jesosi ko dë taanputaanpu leti a bandja wata naandë, ma nöö wa bi sabi taa hën di dë.

⁵ Nöo hën a bai hakisi u taa: “Dee kijoo dë e, andi un kisi baa?”

Hën u bai piki taa: “Nönö, wa feni e.”

⁶ Nöo hën a taki da u taa: “Wë un sabi nö? Un hiti di nëti fuunu go a di letimaun së u di boto, nöo woon kisi.”

Nöo di u jei sö, nöo hën u puu di nëti a di së dë hiti go a di oto së. Nöo wantewante naandë hën u kisi fisi te a hila seei, tee wa sa hai di nëti ko a di boto dendu.

⁷ Nöo hën di bakama di hën ku Masa Jesosi dë gaan mati taki da Petuisi taa: “Womi, Masa Jesosi wë i si di dë e!”

Nöo di Petuisi jei sö kaa, hën a bia kisi koosu bisi, biga an bi dë ku bumbuu soni a sinkii. Hën a djombo kai a wata djubuu sun go a Masa Jesosi. ⁸ Ma nöo u otowan fika a di boto dendu ta diipi ta ko ku dee gaan hia fisi u kisi dë, biga wa bi dë longi ku lampeesi poi. A bi dë kuma wan höndö mëti sö nöo.

⁹ Nöo di u ko tjökö kumutu a di boto nöo hën u ko si zonka hëii naandë kaa, ku fisi a faja liba. Hën u si bëëë naandë tu.

¹⁰ Hën Masa Jesosi taki da u taa: “Wë un go tei so u dee fisi un kisi ala tja ko.”

¹¹ Nöo hën Simon Petuisi go ta hai di nëti ta tja ko a tela. Nöo dee fisi u kisi dë dë wan höndö ku feifiteni-ku-dii, nöo de tuu bi dë gaangaan fisi. Ma nöo hii fa de hia seei, ma na wan tatai u di nëti koti möönsö.

¹² Nöo hën Masa Jesosi kai u taa: “Wë un ko boo njan.”

Ma nöo hii fa i si di soni ta pasa dë, nöo u dee bakama fëen ta wegii en ta luku. Nöo a bigi da u, u

ta si kuma nëen ma da hën. Ma nöö na wan fuu bi a' hati u hakisi ën ee ambë dëen.

¹³ Nöö hën Masa Jesosi tei di bëëë ku di fisi di bi dë a faja liba dë, hën a paati da u.

¹⁴ Wë nöö disu mbei dii pasi di Masa Jesosi tjëen seei ko lei u dee bakama fëen, baka u di a weki a dëdë.

Aki Masa Jesosi toona tei Petuisi a wooko baka.

¹⁵ Nöö di u njan te u kaba, hën Masa Jesosi fan ku Simon Petuisi, a kai ën: “Simon o.” A piki.

A taa: “Ju di mii u Jonasi aki, i lobi mi möön dee disu ö?”

Hën Petuisi piki taa: “Wë aai Masa, i seei sabi taa mi lobi i e.”

Nöö hën a taa: “Antoobi. Wë nöö fii ta da dee njunjun sëmbë dee ko biibi a mi liba di buka u mi e. Sölugu de da mi leti kumafa wan kiijama u sikapu ta sölugu dee sikapu mii.”

¹⁶ Nöö hën a toona hakisi ën di u tu pasi taa: “Simon, ju di mii u Jonasi aki, i lobi mi nö?”

Nöö hën a piki ën di wan seei fasi taa: “Aai Masa, i seei sabi taa mi lobi i.”

Nöö hën a taki dëen taa: “Antoobi. I musu sölugu dee sikapu u mi da mi e.”

¹⁷ Hën a toona hakisi ën di wan seei soni di u mbei dii pasi taa: “Simon, di mii u Jonasi aki, i lobi mi nö?”

Nöö di a jei a hakisi ën di u dii pasi ee a lobi ën, nöö a ko hati ën seei. Hën a taa: “Masa o, wë i seei sabi hii soni kaa. I sabi taa mi lobi i.”

Nöö hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Söö. Wë nöö i musu sölugu dee sikapu u mi da mi e.”

¹⁸ Nöö hën a toona fan ku ën taa: “Womi, mi o taki wan soni da i aki e, nöö a dë tuu möön hii soni.

Fa i dē njönku aki, nöö i seei ta bisi koosu da i seei te i kaba, nöö i ta waka fii nango ka i kē, nasö nö? Ma nöö haika e. Te i ko gaandi, nöö joo tēndē maun fii da oto sēmbē be de bisi koosu da i, nöö de o tja i go a wan kamian ka ja o kē go.”

¹⁹ Nöö ku di fan naandē, Masa Jesosi ta pindja Petuisi kumafa dēdē fēen o waka, nöö di dēdē fēen naandē o tja gaan nēbai da Masa Gaangadu.

Nöö hēn Masa Jesosi taki dēen taa: “Womi o, Petuisi, be i ta waka a mi baka nöö e.”

²⁰ Ma nöö fa de ta fan dē, te wan pisi hēn Petuisi bia luku, hēn a si di bakama di hēn ku Masa Jesosi dē gaan mati ta waka ta ko a de baka. (Di bakama aki, hēn wē da di sēmbē di bi sindo hēngi a Masa Jesosi, di de bi ta njan di Pasika. Hēn bi hakisi taa: “Undi fuu o kōnku i di kōnku?”) ²¹ Nöö fa Petuisi si ēn dē, hēn a hakisi Masa Jesosi taa: “Wē di sēmbē aki wē? Andi fēen i ta taki?”

²² Hēn Masa Jesosi piki ēn taa: “Wē womi, ee mi kē faa fika ku libi fu te mi toona ko a goonliba aki baka seei, nöö andi fēen i kē? Be i ta waka a mi baka nöö e.”

²³ Wē nöö fu di soni dē hedi mbei dee biibima seti ta mindi soni taa di bakama naandē hēn an o dēdē möönsö. Ma nöö fa i jei dē, Masa Jesosi hēn an taki sö e. Ma a bi taa: “Ee mi kē faa fika ku libi u te mi toona ko, nöö andi fēen i kē?” Sö a bi taki di taki.

²⁴ Wē da sö e, dee sēmbē. Di bakama u taki naandē, nöö hēn wē i si ta sikifi hii dee soni aki, nöö u sabi taa de dē tuu. ²⁵ Nöö sōmēni oto soni möön Masa Jesosi du tu, ma misikuma ee fuu sikifi de tuu buta a buku, nöö di mundu aki seei an o bigi tjika u hoi hii dee buku naandē e.

Johanisi 21:25

cvi

Johanisi 21:25

A kaba.

Gadu Buku

New Testament in Saramaccan (NS:srm:Saramaccan)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saramaccan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saramaccan

srm

Suriname

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Saramaccan

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

34d0907e-4b31-5f4f-b863-1c52b958344e